

UPROSZCZONE METODY ROZLICZANIA WYDATKÓW

Warszawa, lipiec 2024 r.

PRZEWODNIK

Spis treści

Spis treści	1
Wykaz skrótów	3
Wstęp	4
Rozdział 1. Wprowadzenie	5
Dlaczego warto stosować SCO i FNLC?.....	6
Kiedy stosować SCO lub FNLC?.....	7
Na jakim poziomie wdrażania stosować SCO lub FNLC?	10
Rozdział 2. Zasady ogólne i metody ustalania uproszczonych metod rozliczania wydatków	12
2.1. Zasady ogólne.....	12
2.2. Metody ustalania uproszczonych form	14
2.2.1. Źródła danych	14
2.2.2. Dane statystyczne, zweryfikowane dane historyczne oraz dane pochodzące ze zwyczajowej praktyki księgowania	15
2.2.3. Inne obiektywne dane i ocena ekspercka.....	17
2.2.4. Stosowanie danych historycznych i metodyk z poprzednich okresów programowania .	18
2.2.5. Projekt budżetu	18
2.3. Stosowanie SCO pochodzących z innych obszarów polityki UE	23
2.4. Stosowanie uproszczonych form rozliczania wydatków pochodzących z systemów dotacji finansowanych w całości przez Państwa Członkowskie	24
2.5. Zmiany w uproszczonych metodach rozliczania.....	25
Rozdział 3. Rodzaje uproszczonych metod rozliczania.....	25
3.1. Stawki jednostkowe.....	25
3.2. Kwoty ryczałtowe	35
3.3. Stawki ryczałtowe.....	38
3.4. Kombinacja różnych SCO	46
3.5. Finansowanie niepowiązane z kosztami.....	48
3.6. Podsumowanie	55
Rozdział 4 Zgodność uproszczonych metod rozliczania wydatków z innymi przepisami (kwestie horyzontalne).....	59
4.1. Zgodność z zasadami dotyczącymi pomocy de minimis i pomocy publicznej	59
4.2. Zamówienia publiczne a uproszczone metody rozliczania wydatków.....	65
4.3. Cross-financing a uproszczone metody rozliczania wydatków	66
4.4. Wymogi związane z rejestrowaniem, przechowywaniem i publikowaniem danych	67
4.5. SCO a okres kwalifikowalności	67

Rozdział 5. Audyt i kontrola. Potrzeba wspólnego podejścia do audytu i kontroli.....	68
5.1. Weryfikacja prawidłowego opracowania metodyki SCO i FNLC.....	68
Rola Instytucji Audytowej w opracowywaniu SCO	68
5.2. Kontrole zarządcze i podejście kontrolne do celów ustalania legalności i prawidłowości wydatków	69
5.3. Błędy lub nieprawidłowości związane ze stosowaniem uproszczonych form rozliczania wydatków	73
Załącznik nr 1 Gotowe stawki jednostkowe określone w akcie delegowanym	0

Wykaz skrótów

Akt delegowany – rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2023/1676 z dnia 7 lipca 2023 r. uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 w odniesieniu do definicji stawek jednostkowych, kwot ryczałtowych i stawek ryczałtowych oraz finansowania niepowiązanego z kosztami stosowanych w celu refundacji przez Komisję wydatków poniesionych przez państwa członkowskie (Dz. Urz. UE L 216/11)

De minimis – rozporządzenie Komisji (UE) 2023/2831 z dnia 13 grudnia 2023 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis

FNLC – finansowanie niepowiązane z kosztami (ang. FNLC – financing not linked to cost)

GBER – rozporządzenie Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu (Dz.U. L 187 z 26.6.2014, s.1)

IZ – Instytucja Zarządzająca programem współfinansowanym ze środków EFS Plus

ION – Instytucja organizująca nabór

KE – Komisja Europejska

Rozporządzenie ogólne - rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności, Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji i Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury, a także przepisy finansowe na potrzeby tych funduszy oraz na potrzeby Funduszu Azylu, Migracji i Integracji, Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Instrumentu Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizowej (Dz. Urz. UE L 231 z 30.06.2021, str. 159, z późn. zm.)

SCO – uproszczone metody rozliczania wydatków, tzn. kwoty ryczałtowe, stawki jednostkowe, stawki ryczałtowe (ang. SCO - simplified cost options)

Wytyczne kwalifikowalności – Wytyczne dotyczące kwalifikowalności wydatków na lata 2021-2027

Wytyczne KE – Commission Notice Guidelines on the Use of Simplified Cost Options within the European Structural and Investment Funds (2021/C 200/01) oraz zaktualizowany projekt z czerwca 2024 r. pn. Commission Notice Guidelines on the Use of Simplified Cost Options within the European Structural and Investment Funds Covered by the Regulation (EU) 2021/1060 (Common Provision Regulation)

Wytyczne obszarowe EFS Plus – Wytyczne dotyczące realizacji projektów z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus w regionalnych programach na lata 2021-2027

Wstęp

Przewodnik ma na celu przybliżenie uproszczonych metod rozliczania wydatków (dalej: SCO) i finansowania niepowiązanego z kosztami (dalej: FNLC), które mogą być stosowane w programach współfinansowanych z EFS Plus w perspektywie finansowej 2021-2027.

Strona | 4

Niniejszy materiał ma być w założeniu kompendium dostępnych informacji o zasadach i możliwych metodach wprowadzenia SCO lub FNLC do form rozliczania wydatków w projektach EFS Plus. Materiał ma wyłącznie charakter roboczy i jest skierowany do osób, które na co dzień zajmują się planowaniem wsparcia w regionalnych programach EFS Plus.

Potrzeba opracowania takiego materiału wynika z coraz większej skali stosowania SCO, jako jednej z form uproszczeń w realizacji projektów współfinansowanych ze środków europejskich. SCO określone w rozporządzeniu ogólnym funkcjonowały już w poprzedniej perspektywie finansowej, lecz nie były stosowane na dużą skalę. Obowiązek ich wykorzystania w projektach, w których wsparcie publiczne nie przekraczało 100 tys. EUR, wprowadzono dopiero w 2018 r. przy czym umożliwiono Państwom Członkowskim zastosowanie okresu przejściowego, w którym uproszczone metody rozliczeń nie były stosowane (do końca perspektywy 2014–2020). Z możliwości tej co prawda nie skorzystały Instytucje Zarządzające programami EFS (możliwość przedłużenia okresu przejściowego nie dotyczyła projektów otrzymujących wsparcie nieprzekraczające 50 tys. EUR), niemniej SCO są nadal stosunkowo nową formą rozliczania wydatków. A intencja rozszerzenia skali stosowania SCO i FNLC w perspektywie finansowej 2021-2027 została podkreślona w samym rozporządzeniu ogólnym (motywie 42 i 43). Czytamy tam m.in., że Państwa Członkowskie powinny w coraz większym stopniu korzystać z uproszczonych metod rozliczania wydatków.

W przewodniku wykorzystano także praktyczne informacje i rekomendacje gremiów na poziomie europejskim skupiających praktyków EFS, które od poprzedniej perspektywy finansowej zajmują się uproszczeniami we wdrażaniu programów EFS, w tym szerszym wykorzystaniem SCO. Podobna grupa na poziomie krajowym została utworzona przez Instytucję Koordynującą Umowę Partnerstwa EFS Plus a przewodnik wykorzystuje również efekty prac tej grupy.

Rozdział 1. Wprowadzenie

Uproszczone metody rozliczania wydatków są, obok rozliczania w oparciu o faktycznie poniesione wydatki, formami finansowania projektów. Jednak w odróżnieniu od tradycyjnej metody planowania i rozliczania wydatków na podstawie faktycznie poniesionych wydatków, SCO polegają na określeniu wydatków kwalifikowalnych projektu za pomocą z góry określonych działań, rezultatów lub innych precyzyjnie zdefiniowanych kosztów poprzez zastosowanie kwoty ryczałtu, odsetka (stawki ryczałtowej) lub stawki jednostkowej.

Rodzaje SCO a także FNLC zostały określone w art. 53 rozporządzenia ogólnego i obejmują:

- stawki jednostkowe,
- kwoty ryczałtowe,
- stawki ryczałtowe,
- kombinację wskazanych wyżej sposobów, pod warunkiem, że każdy z nich dotyczy innej kategorii kosztów lub gdy każdy z nich jest stosowany w różnych projektach, albo są one stosowane na różnych etapach realizacji projektu,
- finansowanie niepowiązane z kosztami, pod warunkiem, że dotacje są objęte zwrotem wkładu Unii zgodnie z art. 95 rozporządzenia ogólnego.

O ile SCO czyli stawki jednostkowe i ryczałtowe oraz kwoty ryczałtowe były stosowane w poprzednich perspektywach finansowych, o tyle FNLC jest formą nową, choć wprowadzoną w poprzedniej perspektywie. Początkowo od 2018 r. FNLC mogła być stosowana jedynie do wsparcia w obszarze odnawialnych źródeł energii i efektywności energetycznej. Obecnie zakres jej stosowania został rozszerzony i może ona być stosowana także w programach współfinansowanych ze środków EFS Plus. Mimo, że zarówno SCO, jak i FNLC są określone w art. 53 rozporządzenia ogólnego jako równoprawne formy finansowania, to w praktyce rozróżnia się je jako dwie odrębne formy. Wynika to z tego, że o ile poszczególne formy przypisywane do SCO mają wiele cech wspólnych, o tyle FNLC jest nie tylko nową, ale również relatywnie odrębną formą od pozostałych uproszczonych form. Najważniejsze różnice i podobieństwa między SCO i FNLC znajdują się w rozdziale 3.5 przewodnika.

SCO mogą być określane w:

- ✓ rozporządzeniu ogólnym;
- ✓ akcie delegowanym KE

- ✓ Wytycznych kwalifikowalności – np. stawki ryczałtowe dla kosztów pośrednich projektu EFS Plus
- ✓ innych wytycznych, np. Wytycznych obszarowych EFS Plus;
- ✓ programie;
- ✓ SZOP;
- ✓ regulaminie wyboru projektów albo
- ✓ projekcie budżetu.

To, w którym ze wskazanych wyżej dokumentów SCO zostanie określone po raz pierwszy zależy od tego czy jest to rozwiązanie gotowe (ang. off the shelf), określone, np. w rozporządzeniu ogólnym, czy też jest ono rozwiązaniem „szytym na miarę”, którego opracowanie wymaga metodyki albo zostanie opracowane z wykorzystaniem metody „projekt budżetu”.

Dlaczego warto stosować SCO i FNLC?

Wśród zalet szerszego stosowania SCO i FNLC wymienia się, m.in.:

niższy poziom błędów w porównaniu do rozliczania na podstawie rzeczywiście poniesionych wydatków (wielokrotnie potwierdzony w sprawozdaniach rocznych i tematycznych Europejskiego Trybunału Obrachunkowego¹). Trybunał wielokrotnie zalecał KE zwiększenie wykorzystania SCO. Takie podejście do SCO jest widoczne w dokumencie ETO pt. Simplification in post-2020 delivery of Cohesion Policy². W dokumencie ETO rekomenduje zwiększenie wykorzystania SCO jako narzędzia pozwalającego na zmniejszenie obciążeń i kosztów administracyjnych.

lepszy proces programowania, monitorowania i ewaluacji a także lepsza jakość projektów (większa koncentracja na merytoryce, procesie i rezultatach) ponieważ nie ma już potrzeby alokowania dużych zasobów (czas i ludzie) do weryfikacji dokumentów wymaganych przy rozliczaniu na podstawie rzeczywiście poniesionych wydatków

łatwiejszy dostęp do finansowania i łatwiejsze zarządzanie (w szczególności dla małych beneficjentów o mniejszym potencjale administracyjnym)

większa wykonalność i trwałość podejścia opartego na rezultatach (co przy rozliczaniu na podstawie rzeczywiście poniesionych wydatkach jest w praktyce trudne do osiągnięcia)

¹ European Court of Auditors - Simplification in post-2020 delivery of Cohesion Policy, Briefing Paper, Maj 2018; ECA Annual Report concerning the financial year 2011, Chapter 6, paragraph 30; ECA Annual report concerning the financial year 2012, Chapter 6, paragraph 42; ECA Annual Report Annual report concerning the financial year 2014, Chapter 6, paragraph 79; ECA Annual Report Annual report concerning the financial year 2018, Chapter 6, paragraph 24; ECA Annual Report Annual report concerning the financial year 2020, Chapter 5, paragraph 23; ECA Annual Report Annual report concerning the financial year 2021, Chapter 5, paragraph 23

²https://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/BRP_Cohesion_simplification/Briefing_paper_Cohesion_simplification_EN.pdf

Zalety są niewątpliwie nie do przecenienia dla praktyków programów EFS Plus, zwłaszcza przy podejmowaniu decyzji o ich stosowaniu w programie lub w poszczególnych typach projektu. Niemniej warto również podkreślić, że ich zalety nie zawsze związane są z istotnym uproszczeniem wdrażania programów. O ile na etapie rozliczania wydatków są one znaczącym czynnikiem wpływającym na uproszczenie tego procesu, o tyle na etapie przygotowania do wprowadzenia do programu lub do typu projektów form „szytych na miarę” wymagają one od IZ zwiększonych nakładów pracy i know how związanych z opracowaniem metodyki lub określaniem SCO w oparciu o metodę „projekt budżetu”. Można wręcz stwierdzić, że stosowanie SCO lub FNLC przesuwają obciążenia administracyjne po stronie IZ z etapu weryfikacji wydatków na etap planowania wdrażania programu. Z kolei stosowanie „gotowych” SCO lub FNLC wiąże się niekiedy z ryzykiem braku pewności co do prawidłowości ich stosowania z uwagi na brak szczegółowych wytycznych.

Jednak SCO są bez wątpienia znaczącym czynnikiem zmniejszającym obciążenia administracyjne po stronie beneficjentów. Jest to ten aspekt, który także powinien być brany pod uwagę przy podejmowaniu decyzji o rozszerzeniu zakresu stosowania SCO lub FNLC.

Kiedy stosować SCO lub FNLC?

Częściowo odpowiedź na to pytanie znajduje się w rozporządzeniu ogólnym, które wskazuje **kiedy stosowanie SCO jest obowiązkowe**. Zgodnie z art. 53 ust. 2 rozporządzenia ogólnego, projekt, którego łączny koszt nie przekracza równowartości 200 tys. EUR, rozliczany jest obowiązkowo za pomocą SCO z wyjątkiem projektów objętych pomocą publiczną lub projektów łączących pomoc publiczną z pomocą de minimis. Z obowiązku stosowania SCO wyłączone są także projekty, poniżej 200 tysięcy EUR, w obszarze badań i innowacji. Przy czym takie wyłączenie przez IZ jest skuteczne, pod warunkiem uprzedniej zgody komitetu monitorującego.

Projekty poniżej 200 tysięcy EUR, dla których wsparcie stanowi tylko pomoc de minimis, tzn. bez pomocy publicznej, są obecnie objęte obowiązkiem stosowania SCO.

W polskich programach EFS Plus w przypadku projektów do 200 tysięcy EUR warunek obowiązkowego zastosowania jednej z SCO jest spełniony poprzez obowiązkową formę rozliczania kosztów pośrednich w projektach z zastosowaniem stawki ryczałtowej.

W pozostałych przypadkach stosowanie SCO nie jest obowiązkowe i zależy od decyzji IZ. Natomiast stosowanie FNLC jest zawsze opcjonalne.

Zatem kiedy warto wziąć pod uwagę stosowanie SCO w przypadku ich opcjonalnego charakteru? W Wytycznych KE zaleca się stosowanie SCO w przypadku, gdy spełnione jest co najmniej jedno z poniższych kryteriów:

- ✓ **weryfikacja kosztów rzeczywiście poniesionych jest trudna** lub jest obciążeniem administracyjnym (wiele dokumentów dotyczących małych kwot z niewielkim lub wręcz żadnym wpływem na osiągnięcie zakładanych efektów projektu, itd.);
- ✓ **jako podstawa dla rzetelnego oszacowania kosztów, dostępne są wiarygodne dane historyczne lub statystyczne** dotyczące finansowego i ilościowego aspektu wdrażania podobnych projektów;
- ✓ projekty, w których planowane jest wprowadzenie SCO, obejmują **standardowe, powtarzalne działania**;
- ✓ **istnieją SCO dla podobnych typów projektów** finansowanych ze środków krajowych lub w innych obszarach polityki UE;
- ✓ czas i zasoby potrzebne do opracowania są współmierne do zakładanego uproszczenia wdrażania dzięki zastosowaniu SCO.

Decyzja o stosowaniu SCO nie powinna opierać się tylko na przesłankach związanych ze zmniejszeniem obciążeń administracyjnych na etapie weryfikacji wydatków. Aby rzeczywiście SCO przyniosły efekt w postaci ułatwienia procesu wdrażania i rozliczania wydatków, cały wysiłek koncentrować się powinien na jak najlepszym przeprowadzeniu procesu przygotowania do ich stosowania. Ten etap wymaga odpowiedniego zaangażowania zasobów i danych, a to w wielu przypadkach zależy od ich dostępności.

W związku z tym warto takie decyzje podejmować biorąc pod uwagę wszystkie dostępne zasoby i dane, a także ocenić czy w każdym przypadku stosunek nakładu pracy i czasu niezbędnych do przygotowania SCO jest adekwatny do efektów wynikających z ich stosowania. Tabela poniżej przedstawia przykładowe kryteria w dwóch obszarach: wykonalność i adekwatność, według których można wstępnie ocenić, czy w każdym indywidualnym przypadku SCO jest optymalną opcją³. W przypadku FNLC, z uwagi na odrębność tej formy od SCO, analogiczne narzędzia służące podejmowaniu decyzji o jej stosowaniu znajdują się w rozdziale 3.5 przewodnika.

Wykonalność	
Kryterium	Opis
Zadania w projekcie możliwe do standaryzacji	Opracowanie SCO, w szczególności stawek jednostkowych i kwot ryczałtowych, wymaga uprzedniego zdefiniowania standardów i wskaźników, do których będzie przypisana stawka lub kwota. W niektórych przypadkach (działania innowacyjne, działania dotyczące specyficznych kwestii, realizowane pod wieloma zmiennymi

³ *Simplified Cost Options – a practitioners' manual* ESF Transnational Cooperation Platform Community of Practice on Results-based Management, Luca Santin, November 2021, opracowanie i tłumaczenie na język polski MFIPR

	warunkami) określenie standardów może być szczególnie skomplikowane, ponieważ identyfikacja i standaryzacja z góry limitu wartości nakładów, produktów i rezultatów do stosowania we wszystkich projektach objętych SCO mogą być trudne.
Dostępność danych	Dla opracowania metodyki w danym typie projektu są dostępne reprezentatywne, spójne i dobrej jakości dane.
Czas i nakład pracy potrzebny do opracowania SCO	Opracowanie SCO może wymagać od IZ odpowiedniego nakładu pracy. Decyzje dotyczące wdrożenia SCO (i rodzaju stosowanej SCO) w przypadku konkretnego typu projektu powinny być oparte na wstępnej ocenie dostępnego czasu i zasobów, które można alokować do procesu opracowania SCO.
Adekwatność (ang. <i>relevance</i>)	
Kryterium	Opis
Występowanie zamówień publicznych w projekcie	W przypadku projektów objętych głównie obowiązkiem stosowania zamówień publicznych, stosowanie SCO może być mniej wygodne (ponieważ projekty objęte zamówieniami publicznymi, podobnie jak w przypadku SCO, są rozliczane na podstawie zdefiniowanych ex ante płatności i rezultatów a ich rozliczanie nie wiąże się z koniecznością weryfikacji każdego pojedynczego wydatku poniesionego przez wykonawcę).
Wielkość budżetu objętego SCO	Nakład pracy potrzebny do opracowania SCO dla konkretnego typu projektu lub typu kosztów powinien być porównany z potencjalnym wpływem uproszczenia w odniesieniu do wielkości budżetu, który mógłby być objęty SCO.
Wielkość projektu i rodzaj kosztów	W wielu przypadkach wdrażanie projektu EFS Plus wiąże się ze skomplikowaną strukturą budżetu (wiele kategorii kosztów) przy niskich wartościach. Stąd stosowanie SCO może być bardziej efektywnym narzędziem ograniczenia kosztów i obciążeń administracyjnych w porównaniu do rozliczania opartego na rzeczywiście poniesionych wydatkach.
Obciążenie administracyjne i ryzyko błędu	Niektóre typy projektów, np. projekty mobilności lub realizowane z udziałem małych organizacji pozarządowych, mogą nieść ze sobą większe ryzyko błędu dotyczące finansowych i administracyjnych aspektów wdrażania projektów z uwagi na stopień skomplikowania zasad i procedur obowiązujących przy rozliczaniu opartym na rzeczywiście poniesionych wydatkach.

Wyboru sposobu rozliczania wydatków dokonuje się do momentu zawarcia umowy o dofinansowanie projektu (w metodzie „projekt budżetu”). Wyjątkowo, wprowadzenie SCO

na pozostałą część projektu dopuszczalne jest w przypadku projektów wieloletnich. W takich przypadkach okres, za który projekt jest rozliczany na podstawie faktycznie poniesionych wydatków powinien być wyraźnie oddzielony od okresu, za który projekt jest rozliczany w oparciu o SCO. Wyraźne rozdzielenie okresów, w których projekt jest rozliczany na różnych podstawach ma na celu uniknięcie ryzyka podwójnego finansowania kosztów projektu.

Na jakim poziomie wdrażania stosować SCO lub FNLC?

SCO i FNLC mogą być stosowane na dwóch poziomach wdrażania.

Pierwszy poziom (w dalszej części przewodnika ten typ SCO i FNLC występuje jako „programowe SCO lub FNLC”) jako **wkład Unii do programów, tzn. rozliczenie wydatków między KE a Państwem Członkowskim** (właściwą Instytucją Zarządzającą). Zarówno SCO, jak i FNLC, wdrażane na tym poziomie, zostały określone w art. 51 rozporządzenia ogólnego. Natomiast szczegółowe uregulowania dla SCO znajdują się w art. 94, a dla FNLC w art. 95. W obu przypadkach stosowanie tych form wymaga uprzedniej oceny KE a co za tym idzie przedstawienia metodyki na wzorze określonym w załączniku V do rozporządzenia ogólnego. Tabela poniżej przedstawia najważniejsze regulacje rozporządzenia ogólnego w odniesieniu do programowych SCO i FNLC.

Uprozczone metody programowe (art. 51)	
SCO (art.94)	FNLC (art. 95)
Wniosek o płatność (art. 91.4.b) w przypadku gdy wkład Unii jest wnoszony na podstawie art. 51 kwotami ujętymi we wniosku o płatność są kwoty określone zgodnie z decyzją zatwierdzającą program lub decyzją zatwierdzającą zmiany w programie albo zgodnie z aktem delegowanym Komisji wydanym na podstawie art. 94 ust. 4	Wniosek o płatność (art.91.4.a) w przypadku gdy wkład Unii jest wnoszony na podstawie art. 51, kwotami ujętymi we wniosku o płatność są kwoty uzasadnione postępami w spełnianiu warunków lub osiągnięciu rezultatów, zgodnie z decyzją zatwierdzającą program lub decyzją zatwierdzającą zmiany w programie albo zgodnie z aktem delegowanym Komisji wydanym na podstawie art. 95 ust. 4
Aneks 1 do Zał. V (wzór formularza dla programu) Złożenie formularza nie jest wymagane w przypadku SCO określonych w akcie delegowanym Komisji wydanym na podstawie art. 94.4.	Aneks 2 do Zał. V (wzór formularza dla programu) Złożenie formularza nie jest wymagane w przypadku finansowania niepowiązanego z kosztami określonego w akcie delegowanym Komisji wydanym na podstawie art. 95.4
Kluczowe wymogi dotyczące systemów zarządzania i kontroli (Załącznik XI.4) Odpowiednie weryfikacje zarządcze, w tym odpowiednie procedury kontroli spełniania warunków dla SCO	Kluczowe wymogi dotyczące systemów zarządzania i kontroli (Załącznik XI.4) Odpowiednie weryfikacje zarządcze, w tym odpowiednie procedury kontroli spełniania warunków finansowania niepowiązanego z kosztami

Ścieżka audytu (Załącznik XIII, sekcja 3)

Obowiązkowe elementy ścieżki audytu w przypadku refundacji SCO jako wkładu Unii na mocy art. 94

Ścieżka audytu (Załącznik XIII, sekcja 4)

Obowiązkowe elementy ścieżki audytu w przypadku refundacji finansowania niepowiązanego z kosztami jako wkładu Unii na mocy art. 95

Drugi poziom (w dalszej części przewodnika: „projektowe SCO i FNLC”) to **forma rozliczenia wydatków między Instytucją Zarządzającą a beneficjentem projektu**. Ten typ został uregulowany w art. 53 rozporządzenia ogólnego. Należy jednak pamiętać, że projektowe FNLC może być stosowane, pod warunkiem, że opracowano programowe FNLC i zostało ono zaakceptowane przez KE, zgodnie z art. 95 rozporządzenia ogólnego. Inaczej mówiąc, FNLC jako forma rozliczenia między IZ a beneficjentem projektu jest możliwa jedynie wtedy, gdy forma ta obowiązuje w przypadku rozliczania między IZ i KE. Tabela poniżej przedstawia najważniejsze regulacje rozporządzenia ogólnego w odniesieniu do projektowych SCO i FNLC.

Uproszczone metody projektowe (Art. 53)		
Formy	Sposób wdrożenia	Zarządzanie i kontrola
Stawki jednostkowe (art. 53.1.b)	Metody szacowania (art. 53.3)	Weryfikacja zarządcza (art. 74.1.a.ii)
Kwoty ryczałtowe (art. 53.1.c)	Gotowe stawki ryczałtowe i metoda (1720h) (art. 54-56)	Wniosek o płatność (art. 91.4.c)
Stawki ryczałtowe (art. 53.1.d)		Procedury dostosowane do kontroli (Załącznik XI.4)
Kombinacja form b-d (art. 53.1.e)	Kwalifikowalność (art. 63.2)	Ścieżka audytu (Załącznik XIII, sekcja I.13)
Finansowanie niepowiązane z kosztami (art. 53.1.f)		

Stosowanie SCO i FNLC na jednym poziomie wdrażania nie powoduje automatycznie obowiązku stosowania tych samych form na drugim poziomie, tzn. na poziomie rozliczania wydatków między IZ i beneficjentem. Wytyczne kwalifikowalności umożliwiają stosowanie takich samych form na dwóch poziomach, ponieważ SCO programowe są podstawą do rozliczania projektów na podstawie SCO projektowych. Jednak nie jest to obowiązek i przykładowo programowe SCO mogą być rozliczane na poziomie projektu poprzez zastosowanie innych form SCO lub nawet w oparciu o rzeczywiście poniesione wydatki. Zasada ta nie dotyczy jednak projektowego FNLC, które może być

stosowane jedynie w przypadku, kiedy ta sama forma jest stosowana w rozliczeniach między KE i IZ.

Rozdział 2. Zasady ogólne i metody ustalania uproszczonych metod rozliczania wydatków

Strona | 12

2.1. Zasady ogólne

Źródłem zasad ogólnych obowiązujących przy opracowywaniu SCO „szytych na miarę” jest samo rozporządzenie ogólne. Art. 53 tego rozporządzenia wprowadza nie tylko rodzaje możliwych uproszczonych metod, ale również wskazuje sposób opracowania (ex-ante, rzetelny, sprawiedliwy i weryfikowalny).

Metodyki opracowania SCO zostały określone w art. 53 ust. 3 i art. 94 CPR. Co do zasady metodyki opracowania SCO projektowych i programowych są takie same, z kilkoma wyjątkami przedstawionymi poniżej.

Ponadto należy pamiętać, że opracowanie uproszczonych metod odbywać się musi z poszanowaniem innych zasad obowiązujących przy wdrażaniu programów i projektów EFS Plus. Do takich zasad ogólnych należy m.in. obowiązek przejrzystości procesu, równego traktowania wnioskodawców czy zgodność z przepisami krajowymi i unijnymi (np. pomoc publiczna lub zamówienia publiczne, wykluczenie podwójnego finansowania lub kosztów niekwalifikowalnych). Przy ich opracowaniu nie można oczywiście pominąć także zasady należytego zarządzania finansowego.

Uproszczone metody rozliczania należy ustalać z wyprzedzeniem (zasada ex-ante)

Niezależnie od wybranej metody, warunki dotyczące poszczególnych SCO muszą być ustalone z wyprzedzeniem. Dla wszystkich metod taki obowiązek wynika z obowiązków IZ w zakresie wyboru operacji, określonych w art. 73 ust. 3 rozporządzenia ogólnego. Zgodnie z tym przepisem IZ zapewnia, aby beneficjent otrzymał dokument określający:

- wszystkie warunki wsparcia dla każdej operacji, w tym szczegółowe wymogi dotyczące produktów lub usług, które mają być dostarczone,
- plan finansowy,
- termin wykonania operacji oraz
- **w stosownych przypadkach, metodę, którą należy stosować do określania kosztów operacji** oraz
- warunki wypłaty wsparcia.

W polskim systemie realizacji dokument określający wskazane wyżej zagadnienia to regulamin wyboru projektów, który uwzględnia także wzór umowy o dofinansowanie.

Przy czym dla poszczególnych SCO obowiązek ustalenia ich przed realizacją projektu (operacji) wynika także z dokumentów, w których zostały one określone, np. załącznik do programu. W tym przypadku wprowadzenie nowych, programowych SCO wymaga zmiany

programu. W przypadku SCO projektowych nie ma obowiązku określania metodyki na poziomie programu. Nie zmienia to jednak faktu, że istnieje obowiązek ich określenia z wyprzedzeniem.

Wymóg przygotowania SCO z wyprzedzeniem wynika wprost z treści samego rozporządzenia ogólnego i jest to przypadek **projektu budżetu**, który zgodnie z art. 53 ust. 3 lit. b musi być **ustalany indywidualnie dla każdego przypadku i uzgadniany ex ante** przez właściwą instytucję, gdy jego łączny koszt nie przekracza 200 tysięcy EUR.

Wymóg określania warunków stosowania SCO z wyprzedzeniem sprawia, że ich wprowadzenie w przypadku projektów już realizowanych i rozliczanych na podstawie rzeczywiście poniesionych wydatków, może wiązać się z ryzykiem niezachowania zasady przejrzystości i równego traktowania beneficjentów oraz z ryzykiem podwójnego finansowania wydatków.

Zasada ex-ante ma także wpływ na brak możliwości zmiany wysokości kwot, które mogą być rozliczone na podstawie SCO. Takiej kwoty nie można zmienić w trakcie lub po realizacji projektu, np. dostosować jej do wzrostu cen usług lub produktów uwzględnionych w katalogu kosztów. Nie dotyczy to przypadku, w którym metodyka uproszczonej metody uwzględnia indeksację, np. na podstawie występującej inflacji w danym okresie, i zostały przyjęte ex-ante określone zasady jej wprowadzania do nowych lub realizowanych projektów.

W przypadku projektów wieloletnich możliwe jest rozliczanie wydatków na podstawie rzeczywiście poniesionych wydatków w pierwszym etapie lub w pierwszych etapach realizacji projektu, a następnie wprowadzenie SCO dla kolejnego lub kolejnych etapów realizacji projektu. Jednak dla zachowania prawidłowości rozliczania takiego projektu konieczne jest wyraźne rozdzielenie okresu, w którym projekt jest rozliczany na podstawie rzeczywiście poniesionych wydatków od okresu, w którym rozliczany jest on na podstawie SCO.

Rzetelna, sprawiedliwa i weryfikowalna metoda obliczania

Omawiając tę zasadę najlepiej odwołać się do pojęcia rzetelnej, sprawiedliwej i weryfikowalnej metody szacowania kwot, określonego w Wytycznych KE. Poniżej znajdują się podsumowania pojęć z tego dokumentu.

Wyliczenie musi być **rzetelne**, tzn. oparte na rzeczywistych danych, ani przesadne ani skrajne. Jeżeli w przeszłości koszt jednostkowy wahał się od 1 do 2 zł, uwzględnienie w metodyce tego samego kosztu jednostkowego na poziomie 7 zł będzie budzić wątpliwości KE. Z tego punktu widzenia zasadnicze znaczenie będzie miała metoda wykorzystana do ustalenia, np. stawki jednostkowej. IZ musi wyjaśnić i uzasadnić swój wybór. „Idealna” rzetelna metoda obliczania pozwala na dostosowanie stawek do konkretnych warunków lub potrzeb. Na przykład realizacja projektu może kosztować więcej w odległym regionie niż w

regionie centralnym ze względu na wyższe koszty transportu; element ten należy wziąć pod uwagę przy podejmowaniu decyzji, np. o wysokości kwoty ryczałtowej stosowanej w podobnych projektach w obu regionach.

Przez pojęcie **sprawiedliwego** wyliczenia rozumie się to, że nie faworyzuje ono niektórych beneficjentów lub projektów kosztem innych. Wyliczenie musi gwarantować równe traktowanie beneficjentów lub projektów. Wszelkie różnice w kwotach lub stawkach powinny opierać się na obiektywnym uzasadnieniu tj. obiektywnych cechach beneficjentów lub projektu.

Ustalenie kwot powinno **opierać się na dokumentacji, którą można zweryfikować**. IZ musi być w stanie wykazać, na jakiej podstawie ustalono SCO. Zasadniczą kwestią jest zapewnienie zgodności z zasadą należytego zarządzania finansami.

Ustalając metodykę, IZ powinna udokumentować co najmniej:

- opis metody obliczania, z uwzględnieniem kluczowych etapów obliczeń,
- źródła danych wykorzystywanych do analizy i obliczeń, w tym ocenę znaczenia danych dla projektu (operacji) i ocenę jakości danych,
- samo wyliczenie służące określeniu wartości SCO.

Podsumowując, opracowanie SCO wymaga stosowania następujących zasad ogólnych:

- ✓ metoda opracowana z wyprzedzeniem a w przypadku projektowych SCO potencjalni beneficjenci powinni być poinformowani o warunkach i zasadach stosowania SCO w regulaminie wyboru projektów,
- ✓ przejrzystość, równe traktowanie i brak dyskryminacji w traktowaniu beneficjentów,
- ✓ wykluczenie podwójnego finansowania i wydatków niekwalifikowalnych,
- ✓ zgodność z przepisami krajowymi i europejskimi.

2.2. Metody ustalania uproszczonych form

2.2.1. Źródła danych

Dane wykorzystane do opracowania SCO muszą być adekwatne do ich rodzaju. Źródło danych wykorzystanych do obliczeń, w tym ocena ich adekwatności i jakości, muszą być odpowiednio opisane oraz udokumentowane w metodyce.

Nie ma z góry określonego minimalnego zakresu lub zestawu danych wymaganych do oszacowania kosztów w ramach SCO.

Niemniej przy wyborze danych trzeba kierować się następującymi wskazówkami określonymi w Wytycznych KE:

- ✓ dane mogą pochodzić z różnych źródeł;

- ✓ wiarygodność danych zależy od ich źródła, np. dane pochodzące ze statystyki narodowej lub z EUROSTATu mogą być uznane za wiarygodne;
- ✓ dla potwierdzenia wiarygodności niektórych innych danych potrzebna będzie bardziej szczegółowa analiza; do oceny wiarygodności danych przydatny jest profesjonalny osąd Instytucji Audytowej, czy należy przeprowadzić dodatkową weryfikację na podstawie próby.

Zgodnie z Wytycznymi kwalifikowalności ocena ex ante metodyki przez Instytucję Audytową jest obowiązkowa również w przypadku ustalania projektowych SCO.

Jeżeli dane pochodzące z wiarygodnych źródeł, np. opublikowanych raportów i oficjalnych internetowych baz danych, nie są wykorzystywane bezpośrednio jako takie (tj. nie są automatycznie generowane ze źródłowej bazy danych), a są kompilowane, dobrą praktyką byłoby porównać na próbie, czy opracowane w ten sposób dane są zgodne z oficjalnymi raportami. Ponieważ jednak nie zawsze będzie to łatwe, Instytucja Audytowa, w przypadku oceny metodyki ex ante, może zdecydować, biorąc pod uwagę wszelkie dostępne informacje na temat rodzaju danych, sposobu ich zestawiania, procedur wewnętrznych podmiotu kompilującego dane itp., czy należy przeprowadzić dodatkową weryfikację na podstawie próby.

2.2.2. Dane statystyczne, zweryfikowane dane historyczne oraz dane pochodzące ze zwyczajowej praktyki księgowania

Ustalając uproszczone metody rozliczania wydatków, IZ może posiłkować się różnymi źródłami danych: danymi statystycznymi (z różnych źródeł), zweryfikowanymi danymi historycznymi pochodzącymi z projektów finansowanych ze środków polityki spójności lub zwyczajowymi praktykami księgowania.

W przypadku, gdy IZ decyduje się na wykorzystanie danych statystycznych lub zweryfikowanych danych historycznych, metodyka powinna uwzględniać informacje na temat:

- kategorii kosztów uwzględnionych w metodyce,
- zastosowanej metody obliczeniowej,
- okresu, za który uzyskano dane,
- stosowanej kwoty referencyjnej, na przykład średnich kosztów w okresie odniesienia lub kosztów zarejestrowanych w poprzednich latach,
- ewentualnych dostosowań (korekt) w celu zaktualizowania kwoty referencyjnej.

Dane księgowe wykorzystywane do szacowania powinny dotyczyć co najmniej okresu trzech lat. Trzyletni okres odniesienia stosuje się w celu uwzględnienia wahań rocznych. Dopuszczalne jest jednak użycie danych za okres krótszy niż trzy lata, jeśli IZ może wykazać, że takie podejście jest uzasadnione, np. rozpoczęto wdrażanie nowego programu i dostępne są dane tylko za dwa lata.

Dane statystyczne mogą pochodzić z Głównego Urzędu Statystycznego, Eurostatu lub innych wiarygodnych źródeł.

Zweryfikowane dane historyczne poszczególnych beneficjentów

Zgodnie z art. 53 ust. 3 lit a (ii) i (iii) IZ może także wykorzystać dane beneficjenta do opracowania uproszczonych metod mających zastosowanie do realizowanych przez niego projektów.

Metoda ta polega na gromadzeniu danych księgowych beneficjenta dotyczących faktycznie poniesionych wydatków kwalifikowalnych w odniesieniu do kategorii kosztów, które będą objęte SCO. Dane beneficjenta użyte do oszacowania SCO powinny dotyczyć działalności pozaprojektowej, np. dane dotyczące kosztów świadczenia usług zdrowotnych finansowanych dotychczas z innych źródeł niż projekt. Wszystkie wydatki niekwalifikowalne muszą być wyeliminowane z obliczeń.

Dane te powinny, co do zasady, obejmować jedynie dział beneficjenta, który jest związany z realizacją projektu. W praktyce oznacza to jednak wymóg posiadania na poziomie beneficjenta analitycznego systemu rachunkowości.

Zastosowanie zwyczajowej praktyki księgowania wydatków przez poszczególnych beneficjentów

Metoda ta opiera się na gromadzeniu danych księgowych beneficjenta, dotyczących faktycznie poniesionych kosztów w odniesieniu do kategorii kosztów kwalifikowalnych objętych daną SCO.

Praktyki księgowania są praktykami, które beneficjent stosuje do rozliczania całej swojej bieżącej działalności i finansów (również tych, które nie są powiązane ze wsparciem UE). Metody te muszą być zgodne z krajowymi regulacjami i standardami rachunkowości. Okres stosowania nie ma decydującego znaczenia. Za praktykę księgową, która może być uwzględniona przy opracowaniu SCO, nie uznaje się sposobu księgowania dostosowanego na potrzeby określonego projektu lub projektów, na przykład sposób księgowania wydatków w projekcie różni się od praktyki księgowania stosowanej w bieżącej działalności beneficjenta.

W celu zapewnienia równego traktowania beneficjentów w regulaminie wyboru projektów, w którym zezwala się beneficjentom na stosowanie własnych praktyk księgowania wydatków, należy przewidzieć warunki minimalne, np. dotyczące nieuwzględniania kosztów niekwalifikowalnych, warunki jaki musi spełnić system księgowy beneficjenta. itp.

Wspólne wymogi dotyczące stosowania danych beneficjentów

IZ weryfikuje dane beneficjenta, stosując indywidualne podejście, najpóźniej w trakcie podpisywania umowy o dofinansowanie. W przypadku naboru konkurencyjnego weryfikacja danych może odbywać się w trakcie negocjacji wniosku o dofinansowanie. Aby zapewnić wiarygodność danych konieczne może być poświadczenie danych beneficjentów przez audytora zewnętrznego lub przez niezależnego księgowego, posiadających wiedzę na temat wymogów dotyczących wydatkowania środków UE, np. ścieżka audytu, kwalifikowalność wydatków oraz właściwych przepisów prawa..

W przypadku, gdy ryzyko błędu lub nieprawidłowości w wykorzystanych danych księgowych uznano za niskie, metoda obliczania może opierać się również na danych niepoświadczonych przez audytora lub księgowego. Jednak w takim przypadku IZ musi wykazać w sposób obiektywny, że ryzyko jest rzeczywiście niskie i uzasadnić, że system księgowy beneficjenta jest rzetelny, kompletny i dokładny.

2.2.3. Inne obiektywne dane i ocena ekspercka

Wyniki metodyk opartych na innych obiektywnych danych lub ocenie eksperckiej i można zastosować do grupy projektów i beneficjentów.

Inne obiektywne dane to na przykład według Wytycznych KE:

- ankiety, analizy, badania rynku, itp. (należy zadbać o odpowiednią dokumentację),
- dane dotyczące wynagrodzenia za pracę na analogicznym stanowisku.

Ocena ekspercka powinna być oparta na określonym zbiorze kryteriów lub wiedzy specjalistycznej dotyczącej usługi lub produktu, konkretnej dyscypliny nauki, gałęzi przemysłu itp. Ocena ekspercka musi być dobrze udokumentowana.

Rozporządzenie ogólne nie zawiera definicji oceny eksperckiej. Do IZ należy zatem szczegółowe określenie wymogów pozwalających klasyfikować ocenę jako ocenę ekspercką oraz zapewnienie braku konfliktu interesów. Do IZ należy także określenie procedury i kryteriów wyboru (np. minimalne kwalifikacje) osób dokonujących oceny eksperckiej. Ocenę ekspercką może wykonać zarówno jedna osoba, jak również grupa osób (panel ekspertów). W przypadku każdego wybranego eksperta IZ musi udowodnić, że jego

wybór odbył się jedynie na podstawie specjalistycznej wiedzy w obszarze ekspertyzy oraz jego niezależności.

Pułapy, limity lub inne wartości maksymalne określone w przepisach krajowych można uznać za inną obiektywną informację. Nie można ich jednak zastosować bezpośrednio. IZ musi wykazać, że odzwierciedlają one wartość godziwą i wiarygodny wskaźnik zastępczy rzeczywiście poniesionych wydatków.

2.2.4. Stosowanie danych historycznych i metodyk z poprzednich okresów programowania

Możliwe jest również wykorzystanie zweryfikowanych danych historycznych z poprzednich okresów programowania, np. 2007-2013, jeśli zostanie wykazane, że kwoty są nadal aktualne. Oznacza to, że IZ powinna zapewnić, że dane te nadal stanowią wiarygodne przybliżenie kosztów rzeczywistych, a w razie potrzeby zaktualizować je.

Ponadto możliwe jest również wykorzystanie metodyk ustalonych w poprzednich okresach programowania, jeżeli warunki pozostają aktualne i mogą być stosowane w okresie 2021-2027 (rodzaj działań, kategorie kosztów itp.). IZ powinna jednak zapewnić dostosowanie metodyki do regulacji prawnych obowiązujących w okresie programowania 2021–2027..

Łączenie różnych metod ustalania SCO nie jest wykluczone, ale nie jest zalecane. Wynika to z faktu, że w opinii KE potrzeba łączenia różnych metod szacowania podaje w wątpliwość obiektywność wykorzystywanych danych (patrz materiał MFIPR pt. Uproszczone metody rozliczania wydatków – Pytania i odpowiedzi). Nie dotyczy to sytuacji, kiedy na etapie wyboru źródeł danych do szacowania SCO porównuje się dane uzyskane z różnych źródeł

2.2.5. Projekt budżetu

Inną metodą ustalania SCO jest projekt budżetu. Warto w tym miejscu dodać, że niejednokrotnie projekt budżetu jest traktowany jako jeden z rodzajów SCO lub utożsamia się go z kwotami ryczałtowymi. Tymczasem projekt budżetu może być stosowany do ustalenia projektowych stawek jednostkowych, kwot ryczałtowych lub stawek ryczałtowych. Przy czym w warunkach polskich stosowanie, innych niż kwoty ryczałtowe, projektowych SCO, jest utrudnione ze względu na ograniczenia techniczne występujące w systemie CST 2021. Nie prowadzi to oczywiście do sytuacji, w której inne formy nie mogą być w ogóle stosowane. Abstrahując jednak od ograniczeń technicznych, Instytucja Koordynująca UP EFS Plus zaleca stosowanie kwot ryczałtowych w przypadku stosowania metody projekt budżetu.

W związku z tym w dalszej części podrozdziału, projekt budżetu będzie omawiany w kontekście kwot ryczałtowych.

Kwoty ryczałtowe powinny być obowiązującą formą rozliczania wydatków w całym naborze. Nie mogą być stosowane tylko w wybranych projektach w ramach danego naboru.

Projekt budżetu to jedna z metod szacowania budżetu projektów, w których łączny koszt nie przekracza 200 tysięcy EUR. Kwotę tę należy traktować jako maksymalny budżet określony w umowie o dofinansowanie. Intencją wprowadzenia w projektach do 200 tysięcy EUR wymogu stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków było uproszczenie wdrażania małych projektów.

W przypadku projektów poniżej 200 tysięcy EUR bez pomocy publicznej, w których jedyną SCO jest stawka ryczałtowa kosztów pośrednich, rezygnacja beneficjenta z możliwości ponoszenia kosztów pośrednich oznacza nieprawidłowość, ponieważ taki projekt nie spełnia warunku obowiązkowego stosowania SCO w projektach poniżej 200 tysięcy EUR (materiał MFIPR pn. Pytania i odpowiedzi dotyczące uproszczonych form rozliczania wydatków, sierpień 2023 r.)

Projekt budżetu sporządzany jest oddzielnie dla każdego projektu i uzgadniany ex ante. ION powinna ocenić ex ante budżet na takiej samej podstawie, na jakiej jest on oceniany w przypadku stosowania rozliczenia na podstawie rzeczywiście poniesionych kosztów. W tym kontekście istotna jest ocena racjonalności i uzasadnienia dla kosztów przedstawionej w każdej pozycji. Wynika to z faktu, że te elementy są oceniane tylko na etapie ustalania kwot ryczałtowych z zastosowaniem metody „projekt budżetu”.

Dla ułatwienia oceny racjonalności, rynkowości, a także kluczowego aspektu, jakim jest porównywalność kosztów proponowanych w poszczególnych budżetach w ramach naboru, optymalnym rozwiązaniem jest uwzględnienie wytycznych ION w regulaminie wyboru projektów.

Kluczową rolę regulaminu wyboru projektów w przypadku stosowania metody „projekt budżetu” podkreślają praktycy EFS⁴. Zgodnie z ich rekomendacjami, regulamin wyboru projektów, w którym jako metodę szacowania budżetu wskazano „projekt budżetu”, powinien zawierać precyzyjnie zdefiniowane:

⁴ *Simplified Cost Options – a practitioners' manual* ESF Transnational Cooperation Platform Community of Practice on Results-based Management, Luca Santin, November 2021, opracowanie i tłumaczenie na język polski MFIPR

- typy działań i koszty kwalifikowalne projektów,
- ramy czasowe działań oraz oczekiwane produkty, rezultaty,
- maksymalne poziomy kosztów, które należy uwzględnić w trakcie przygotowywania propozycji,
- kryteria weryfikacji i rodzaje dokumentów potwierdzających wysokość i koszty jednostkowe zaproponowane we wniosku

Wytyczne mogą przyjąć formę listy wzorcowych kwot ryczałtowych ze wskaźnikami oraz wymaganymi dokumentami do potwierdzenia kwalifikowalności kwoty ryczałtowej. Niemniej bardziej efektywną formą wystandaryzowania metody „projektu budżetu” jest określenie standardu, w tym jakościowego oraz zakresu usług i produktów objętych kwotami ryczałtowymi, oraz maksymalnych kwot ryczałtowych. W tym ostatnim przypadku zadaniem wnioskodawcy będzie zaproponowanie wysokości kwoty ryczałtowej, nieprzekraczającej limitu określonego w regulaminie wyboru projektów. Przy czym takie rozwiązanie jest możliwe wtedy, gdy ION na etapie opracowywania regulaminu wie dokładnie jakie działania oraz rezultaty tych działań chce osiągnąć ogłaszając nabór.

Zapewnienie porównywalności budżetów jest kluczowym elementem ich oceny przy stosowaniu metody „projektu budżetu”. W Wytycznych KE podkreślono, że brak standardów i maksymalnych poziomów kosztów spowodowałby, że ION trudno byłoby zapewnić równe traktowanie i należyte zarządzanie finansami. W Wytycznych KE zaleca się także przy ocenie budżetu porównywanie projektów budżetu zaproponowanych przez wnioskodawców z porównywalnymi projektami. A w przypadku kilkukrotnego udzielania wsparcia temu samemu beneficjentowi, zaleca się porównanie budżetu z budżetem projektów wcześniej przyjętych do dofinansowania.

Opracowanie standardu i cen rynkowych dla kwot ryczałtowych obowiązujących w naborze ułatwia nie tylko porównywalność budżetów, ale również weryfikację rynkowości proponowanych przez wnioskodawców kosztów. Jest to kolejny kluczowy aspekt oceny budżetu przy zastosowaniu metody „projektu budżetu”. Opracowując taki standard IZ wykorzystuje dane rynkowe. Stąd łatwiej zapewnić rynkowość proponowanych kosztów na etapie oceny budżetu. Rozwiązanie polegające na wprowadzeniu wymogu uzasadnienia kosztów w oparciu o dane rynkowe jedynie przez beneficjenta może wiązać się z ryzykiem uznania danych za nieobiektywne, a co więcej może rodzić wątpliwości co do zachowania bezstronności (konflikt interesów). Stąd wcześniejsza analiza danych przez IZ lub ION pozwoli zminimalizować to ryzyko.

Jeśli jednak standardy i ceny rynkowe nie zostaną określone w regulaminie wyboru projektów, to zdaniem instytucji kontrolnych rozeznanie rynku powinno być przeprowadzone przez ION.

W metodzie „projekt budżetu” beneficjent realizuje projekt zgodnie z wnioskiem, w którym kwoty ryczałtowe powinny być opisane w zadaniach. Z kolei umowa o dofinansowanie obejmuje nazwę i koszt objęty kwotą ryczałtową, wskaźniki i dokumenty, na podstawie których oceniana będzie realizacja wartości docelowej wskaźnika i kwalifikowalność danej kwoty ryczałtowej.

Zgodnie z Wytycznymi KE, kontrola zarządcza opiera się wyłącznie na kwotach ryczałtowych, a nie na samym budżecie. Jednak ION musi zachować budżet z wniosku o dofinansowanie jako dokument uzasadniający zastosowane kwoty ryczałtowe. ION powinna zachować także swoją ocenę projektu budżetu oraz dokumenty potwierdzające przyjęte rozwiązania (dokumenty do szacowania i uzasadnienia kosztów we wszystkich kategoriach projektu budżetu). Patrz materiał KE „SCO Q and A 2”.

Przykład zastosowania projektu budżetu:

We wniosku o dofinansowanie zaproponowano organizację seminarium dla 50 pracowników gminnych ośrodków pomocy społecznej w celu przedstawienia nowych narzędzi wdrażania deinstytucjonalizacji usług społecznych. Personel projektu zajmie się zaplanowaniem i zorganizowaniem tego wydarzenia, zostanie wynajęte pomieszczenie, niektórzy prelegenci przyjeżdżają z zagranicy. We wniosku uwzględnione zostały również koszty pośrednie (koszty obsługi księgowej, rachunki za energię elektryczną, rachunki telefoniczne, itd.)

Projekt budżetu przedstawia się następująco:

Koszty bezpośrednie ogółem 20 000 PLN , w tym:

Bezpośrednie koszty personelu 10 000 PLN

Koszty wynajmu pomieszczeń 4 000 PLN

Koszty podróży prelegentów zagranicznych 5 000 PLN

Wyżywienie 1 000 PLN

Koszty pośrednie – stawka ryczałtowa 25% kosztów bezpośrednich : 5 000 PLN

IZ i beneficjent uzgadniają projekt budżetu, a SCO zostanie obliczona na podstawie powyższych danych. IZ podejmuje decyzję o zastosowaniu dwóch kwot ryczałtowych, uwzględniając liczbę uczestników – 50 i łączny koszt seminarium 25 tysięcy PLN w dwóch wskaźnikach:

- 1) liczba pracowników gminnych ośrodków pomocy społecznej uczestniczących w seminarium: 25 osób (kwota ryczałtowa 12 500,00 zł)
- 2) liczba pracowników gminnych ośrodków pomocy społecznej uczestniczących w seminarium: 25 osób (kwota ryczałtowa 12 500,00 zł)

Jeśli w seminarium uczestniczyć będzie 50 osób, co oznacza realizację dwóch wskaźników, wtedy beneficjentowi zostaną wypłacone dwie kwoty, tzn. łącznie 25 tys. PLN. Natomiast jeśli w seminarium będzie uczestniczyć tylko 40 osób, to kwalifikowalne będzie 12,5 tys. zł.

Przykład RLKS

LGD ocenia projekt z zakresu aktywizacji społecznej, złożony przez lokalną organizację pozarządową, mający na celu deinstytucjonalizację systemu wsparcia rodziny.

Dofinansowanie obejmie następujące działania:

- 1) analiza możliwości zwiększenia udziału zdeinstytucjonalizowanych form wsparcia rodziny na terenie działania LGD – 5 000 zł;
- 2) pilotaż obejmujący wdrożenie jednego rozwiązania wskazanego w analizie – 10 000 zł,
- 3) lokalne seminarium na temat efektów społecznych wdrażania pilotażu – 5 000 zł oraz koszty pośrednie – stawka ryczałtowa 7% na podstawie art. 54 lit a) rozporządzenia ogólnego.

Ze względu na charakter projektu (obejmujący szeroki zakres działalności, której koszt trudno jest określić ilościowo za pomocą stawek jednostkowych), LGD decyduje się na zastosowanie kwoty ryczałtowej. Aby obliczyć wysokość kwoty ryczałtowej, LGD weryfikuje wysokość kosztów określonych w projekcie budżetu, który organizacja pozarządowa złożyła wraz z wnioskiem.

W projekcie budżetu są wskazane szacunkowe koszty dotyczące wszystkich kategorii kosztów koniecznych do wdrożenia trzech działań w ramach projektu. LGD ocenia zasadność i rynkowość tych kwot na podstawie dostępnych metod (np. porównanie z danymi historycznymi dotyczącymi programu, badanie rynku) i dostosuje je w razie potrzeby przed ustaleniem kwoty ryczałtowej. Na podstawie weryfikacji kwot zaproponowanych przez wnioskodawcę LGD określiła wysokość kwoty ryczałtowej na 18 tysięcy zł. W wyniku tej oceny zmniejszono koszty organizacji lokalnego seminarium o 2 tysiące zł.

LGD może zdecydować się na wprowadzenie 3 kwot ryczałtowych po jednej kwocie ryczałtowej na każde działanie: 5 000 zł na działania służące opracowaniu analizy, 10 000 zł na pilotaż oraz 3 000 zł na organizację lokalnego seminarium. Umowa powinna jasno wskazywać działania warunkujące kwalifikowalność każdej z kwot oraz dokumenty potwierdzające (np. listę uczestników seminarium, wyniki analizy, zdjęcia i dokumenty potwierdzające pilotażowe wdrożenie jednego rozwiązania wynikającego z analizy itp.). Jeżeli warunki będą spełnione, kwoty w łącznej wysokości 18 000 zł zostaną uznane za koszt kwalifikowalny oraz od tej kwoty zostanie naliczona stawka ryczałtowa w wysokości 1 260 zł

(7% kosztów bezpośrednich). Łączny budżet określony w umowie wyniesie 19 260 zł. Jeśli zrealizowane zostanie tylko jedno działanie (na przykład analiza), wydatki kwalifikowalne zostaną ograniczone do 5000 zł kosztów bezpośrednich oraz 350 zł kosztów pośrednich.

2.3. Stosowanie SCO pochodzących z innych obszarów polityki UE

Głównym celem umożliwienia stosowania SCO z innych obszarów polityki Unii jest harmonizacja zasad obowiązujących w różnych obszarach. Ma to na celu wskazanie, że w przypadku gdy Komisja już opracowała SCO dla określonego rodzaju beneficjenta i operacji w ramach polityki UE, IZ może wykorzystać ją jako gotową SCO.

SCO pochodzące z innych obszarów polityki Unii można wykorzystać w odniesieniu do podobnych operacji. Nie można jednak stosować SCO, które nie są już stosowane w innych obszarach polityki UE. Podobnie jeśli SCO stosowana w innych obszarach polityki UE zostanie zmodyfikowana, tę samą modyfikację trzeba zastosować do projektów EFS Plus, które zostały wybrane po wprowadzeniu modyfikacji. Przy wykorzystywaniu istniejącej metody UE, IZ powinna udokumentować:

- zastosowanie SCO w całości (na przykład definicji kosztów bezpośrednich lub pośrednich, wydatków kwalifikowalnych, zakresu, sposobu aktualizacji), a nie tylko jej rezultatów (stawka wynosząca X %),
- konieczność zastosowania SCO do podobnych rodzajów operacji,
- odniesienie do SCO wykorzystywanej w innych obszarach polityki UE.

Jak ocenić, czy rodzaje operacji są podobne?

W rozporządzeniu ogólnym nie wskazano, co rozumie się przez podobieństwo operacji. Podobnie takich wskazówek nie zawierają ani Wytyczne KE ani materiał zawierający odpowiedzi na najczęściej zadawane pytania dotyczące SCO, opublikowany przez KE.

Ostatni z przywołanych powyżej dokumentów zawiera jedynie ogólne, kierunkowe wskazanie jak przeprowadzić analizę podobieństwa rodzaju projektu (operacji):

„Ocena, czy warunek podobieństwa jest spełniony w danym przypadku, należy do IZ. Na przykład jeżeli projekt spełnia już kryteria kwalifikowalności w ramach jednego systemu, można to uznać za podobieństwo i można ponownie zastosować metodę obliczania oraz odpowiednią SCO. Zgodnie z ogólną zasadą należy uwzględnić wszystkie elementy metody, które mogą mieć wpływ na planowaną formę. Konieczne jest także analizowanie każdego przypadku indywidualnie”.

Przykłady SCO z innych obszarów polityki UE:

- Erasmus+: w programie stosowane są kwoty ryczałtowe i stawki jednostkowe (np. stawki za odległość, wsparcie językowe, wizyty przygotowawcze, opłaty za kurs, organizację programów intensywnych);
- Program Obywatele, Równość, Prawa i Wartości (CERV): kwoty ryczałtowe na uczestnika wydarzeń stacjonarnych zostały określone w decyzji KE zezwalającej na stosowanie kwot ryczałtowych w ramach programu CERV (2021-2027);

- „Horyzont Europa”: w programie określono 3 rodzaje uproszczonych form (stawka ryczałtowa, stawki jednostkowe, kwoty ryczałtowe) określone w decyzjach Komisji; – np. stawka jednostkowa dla właścicieli MŚP, stawki jednostkowe mobilności pracowników, kwoty ryczałtowe i stawki jednostkowe działania „Maria Skłodowska-Curie”;
- Europejski Korpus Solidarności: decyzja zezwalająca na stosowanie kwot ryczałtowych, stawek jednostkowych (np. kosztów podróży, wsparcia organizacyjnego, wsparcia w zarządzaniu projektami, kosztów personelu, wsparcia językowego, kosztów coachingu) oraz stawki ryczałtowe dotyczące wolontariatu, staży, zatrudnienia.

2.4. Stosowanie uproszczonych form rozliczania wydatków pochodzących z systemów dotacji finansowanych w całości przez Państwa Członkowskie

Zgodnie z Wytycznymi KE, zasada jest taka sama, jak w przypadku metodyk stosowanych w innych obszarach polityki Unii. Zamiast jednak stosować SCO z obszarów polityki Unii stosowane są metodyki krajowe. Metodyki krajowe nie podlegają kontroli.

W ramach audytu oceniane jest tylko należyte uzasadnienie wybranej metodyki oraz sposób jej stosowania. Krajowe rozwiązania można wykorzystywać w odniesieniu do podobnych projektów i beneficjentów otrzymujących wsparcie z EFS Plus, pod warunkiem że formy te stosuje się nadal w systemie dotacji finansowanym w całości ze środków krajowych.

Nie można korzystać z metodyk krajowych, których stosowania zaprzestano. Na przykład program przygotowania zawodowego, finansowany w całości ze środków krajowych lub regionalnych, może zostać uznany za system krajowy. Jeżeli metodyka krajowa zostanie zmodyfikowana w trakcie okresu wdrażania programu EFS Plus, należy zastosować tę samą modyfikację, ale tylko w projektach wybranych w naborze ogłoszonym po wprowadzeniu zmiany. Jeżeli w krajowym systemie zaprzestanie się jej stosowania w trakcie okresu wdrażania programu EFS Plus, to można stosować ją jedynie w projektach wybranych w naborach ogłoszonych przed zaprzestaniem jej stosowania.

Kolejne wskazówki co do wykorzystania metodyk określonych w krajowym systemie zawiera materiał KE z odpowiedziami na najczęściej zadawane pytania dotyczące SCO w perspektywie finansowej 2021-2027. Przy zastosowaniu istniejącej metodyki krajowej, IZ powinna zapewnić i udokumentować takie same informacje i spełnić podobne warunki, jakie są wymagane w przypadku ponownego wykorzystania metodyk z innych obszarów polityki UE, tj.:

- ✓ ponowne zastosowanie danej metodyki w całości (na przykład wydatków kwalifikowalnych, zakresu), a nie tylko jej rezultatów (kwota ryczałtowa wynosząca X EUR),
- ✓ zastosowanie jej co do zasady do tego samego lub mniejszego obszaru geograficznego (jeżeli metodyka jest stosowana tylko w jednym regionie, można ją ponownie zastosować tylko w tym regionie),

- ✓ metodyka musi być stosowana do podobnych rodzajów operacji i beneficjentów,
- ✓ odniesienie do metodyki krajowej i uzasadnienie, że metodyka ta jest stosowana przy finansowaniu ze środków krajowych.

2.5. Zmiany w uproszczonych metodach rozliczania

Jednym z zaleceń, określonych w Wytycznych KE, jest aktualizacja założeń przyjętych dla poszczególnych SCO. Taka aktualizacja powinna odbywać się przed ogłoszeniem kolejnego naboru lub okresowo w celu uwzględnienia zmian gospodarczych, na przykład w odniesieniu do poziomu wynagrodzeń itp. KE proponuje także uwzględnienie w metodyce pewnych dostosowań automatycznych, np. w oparciu o inflację. W ten sposób zapewnia się, że SCO są realną alternatywą dla rozliczania na podstawie faktycznie poniesionych wydatków. Pamiętać jednak trzeba, że w przypadku dokonywania jakichkolwiek zmian skorygowane stawki lub kwoty należy uzasadnić i udokumentować.

Zaktualizowane kwoty należy stosować jedynie do projektów lub do etapów projektów, które będą wdrażane w przyszłości – nie należy ich stosować z mocą wsteczną. W przypadku projektów wieloletnich coroczna indeksacja może być przewidziana w umowie o dofinansowanie, w której powinny być wskazane warunki dla zastosowania zindeksowanych wartości.

Rozdział 3. Rodzaje uproszczonych metod rozliczania

3.1. Stawki jednostkowe

Stawki jednostkowe mogą być podstawą rozliczania części lub całości kosztów kwalifikowalnych projektu. Jest to metoda polegająca na finansowaniu określonej liczby działań, produktów lub rezultatów pomnożonych przez z góry ustaloną stawkę za każdą osiągniętą jednostkę.

Metodę tę można wykorzystać w każdym projekcie, o ile możliwe jest ustalenie wartości jednostkowej (stawki) dla określonych działań, produktów lub rezultatów.

Podejście procesowe i wynikowe

Stawki jednostkowe mogą być ustalone w oparciu o proces. Celem jest wtedy sfinansowanie w jak największym zakresie rzeczywistych kosztów określonego typu działania. Stawka jednostkowa może również być ustalona w oparciu o wynik określonego działania (produkt lub rezultat). W jednym projekcie koszty mogą być finansowane na podstawie kilku stawek jednostkowych, pod warunkiem, że dotyczą różnych działań.

Przy podejmowaniu decyzji o wyborze podejścia procesowego lub wynikowego decydująca jest konieczność zachowania ścieżki audytu oraz ocena na ile metoda wprowadza rzeczywiste uproszczenie w rozliczaniu projektu.

Przykład zastosowania dwóch podejść do tego samego typu kosztów

W programie regionalnym EFS Plus finansowane będą szkolenia w zakresie zielonych umiejętności. Warunek określony przez IZ dotyczy objęcia wsparciem co najmniej 1000 bezrobotnych w jednym projekcie. IZ rozważa zastosowanie podejścia procesowego, ponieważ odsetek osób uzyskujących certyfikat zielonych umiejętności to tylko 70%. Ponieważ jest to działanie priorytetowe, którego celem jest także element upowszechniania wiedzy o ochronie środowiska, IZ chciałaby uwzględnić w jak najszerszym zakresie rzeczywiste koszty szkolenia osób, w tym koszty szkolenia osób, którym nie uda się uzyskać certyfikatu.

W pierwszym kroku IZ rozważa **zastosowanie podejścia procesowego**.

Szkolenie pozwalające uzyskać certyfikat zielonych umiejętności obejmuje 200 godzin. Na podstawie danych historycznych pochodzących z projektów już zrealizowanych, w których jedną z form wsparcia było szkolenie w zakresie zielonych umiejętności, koszt godziny szkolenia jednego uczestnika wyniósł 20 zł, w tym koszty uzyskania certyfikatu. Koszty kwalifikowalne można obliczyć na podstawie iloczynu kosztu godziny szkolenia i liczby osobogodzin.

Dotacja na tego typu wsparcie wyniesie: $200 \text{ godzin} \times 1000 \text{ uczestników szkolenia} \times 20 \text{ zł za godzinę na osobę} = 4 \text{ mln zł}$.

Po zakończeniu wsparcia ostateczne koszty kwalifikowalne zostaną obliczone na podstawie rzeczywistej liczby godzin na każdego uczestnika szkolenia. Jeżeli ostatecznie w szkoleniu uczestniczyłoby tylko 880 osób, przy czym 200 z nich przez 180 godzin, 400 przez 150 godzin, 180 przez 200 godzin a 100 uczestników brało udział w 140 godzinach szkolenia, to

całkowita liczba osobogodzin wyniesie: $200 \times 180 + 400 \times 150 + 180 \times 200 + 100 \times 140 = 146 \text{ tysięcy osobogodzin ogółem}$. Wydatki kwalifikowalne będą wynosiły: $146 \text{ tysięcy godzin szkolenia} \times 20 \text{ zł} = 2\,920\,000 \text{ zł}$.

Mimo zastosowania stawki jednostkowej, nadal będzie istniała potrzeba stosowania dokumentów potwierdzających kwalifikowalność uczestników, dokładnych list obecności poświadczających faktyczną obecność uczestników szkolenia, dziennik zajęć.

Podejście oparte na rezultacie

Stawka jednostkowa dla tego samego szkolenia w podejściu opartym na rezultacie będzie kształtować się następująco.

Uwzględniając dane historyczne o uzyskiwaniu certyfikatu zielonych umiejętności jedynie przez 70% uczestników szkolenia, stawka może być obliczona dla 700 z 1000 uczestników

szkolenia. Całkowite koszty IZ ustaliła uwzględniając koszty szkolenia dla 1000 osób. Kwota 4 mln zł obejmuje zatem również koszty związane z uczestnikami, którzy nie uzyskają certyfikatu.

Jednak całkowite koszty w wysokości 4 mln zł przypisuje się do uczestników, którzy uzyskali certyfikat:

4 000 000 zł/700 uczestników = 5 714,29 zł (stawka jednostkowa na jednego uczestnika, który uzyskał certyfikat).

Po zakończeniu wsparcia ostateczne koszty kwalifikowalne zostaną obliczone na podstawie rzeczywistej liczby uczestników szkolenia, którzy uzyskali certyfikat. Jeżeli ostatecznie w szkoleniu uczestniczyłoby tylko 880 osób, przy czym tylko 616 osób uzyskałoby certyfikat, to wydatki kwalifikowalne będą wynosiły $616 \times 5714,29 \text{ zł} = 3 520 002,64 \text{ zł}$

Ścieżka audytu obejmowałaby jedynie dokument wykazujący kwalifikowalność uczestnika oraz certyfikaty. Karty ewidencji czasu szkolenia i listy obecności nie byłyby wymagane.

Podejście oparte na produkcji

To samo szkolenie rozliczane stawką jednostkową na podstawie uzyskanego produktu czyli na przykład liczby osób, które ukończyły szkolenie.

Z danych historycznych wynika, że 900 uczestników szkolenia z łącznej liczby 1000 uczestników ukończy je i będzie uprawnionych do przystąpienia do egzaminu kończącego się uzyskaniem certyfikatu. Minimalna liczba godzin obecności uprawniających do ukończenia szkolenia to 150 z 200 godzin ogółem. Łączny koszt szkolenia dla jednej osoby (stawka jednostkowa) wyniesie $4000 \text{ zł} = 200 \text{ godzin} \times 20 \text{ zł}$.

Dotacja wyniesie: $200 \text{ godzin} \times 900 \text{ uczestników szkolenia} \times 20 \text{ zł za godzinę na osobę} = 3,6 \text{ mln zł}$.

Po zakończeniu wsparcia ostateczne koszty kwalifikowalne zostaną obliczone na podstawie rzeczywistej liczby uczestników, którzy ukończyli szkolenie. Jeżeli ostatecznie szkolenie ukończyłoby tylko 880 osób, to:

wydatki kwalifikowalne będą wynosiły $880 \times 4000 \text{ zł} = 3 520 000 \text{ zł}$.

Mimo zastosowania stawki jednostkowej, nadal będzie istniała potrzeba stosowania dokumentów potwierdzających kwalifikowalność uczestników, list obecności, poświadczających faktyczną obecność uczestników szkolenia.

Zgodnie z Wytycznymi KE, do oszacowania jednej stawki jednostkowej istnieje też możliwość łączenia obu podejść, tzn. procesowego i wynikowego.

Stawki jednostkowe – koszty bezpośrednie personelu

Zgodnie z Wytycznymi KE jedną z form stawki jednostkowej jest stawka godzinowa w przypadku kosztów bezpośrednich personelu, określona w art. 55 ust. 1 lit a) rozporządzenia ogólnego (dalej: metoda 1720 godzin). Jednak w art. 55 ust. 1 lit. b) określono jeszcze jedną metodę obliczenia stawki godzinowej (dalej: metoda średni miesięczny czas pracy).

Metoda 1720 godzin

Jest to metoda obliczania stawki godzinowej personelu w ramach kosztów bezpośrednich projektu. W odróżnieniu od wcześniejszych regulacji określonych w pierwotnej wersji rozporządzenia ogólnego dla perspektywy finansowej 2014-2020, **metoda ta dotyczy również niepełnego wymiaru czasu pracy**. Metoda polega na podzieleniu najbardziej aktualnych udokumentowanych rocznych kosztów zatrudnienia przez liczbę godzin pracy w roku w pełnym wymiarze:

stawka godzinowa kosztów personelu = ostatnie udokumentowane roczne koszty zatrudnienia brutto/1 720 godzin

Liczba godzin pracy w pełnym wymiarze czasu pracy wynosi w Polsce 2000 godzin lub 2008 (np. w 2024 r.). Jednak mianownik, tj. 1 720 godzin, to standardowy czas pracy w ciągu roku, oparty się na średniej tygodniowej liczbie godzin pracy w państwach członkowskich pomnożonej przez 52 tygodnie, pomniejszonej o coroczny płatny urlop oraz o średnią liczbę dni w roku ustawowo wolnych od pracy. Liczba ta nie może być zmieniana.

Wartość w liczniku należy jednak uzasadnić. W rozporządzeniu ogólnym nie zdefiniowano pojęcia „najbardziej aktualnych udokumentowanych rocznych kosztach zatrudnienia brutto”. W związku z tym, do określenia kategorii kosztów uwzględnianych w rocznych kosztach zatrudnienia brutto należy posługiwać się Wytycznymi kwalifikowalności oraz przepisami krajowymi.

W rozporządzeniu jest także mowa o tym, że przy obliczaniu stawki godzinowej należy użyć danych „najbardziej aktualnych”. Stąd szacowanie oparte na danych historycznych nie będzie w tym przypadku najbardziej adekwatną metodą szacowania stawki.

Roczne koszty zatrudnienia brutto nie muszą odnosić się do roku kalendarzowego ani budżetowego. Mogą to być dane dotyczące, np. okresu od października 2023 r. do września 2024 r. Ważne jest natomiast, aby koszty zatrudnienia brutto obejmowały pełny 12-miesięczny okres. Może to być 12-miesięczny okres poprzedzający podpisanie umowy o dofinansowanie albo 12 miesięcy poprzedniego roku kalendarzowego. W przypadku gdy dane za pełen okres 12 miesięcy nie są dostępne, można je wyliczyć na podstawie dostępnych udokumentowanych kosztów zatrudnienia brutto (art. 55 rozporządzenia ogólnego). Przykładowo w tym celu można:

- ✓ wykorzystać dane za okres 4 miesięcy i ekstrapolować je w celu uzyskania rocznego kosztu zatrudnienia brutto, uwzględniając w stosownych przypadkach kwestie takie jak trzynaste wynagrodzenie;
- ✓ ekstrapolować je na podstawie umowy o pracę, uwzględniając kwalifikowalne składki na ubezpieczenia społeczne płacone przez pracodawców oraz wszelkie inne obowiązkowe płatności,

- ✓ wykorzystać postanowienia zakładowych układów zbiorowych pracy - roczne koszty zatrudnienia brutto mogą też być oparte na średniej kosztów zatrudnienia większej zbiorczej grupy pracowników, na przykład należących do tej samej grupy zaszerzegowania lub których łączą inne zmienne korelujące z poziomem kosztów zatrudnienia

Najbardziej aktualne roczne koszty zatrudnienia brutto należy udokumentować: można to zrobić za pomocą sprawozdań finansowych, sprawozdań płacowych, odniesień do ogólnodostępnych umów lub dokumentów itp. Dokumenty te nie muszą być poddawane audytowi ex ante, lecz muszą być dostępne na potrzeby audytu.

W szczególnych sytuacjach kwotę stawki godzinowej można również ustalić po rozpoczęciu projektu. Można ją ustalić na przykład w chwili, gdy pracownik zostanie zaangażowany do projektu (podpisanie umowy o pracę lub zmiana zakresu obowiązków pracownika) lub w momencie gdy beneficjent przedkłada IZ sprawozdanie z poniesionych kosztów. Jednak w takim przypadku w regulaminie wyboru projektów lub w umowie o dofinansowanie należy również określić szczegółowo sposób wykorzystania tej metodyki.

Do obliczania i deklarowania kwalifikowalnych kosztów personelu należy wykorzystywać tylko godziny przepracowane. Na przykład urlop jest już uwzględniony w stawce godzinowej kosztów personelu. Zwolnienie chorobowe można zadeklarować jako koszty personelu, jeżeli związane z nim koszty zostały poniesione przez beneficjenta (pracodawcę).

W przypadku pokrycia kosztów przez ZUS np. długotrwałe zwolnienie chorobowe lub w przypadku urlopu bezpłatnego, nieprzepracowane godziny lub dni nie powinny być uwzględniane przy ustalaniu kwalifikowalnych kosztów personelu. Jeżeli jednak występują koszty personelu związane z personelem zastępującym osobę nieobecną, to są one kwalifikowalne, tzn. przepracowane godziny uwzględnia się przy obliczaniu kwalifikowalnych kosztów personelu w tym czasie.

Zgodnie z art. 55 ust. 3 rozporządzenia ogólnego zadeklarowana liczba faktycznie przepracowanych godzin nie może przekraczać liczby godzin użytej w ramach tej metody. Oznacza to, że w przypadku wskazania w mianowniku liczby 1 720, **liczba zadeklarowanych godzin również nie może przekraczać 1 720**. Jest to zatem maksymalna liczba godzin, jaką można zadeklarować w odniesieniu do pracy w ramach projektu w okresie 12 miesięcy.

Ta sama zasada obowiązuje dla personelu zaangażowanego na podstawie umowy o pracę w wymiarze ½ etatu. W mianowniku wskazuje się 860 godzin, a maksymalna liczba godzin, jaką można zadeklarować w tym przypadku wynosi 860.

W przypadku personelu zaangażowanego w kilku projektach metodę 1720 godzin stosuje się proporcjonalnie do wymiaru zaangażowania w każdym z tych projektów.

Uzyskany wynik stawki godzinowej, z wykorzystaniem metody 1 720 godzin, uznaje się za stawkę jednostkową. Tę stawkę jednostkową można stosować nie tylko w przypadku kosztów personelu. Można ją również stosować do oszacowania kosztów pośrednich, np. stosując stawkę ryczałtową w wysokości 15 % zgodnie z art. 54 akapit pierwszy lit. b).

W przypadku projektów kilkuletnich, IZ może zdecydować się na indeksację stawki godzinowej kosztów personelu lub też stosować tę samą stawkę przez cały okres realizacji. Jeżeli okres realizacji projektu jest wyjątkowo długi, dobrą praktyką byłoby określenie etapów pośrednich, na których można byłoby zmieniać stawkę godzinową kosztów personelu i sposób jej ustalenia.

Metoda – średni miesięczny czas pracy

Zgodnie z brzmieniem art. 55 ust. 2 lit. b) metoda ta polega na podzieleniu najbardziej aktualnych udokumentowanych miesięcznych kosztów zatrudnienia brutto przez średni miesięczny czas pracy danej osoby zgodnie z przepisami krajowymi, o których mowa w umowie o pracę lub decyzji o powołaniu:

stawka godzinowa kosztów personelu = ostatnie udokumentowane miesięczne koszty zatrudnienia brutto / średni miesięczny czas pracy

Jeśli sposób obliczania stawki godzinowej zgodnie z tą metodą ma uwzględniać przepisy krajowe, to można by przyjąć, że średni miesięczny czas pracy, w odróżnieniu od metody 1720 godzin, może uwzględniać także dni urlopu wypoczynkowego. Taki sposób oszacowania, tzn. uwzględnienia płatnego urlopu wypoczynkowego, jest zgodny ze wskazówkami w Wytycznych KE. Wynika z nich, że w tym przypadku łączna miesięczna liczba godzin pracy nie musi być łączną liczbą godzin faktycznie przepracowanych w wymiarze miesięcznym.

Nie jest jednak jasne, jaki okres należy uwzględnić przy obliczaniu średniego miesięcznego czasu pracy. Czy powinien to być pełen okres 12 miesięcy, tak jak w przypadku metody 1720 godzin? Czy może prawidłowe jest także uwzględnienie krótszego okresu, np. średni miesięczny czas pracy z 6 miesięcy?

Wytyczna co do stosowania tej metody znajduje się również w art. 55 ust. 3 rozporządzenia ogólnego, zgodnie z którym, podobnie jak w przypadku metody 1720 godzin, **łączna liczba zadeklarowanych godzin na osobę w danym miesiącu nie może przekraczać liczby godzin zastosowanej do obliczenia tej stawki godzinowej.**

Z pewnością barierą w stosowaniu tej metody jest stosunkowo niewiele wskazówek co do jej stosowania. Kwestia stosowania tej metody nie została również uwzględniona w materiale Komisji zawierającym odpowiedzi na najczęściej zadawane pytania dotyczące SCO w perspektywie 2021-2027. Może to powodować niepewność co do prawidłowości jej stosowania a co za tym idzie obawę o ewentualne konsekwencje audytowe.

Podsumowanie – stawki godzinowe kosztów personelu (art. 55 ust. 2 rozporządzenia ogólnego)

Niektóre dokumenty dotyczące stosowania SCO zaliczają metody obliczania stawki godzinowej kosztów bezpośrednich personelu do gotowych stawek jednostkowych. Co do zasady gotowe stawki mogą być stosowane wprost bez konieczności opracowywania metodyki szacowania kosztów. Nie jest to jednak przypadek stawek określonych w art. 55 ust. 2 rozporządzenia ogólnego. Przy stosowaniu obu metod obliczania stawki godzinowej **kosztów bezpośrednich personelu nadal istnieje obowiązek przyjęcia założeń (metodyki)**, które mogą okazać się błędne z uwagi na odmienną interpretację regulacji rozporządzenia ogólnego. Podobnie trudno nazwać uproszczeniem wynikającym ze stosowania gotowych stawek, obowiązek beneficjenta zachowywania wszystkich dokumentów potwierdzających liczbę godzin przepracowanych przez personel w ramach projektu, a po stronie IZ obowiązek zachowania wszystkich dokumentów uzasadniających stawki godzinowe kosztów bezpośrednich personelu (Wytyczne KE).

Inną barierą w stosowaniu tych stawek jest brak doświadczeń innych Państw Członkowskich z ich stosowania, których prawidłowość byłaby potwierdzona przez służby audytowe KE. Ponadto wydaje się, że zwłaszcza metoda 1720 godzin nie jest postrzegana jako korzystna dla beneficjenta w sytuacji, gdy tygodniowy wymiar pracy jest mniejszy niż 40 godzin tygodniowo. W warunkach polskich różnice w stosowaniu tych metod w porównaniu do faktycznie poniesionych wydatków nie są duże.

Tabela poniżej przedstawia zastosowanie obu metod przy teoretycznym założeniu, że roczny wymiar godzin pracy to 2000 h/pełen etat, a pomniejszenie wynikające z metody 1720 dotyczy wyłącznie urlopu wypoczynkowego. W przypadku metody średni miesięczny czas pracy, tabela uwzględnia dwie opcje: literalne brzmienie art. 55 ust. 2 lit b), tzn. średni miesięczny czas pracy uwzględniający urlop wypoczynkowy oraz opcję przyjmującą analogiczne zasady do metody 1720, tzn. tylko godziny przepracowane, bez urlopu wypoczynkowego.

Wymiar zaangażowania w projekcie		Sposób obliczenia (art. 55)	Wynagrodzenie roczne
1. Metoda 1720 godzin (tylko godziny przepracowane)			
1a)	Osoba zaangażowana do projektu w wymiarze całego etatu*	Stawka godzinowa = 60 000 zł/1720 h = 34,88 zł brutto brutto/h	34,88 zł x 1720h = 59 993,60 zł brutto brutto
1b)	Osoba zatrudniona w pełnym wymiarze czasu pracy, ale	60 000/(1720 h x 0,5)	34,88 zł brutto brutto x 50% z 1720

	zaangażowana do projektu w wymiarze 1/2 etatu**		$h (806h) = 28\ 113,28$ zł brutto brutto
1c)	Osoba zatrudniona w pełnym wymiarze czasu pracy, ale zaangażowana do projektu w wymiarze 75% czasu pracy***	$60\ 000 / (1720\ h \times 0,75)$	34,88 zł brutto brutto x 75% z 1720 h (1290h) = 44 995,20 zł brutto brutto
2. Metoda średni miesięczny czas pracy (bez urlopu wypoczynkowego)			
2a)	Osoba zaangażowana do projektu w wymiarze całego etatu*	Stawka godzinowa = 5000,00 zł/149,33 h = 33,48 zł brutto brutto/h [1792h rocznie (2000h-208h (26x8h) wymiar roczny urlopu wypoczynkowego/12= 149,33 h średni miesięczny czas pracy]	$33,48\ zł \times 1792h$ = 59 996,16 zł brutto brutto
2b)	Osoba zatrudniona w pełnym wymiarze czasu pracy, ale zaangażowana do projektu w wymiarze 1/2 etatu**	$5\ 000 / (149,33h \times 0,5\ h)$ [896 h rocznie (1000h -104 (13x8h)wymiar roczny urlopu wypoczynkowego/12 = 74,66 h średni miesięczny czas pracy]	$33,48 \times 896h$ = 29 998,08 zł brutto brutto
2c)	Osoba zatrudniona w pełnym wymiarze czasu pracy, ale zaangażowana do projektu w wymiarze 75% czasu pracy***	$5\ 000 / (149,33\ h \times 0,75)$ [1344 rocznie (1500h-156 (19,5x8h) wymiar roczny urlopu wypoczynkowego/12= 112 h średni miesięczny czas pracy]	$33,48 \times 1344\ h$ = 44 997,12 zł brutto brutto
3. Metoda średni miesięczny czas pracy (zgodnie z przepisami krajowymi)			
3a)	Osoba zaangażowana do projektu w wymiarze całego etatu*	Stawka godzinowa = 5 000,00 zł/166,66 h średni miesięczny czas pracy = 30 zł brutto brutto/h [	$30\ zł/h \times \sim 2000h$ = 60 000 zł brutto brutto
3b)	Osoba zatrudniona w pełnym wymiarze czasu pracy, ale zaangażowana do projektu w wymiarze 1/2 etatu**	Stawka godzinowa = 5 000,00 zł/(166,66 h x 0,5)	$30\ zł/h \times \sim 1000h$ = 30 000 zł brutto brutto
3c)	Osoba zatrudniona w pełnym wymiarze czasu pracy, ale do projektu w wymiarze 75% czasu pracy***	Stawka godzinowa = 5 000,00 zł/(166,66 h x 0,75)	$30\ zł/h \times 1500h$ = 45 000 zł brutto brutto

*1 a, 2a i 3a udokumentowane roczne koszty zatrudnienia brutto brutto = 60 000 zł jako faktycznie poniesione wydatki kwalifikowalne

**1b, 2b i 3b udokumentowane roczne koszty zatrudnienia brutto brutto = 30 000 zł jako faktycznie poniesione wydatki kwalifikowalne

***1c, 2c i 3c udokumentowane roczne koszty zatrudnienia brutto brutto = 45 000 zł jako faktycznie poniesione wydatki kwalifikowalne

Gotowe stawki jednostkowe - akt delegowany KE

Źródłem gotowych stawek jednostkowych jest [akt delegowany](#). Dokument ten określa warunki refundacji wkładu Unii na rzecz operacji, zgodnie z art. 94 ust. 4 rozporządzenia

ogólnego, w ramach EFS+ i Funduszu Sprawiedliwej Transformacji w oparciu stawki jednostkowe dla:

- kształcenia formalnego (od wczesnej edukacji do kształcenia na poziomie wyższym, w tym formalne kształcenie zawodowe),
- szkoleń dla osób bezrobotnych, poszukujących pracy i biernych zawodowo,
- szkoleń dla osób pracujących, usług poradnictwa zawodowego,
- usług w domu oraz środowiskowych usług dziennych.

Dla każdego z tych typów wsparcia określono minimalne wymogi i standard świadczenia usług, zakres finansowania, definicję stawki i odpowiedni wskaźnik. Wszystkie ze stawek mogą podlegać indeksacji na warunkach i zgodnie ze wzorem określonym w akcie delegowanym dla każdej z tych stawek. Każda ze stawek ma z góry określoną wyrażoną w Euro kwotę obowiązującą w danym Państwie Członkowskim.

W przypadku Polski kwota stawki jednostkowej musi uwzględniać także zróżnicowanie regionalne. Oznacza to, że w przypadku polskich programów regionalnych stawka krajowa musi być pomnożona przez odpowiedni wskaźnik z tabeli nr 5 w akcie delegowanym. Przykładowo krajowa kwota miesięcznej stawki obowiązującej w przypadku poradnictwa zawodowego wynosi 2116 EUR. Jednak w celu określenia stawki obowiązującej w programie województwa mazowieckiego należy tę kwotę pomnożyć przez wskaźnik dla tego województwa określony w tabeli nr 5, tzn. $2116 \times 1,26 = 2616,16$ EUR. Z kolei w przypadku województwa świętokrzyskiego kwota miesięcznej stawki jednostkowej dla poradnictwa zawodowego wyniesie $1333,08$ EUR = $2116 \times 0,63$.

Zróżnicowanie regionalne kosztów nie zostało uwzględnione w stawkach dla usług w domu oraz środowiskowych usług dziennych. Oznacza to, że na terenie całej Polski obowiązuje jedna kwota określona w akcie delegowanym.

Akt delegowany wprowadza także możliwość uwzględnienia wyższych kosztów związanych z udziałem uchodźców w kształceniu formalnym, szkoleniach i poradnictwie zawodowym (uwzględnienie szczególnych potrzeb obywateli państw trzecich lub uchodźców, w tym osób uciekających przed rosyjską wojną napastniczą przeciwko Ukrainie). Nie oznacza to jednak, że standardowa kwota jednostkowa, np. dla wychowania przedszkolnego będzie mogła być zsumowana ze stawką obowiązującą w przypadku objęcia wsparciem dzieci-uchodźców. Kwoty te nie podlegają kumulacji. Jeśli w projektach planowany jest udział dzieci-uchodźców, to obowiązywać będzie jedna, ale podwyższona stawka, np. kwota dla wychowania przedszkolnego w Polsce wynosi 2767 EUR, ale w przypadku objęcia wsparciem dzieci uchodźców kwota jest wyższa i wynosi 3044 EUR. W celu wyliczenia kwoty obowiązującej w całym województwie mazowieckim, tę podwyższoną kwotę mnożymy przez wskaźnik 1,26 a w przypadku województwa świętokrzyskiego przez 0,63. W związku z tym przy decyzji o zastosowaniu stawki jednostkowej dla wychowania przedszkolnego,

w przypadku uwzględnienia wsparcia dla dzieci-uchodźców, kwota obowiązująca w tych województwach wyniesie odpowiednio 3835,44 EUR i 1917,72 EUR.

Możliwość zastosowania gotowych stawek jednostkowych określonych w akcie delegowanym dla typów projektów lub typów kosztów występujących w każdym programie regionalnym może być postrzegane jako znaczne uproszczenie we wdrażaniu. Jednak podejmując decyzję o ich zastosowaniu, warto wziąć pod uwagę co najmniej takie kwestie, jak:

- obecny etap wdrażania typu projektów, w których mogłyby być zastosowane takie stawki,
- obowiązkowe rozliczanie na poziomie UE – IZ stawką określoną w akcie delegowanym wszystkich projektów w ramach programu, w których występuje taki typ kosztów, inaczej mówiąc nie można zastosować stawki jednostkowej określonej w akcie delegowanym, np. tylko do jednego naboru dotyczącego kształcenia formalnego;

Zgodnie z aktem delegowanym „jeżeli instytucja zarządzająca lub instytucja pośrednicząca odpowiedzialna za wdrażanie programu stosuje te stawki jednostkowe w celu ustalenia wkładu Unii na rzecz programu w odniesieniu do jednej operacji objętej zakresem (...) rozporządzenia, **kwoty te stanowią kwotę refundowaną przez Komisję w odniesieniu do wszelkich operacji kształcenia formalnego w ramach tego samego programu na rzecz tego samego rodzaju beneficjenta**”,

- wątpliwości interpretacyjne związane z opisem warunków i standardów w akcie delegowanym,
- ogólne odesłanie do badania KE w odniesieniu do kosztów kwalifikowalnych w obszarze włączenia społecznego, [badanie DG Empl](#)
- spójność warunków i standardów z wymogami określonymi w Wytocznych obszarowych,
- ryzyko kursowe związane z określeniem kwot w EUR w projektach, w których dla planowania, realizacji wsparcia i rozliczenia projektu obowiązującą walutą jest PLN.

W załączniku do przewodnika przedstawiono tabelaryczne zestawienie warunków, kosztów kwalifikowalnych i wskaźników dla poszczególnych stawek jednostkowych określonych w akcie delegowanym.

Więcej informacji tutaj [akt delegowany](#)

3.2. Kwoty ryczałtowe

W przypadku kwot ryczałtowych wszelkie koszty kwalifikowalne lub część kosztów kwalifikowalnych projektu oblicza się na podstawie wcześniej ustalonej i należycie uzasadnionej kwoty. Kwota ryczałtowa jest wypłacana, jeżeli zakończono realizację ustalonych wcześniej czynności lub produktów.

Kwoty ryczałtowe mogą być stosowane w projektach, w przypadku których stawki jednostkowe nie są właściwym rozwiązaniem.

Niewątpliwie ryzykiem związanym ze stosowaniem tej formy uproszczonej jest fakt, że wypłata kwoty ryczałtowej jest uzależniona od osiągnięcia założonych wcześniej wskaźników (produktów lub rezultatu) lub pełnej realizacji ustalonych wcześniej czynności. Może to prowadzić do zerojedynkowej sytuacji – wypłaty bądź braku wypłaty – w zależności od osiągnięcia wyniku (binarny charakter). Ryzyko to można jednak minimalizować, wprowadzając płatności etapowe związane z osiągnięciem ustalonych wcześniej celów pośrednich.

Przykład minimalizacji ryzyka związanego ze stosowaniem kwoty ryczałtowej

IZ ogłasza nabór w trybie konkurencyjnym na realizację usług opiekuńczych dla samotnych osób starszych w miejscu ich zamieszkania. W regulaminie wyboru projektów wskazano kryterium dostępu, zgodnie z którym budżet projektu nie może przekroczyć kwoty 200 tysięcy euro, a obowiązkową metodą wyliczenia dotacji jest „projekt budżetu” z zastosowaniem kwoty ryczałtowej. A minimalny wymiar tygodniowy usług opiekuńczych dla 1 osoby wynosi 20 godzin. Okres realizacji projektu nie może przekroczyć 12 miesięcy. Minimalna liczba osób objętych opieką w miejscu zamieszkania wynosi 10. Oznacza to jednak, że **jeżeli opieką objętych byłoby tylko 9 osób, to wszystkie koszty byłyby niekwalifikowalne, a kwota ryczałtowa nie byłaby wypłacona.**

Aby **zminimalizować to ryzyko**, IZ wprowadziła w regulaminie wyboru projektów możliwość rozliczania projektu etapami na podstawie celów pośrednich. Zgodnie z celami pośrednimi w przypadku świadczenia usług opiekuńczych na rzecz:

- mniej niż 5 osób kwota ryczałtowa nie zostanie wypłacona,
- od 5 do 9 osób wypłacona będzie połowa kwoty ryczałtowej (50%).

W odpowiedzi na konkurs podmiot ekonomii społecznej złożył wniosek o dofinansowanie, w którym zaproponowano objęcie roczną opieką 10 osób starszych, mieszkańców jednego powiatu. Opiekę w projekcie ma zapewniać zaangażowanie dodatkowych 5 opiekunów medycznych zatrudnionych w pełnym wymiarze etatu.

Propozycja budżetu zakłada:

- koszty roczne zatrudnienia brutto brutto 5 opiekunów w pełnym wymiarze – 300 000,00 PLN,
- koszty dojazdu 5 opiekunów przez 12 miesięcy - 12 000,00 PLN,
- koszty zakupu materiałów pielęgnacyjnych – 4 000,00 PLN

W trakcie ustalania wysokości kwoty ryczałtowej IZ zdecydowała o wyłączeniu kosztów zakupu materiałów pielęgnacyjnych. Było to podyktowane wyeliminowaniem ryzyka podwójnego finansowania. Jako że koszt zakupu materiałów pielęgnacyjnych jest refundowany przez Narodowy Fundusz Zdrowia a w przypadku osób z orzeczoną niepełnosprawnością także przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, włączenie do kwoty ryczałtowej tej kategorii kosztów mogłoby być uznane za koszty niekwalifikowalne.

Na podstawie umowy o dofinansowanie, podmiotowi ekonomii społecznej przyznano kwotę ryczałtową w wysokości 312 000,00 PLN na pokrycie kosztów związanych z zatrudnieniem 5 dodatkowych opiekunów medycznych oraz kosztów ich dojazdu do osób objętych opieką. Po zakończeniu 12 miesięcznego okresu świadczenia przez te osoby usług opiekuńczych, podmiotowi ekonomii społecznej zostanie wypłacona kwota ryczałtowa, jeżeli opieką w minimalnym wymiarze 20 godzin tygodniowo została objęta uzgodniona liczba 10 osób starszych.

Wskaźniki powiązane z kwotą ryczałtową to:

- 1) 10 osób starszych objętych opieką w miejscu zamieszkania przez okres 12 miesięcy w wymiarze 20 godzin tygodniowo;
- 2) Liczba zatrudnionych opiekunów medycznych w podmiocie ekonomii lokalnej przez okres 12 miesięcy w pełnym wymiarze etatu – 15 (10 opiekunów medycznych zatrudnionych przed podpisaniem umowy o dofinansowanie oraz 5 dodatkowych opiekunów medycznych zatrudnionych w ramach projektu).

Ustalony sposób dokumentowania świadczenia usług dla 10 osób starszych w wymiarze 20 godzin tygodniowo to karty usług dla poszczególnych osób objętych opieką podpisane przez opiekuna medycznego oraz beneficjenta projektu oraz umowy o pracę 5 opiekunów medycznych.

Przykład zastosowania kwoty ryczałtowej w przypadku małych lokalnych projektów

IZ ogłosiła nabór na projekty mające na celu opracowanie narzędzi zwiększających aktywność zawodową społeczności romskich, we współpracy z przedstawicielami pracodawców. Regulamin wyboru projektów określa minimalny zakres i standard narzędzi zwiększających aktywność zawodową:

- ✓ powinny być opracowane we współpracy społeczności romskiej z co najmniej 3 przedstawicielami pracodawców oraz

- ✓ powinny uwzględniać aktywizację osób młodych, kobiet i osób z niepełnosprawnościami.

Mimo wymogu stosowania stawki ryczałtowej kosztów pośrednich, spełniających warunków obowiązkowego stosowania SCO w projektach do 200 tysięcy euro, w regulaminie wyboru projektów wskazano także kryterium dostępu, zgodnie z którym obowiązkową formą ustalenia kosztów bezpośrednich jest „projekt budżetu” z zastosowaniem kwot ryczałtowych. ION wskazała w regulaminie kwoty ryczałtowe dotyczące opracowania 3 narzędzi dla obowiązkowych grup docelowych (kobiet, osób młodych i osób z niepełnosprawnościami). Dla każdego z trzech narzędzi IZ opracowała minimalny standard jakościowy i ilościowy narzędzi dla obowiązkowych grup docelowych. Wnioskodawcy mogli, poza obowiązkowymi elementami określonymi w regulaminie wyboru projektów, proponować inne zadania.

Organizacja pozarządowa wnioskuję o organizację lokalnego seminarium i opracowanie zestawu narzędzi zgodnie z zakresem określonym w regulaminie. Wniosek o dofinansowanie zawiera kategorie kosztów w odniesieniu do poniższych zadań:

- 1) organizacja seminarium dla lokalnych pracodawców,
- 2) opracowanie zestawu 3 narzędzi przez przedstawicieli społeczności romskiej we współpracy z przedstawicielami 3 lokalnych pracodawców.

Po weryfikacji racjonalności i rynkowego charakteru kosztów, IZ ustala dla tego projektu w umowie o dofinansowanie 4 kwoty ryczałtowe, trzy wynikające z regulaminu wyboru projektów oraz dodatkową dotyczącą organizacji seminarium:

- 1) seminarium – 5 000,00 zł
- 2) narzędzie dotyczące aktywizacji osób młodych – 10 000,00 zł
- 3) narzędzie dotyczące aktywizacji kobiet – 10 000,00 zł
- 4) narzędzie dotyczące aktywizacji osób z niepełnosprawnościami – 10 000,00 zł.

Jeśli warunki określone w umowie o dofinansowanie (zorganizowanie seminarium, opracowanie zestawu 3 narzędzi zgodnie ze standardem jakościowym i ilościowym) zostaną spełnione, kwota 35 000,00 zł zostanie uznana za kwalifikowalną. Dokumentem potwierdzającym spełnienie tych warunków będzie lista obecności uczestników seminarium i kompletny zestaw opracowanych narzędzi. Za kwalifikowalne zostaną również uznane koszty pośrednie w wysokości 8750 (25% kosztów bezpośrednich). Ogólna wartość wydatków kwalifikowalnych wyniesie zatem 43 750,00 zł.

Jeśli zgodnie ze standardem jakościowym i ilościowym opracowane zostanie jedynie 1 narzędzie i zorganizowane zostanie seminarium, środki wypłacone beneficjentowi wyniosą 18 750,00 zł= 15 000,00 koszty bezpośrednie + 3 750,00 koszty pośrednie.

3.3. Stawki ryczałtowe

W przypadku finansowania według stawek ryczałtowych określone z wyprzedzeniem kategorie kosztów kwalifikowalnych oblicza się przez zastosowanie odsetka – ustalonego ex ante – od jednej lub od kilku innych kategorii kosztów kwalifikowalnych.

W rozporządzeniu ogólnym nie wprowadzono ograniczeń co do kategorii kosztów kwalifikowalnych, które można stosować w odniesieniu do stawek ryczałtowych. Głównym celem stosowania stawek ryczałtowych powinno być jednak uproszczenie oraz obniżenie poziomu błędu. Stąd stawki ryczałtowe są odpowiednie w przypadku kosztów, które są stosunkowo niskie i których weryfikacja jest kosztowna.

W finansowaniu według stawek ryczałtowych istnieją maksymalnie trzy typy kategorii kosztów:

- Typ 1: kategorie kosztów kwalifikowalnych, na podstawie których stawka ryczałtowa ma być stosowana, np., wszystkie koszty bezpośrednie, koszty pośrednie inne niż koszty personelu;
- Typ 2: kategorie kosztów kwalifikowalnych, które zostaną obliczone w oparciu o stawkę ryczałtową, np. koszty pośrednie, koszty bezpośrednie personelu;
- Typ 3: inne kategorie kosztów kwalifikowalnych, do których nie stosuje się stawki i nie są one obliczane w oparciu o stawkę ryczałtową.

Stosując stawki ryczałtowe, należy określić kategorie kosztów należące do każdego z wymienionych typów: każda kategoria wydatków wyraźnie zalicza się do jednego – i tylko jednego – z tych trzech typów.

W celu uniknięcia podwójnego finansowania koszty uwzględnione w stawce ryczałtowej nie mogą być jednocześnie włączone do kosztów bazowych, na podstawie których obliczona jest wysokość stawki.

W niektórych przypadkach jeden typ może być określony poprzez przeciwstawienie innemu typowi lub innym typom, np. w przypadku gdy występują tylko koszty bezpośrednie (Typ 1) oraz koszty pośrednie (Typ 2).

Ta sama stawka ryczałtowa może być stosowana w więcej niż jednym projekcie, pod warunkiem że zadania i koszty pomiędzy poszczególnymi projektami są wyraźnie rozgraniczone.

W przypadku stosowania finansowania w oparciu o stawki ryczałtowe jedynie kategorie kosztów, na podstawie których oblicza się daną stawkę ryczałtową, mogą być

refundowane na podstawie rzeczywiście poniesionych wydatków (art. 53 ust. 2 rozporządzenia ogólnego).

Gotowe stawki ryczałtowe

W art. 54 - 56 rozporządzenia ogólnego określono szczególne kategorie stawek ryczałtowych dotyczące kosztów pośrednich oraz bezpośrednich kosztów związanych z personelem. Większość z nich może być stosowana bez konieczności opracowania metodyki (gotowe stawki ryczałtowe).

Strona | 39

Gotowe stawki ryczałtowe pozwalają na stosowanie stawki „do wysokości” stawki określonej w rozporządzeniu ogólnym bez konieczności opracowania metodyki. Oznacza to, że można stosować każdą stawkę, do wysokości stawki wymienionej w odpowiednim artykule, bez konieczności uzasadniania wyboru takiej stawki, nawet jeśli stawka ta jest niższa niż stawka określona w rozporządzeniu. Jednak przy podejmowaniu decyzji, jaka wysokość stawki ryczałtowej ma być stosowana, należy przestrzegać zasady równego traktowania beneficjentów. Dotyczy to w szczególności przypadku, w którym IZ decyduje się nie stosować tej samej stawki wobec wszystkich beneficjentów z danego naboru. W takim przypadku IZ powinna być w stanie udowodnić, że zasada równego traktowania i niedyskryminacji jest przestrzegana.

Do gotowych stawek ryczałtowych należą:

Koszty pośrednie		
54 (a)	do 7% kwalifikowalnych wydatków bezpośrednich	
54 (b)	do 15% kwalifikowalnych bezpośrednich kosztów personelu	
Inne koszty		
55 (1)	Bezpośrednie koszty personelu	do 20% kosztów bezpośrednich ⁵
56 (1)	Pozostałe koszty projektu	do 40% kwalifikowalnych bezpośrednich kosztów personelu ⁶

Dodatkowo w art. 54 (c) określono stawkę ryczałtową dla kosztów pośrednich stanowiącą 25% kwalifikowalnych wydatków bezpośrednich. Jednak warunkiem zastosowania stawki ryczałtowej określonej w tym artykule rozporządzenia ogólnego jest opracowanie metody

⁵Pod warunkiem, że koszty bezpośrednie projektu nie uwzględniają kosztów robót, dostaw i usług, których wartość progów określonych w art. 4 dyrektywy 2014/24/EU lub art. 15 dyrektywy 2014/25/, ta stawka ryczałtowa może być stosowana tylko do kosztów bezpośrednich projektu nieobjętych zamówieniami publicznymi. .

⁶Wynagrodzenia i świadczenia wypłacane uczestnikom projektu są traktowane jako dodatkowe koszty kwalifikowalne, nieuwzględnione w stawce ryczałtowej.

szacowania kosztów zgodnie z art. 53(3)(a) (rzetelna, sprawiedliwa i weryfikowalna metoda szacowania kosztów).

Przykład

IZ chce obliczyć stawkę ryczałtową dla wszystkich pozostałych kosztów kwalifikowalnych na podstawie kwalifikowalnych bezpośrednich kosztów personelu o wartości 150 000 zł.

Zgodnie z art. 56 ust. 1 rozporządzenia ogólnego IZ może zastosować stawkę do 40%, ale decyduje się zastosować stawkę 35%. Oznacza to, że całkowite koszty kwalifikowalne operacji będą wynosiły 150 000 zł koszty kwalifikowalne personelu + 52 500 zł wszystkie pozostałe koszty kwalifikowalne ($150\,000\text{ zł} \times 0,35$) = 202 500 zł.

Oczywiście IZ może także ustalić stawkę wyższą niż 40 % na podstawie jednej z metod określonych w art. 53 ust. 3 rozporządzenia ogólnego.

Korzystanie z wymienionych powyżej stawek wymaga od IZ zdefiniowania kategorii kosztów objętych stawką ryczałtową, tj. kosztów bezpośrednich i pośrednich oraz bezpośrednich kosztów personelu. Za zdefiniowanie w sposób spójny, jednoznaczny i niedyskryminacyjny różnych kategorii kosztów odpowiada wyłącznie IZ. Jest to szczególnie istotne w przypadku definicji bezpośrednich kosztów personelu, do których stosuje się stawkę ryczałtową dla innych kosztów. Wytyczne KE wyraźnie wskazują na potrzebę jasnego zdefiniowania definicji bezpośrednich kosztów personelu w krajowych zasadach kwalifikowalności.

Regulacje Wytycznych kwalifikowalności dotyczące personelu nie mają zastosowania do personelu projektu, którego koszty zaangażowania rozliczane są na podstawie SCO, z wyjątkiem zakazu dysponowania środkami stanowiącymi dofinansowanie projektu oraz podejmowania wiążących decyzji finansowych w imieniu beneficjenta przez osobę prawomocnie skazaną za przestępstwo przeciwko mieniu, przeciwko obrotowi gospodarczemu, przeciwko działalności instytucji państwowych oraz samorządu terytorialnego, przeciwko wiarygodności dokumentów lub za przestępstwo skarbowe (pkt. 3.8.17 Wytycznych kwalifikowalności).

W związku z tym, warto w tym miejscu przywołać definicje wskazane w Wytycznych KE:

Koszty bezpośrednie to koszty, które są bezpośrednio powiązane z realizacją projektu, przy czym bezpośrednie powiązanie z projektem można udokumentować.

Zakres i definicja kosztów bezpośrednich w regulacjach krajowych będą mieć kluczowe znaczenia dla stosowania gotowej stawki ryczałtowej kosztów pośrednich obliczonej jako 7% kwalifikowalnych kosztów bezpośrednich (54 lit. a rozporządzenia ogólnego).

Koszty pośrednie to zazwyczaj koszty, które nie są lub nie mogą być bezpośrednio powiązane z realizacją projektu. Koszty takie obejmują koszty administracyjne, w przypadku których trudno jest dokładnie określić kwotę, którą można przypisać konkretnemu projektowi (typowe wydatki administracyjne lub wydatki na personel, takie jak: koszty zarządzania, wydatki związane z rekrutacją, koszty obsługi księgowej lub sprzątnięcia itp.; wydatki na telefon, wodę, energię elektryczną itd.).

Koszty personelu są określone przepisami krajowymi i wynikają zazwyczaj z umowy zawartej między pracodawcą a pracownikiem lub umów o świadczenie usług (pod warunkiem że koszty te są łatwe do zidentyfikowania). Na przykład jeżeli beneficjent zawiera z osobą prowadzącą szkolenie umowę cywilnoprawną o świadczenie usług polegających na prowadzeniu szkoleń u beneficjenta, na fakturze lub rachunku trzeba wskazać różne rodzaje kosztów związanych ze świadczeniem tej usługi, np. koszty materiałów dydaktycznych i koszt wynagrodzenia trenera. Koszty personelu obejmują zwykle wynagrodzenie brutto brutto, w tym świadczenia rzeczowe zgodnie z układami zbiorowymi, wypłacone osobom w zamian za pracę związaną z projektem.

Koszty personelu trzeba odnieść do przepisów krajowych, a te zazwyczaj obejmują wynagrodzenie ogółem, a także podatki i składki na ubezpieczenie społeczne pracowników, jak również obowiązkowe i dobrowolne składki pracodawcy na ubezpieczenie społeczne. W przypadku tych ostatnich, składki te mogą być uwzględnione tylko wtedy, gdy są przewidziane w regulaminie wynagradzania, umowie o pracę lub zbiorowych układach pracy. Koszty personelu mogą stanowić koszty bezpośrednie lub pośrednie w zależności od roli jaką w projekcie pełni jego personel.

Jeżeli kosztów personelu osoby prowadzącej szkolenie nie da się zidentyfikować jako kategorii osobnej od innych kategorii kosztów, na przykład materiałów dydaktycznych, nie można ich wykorzystać jako podstawy stawek ryczałtowych, na przykład stawki ryczałtowej w wysokości 40%.

W celu stosowania stawek ryczałtowych:

- 1) dla kosztów pośrednich – do 15% bezpośrednich kwalifikowalnych kosztów personelu (art. 54 ust. 1 lit. b) lub
- 2) dla innych kosztów – do 40% bezpośrednich kwalifikowalnych kosztów personelu (art. 56 ust. 1
- 3) lub innej stawki ryczałtowej stosowanej na podstawie metodyki opracowanej zgodnie z art. 53 ust. 3, która ma być stosowana do bezpośrednich kosztów personelu,

całkowitą wartość wynagrodzenia określoną w przepisach krajowych można uznać za koszty personelu, ponieważ stanowią one rzeczywiste wynagrodzenie za pracę tej osoby w ramach projektu, a zatem można je uwzględnić przy określaniu innych rodzajów kosztów projektu, które oblicza się przez zastosowanie stawki ryczałtowej. Dotyczy to również przypadków,

w których wynagrodzenie personelu w ramach kosztów bezpośrednich jest (częściowo) refundowane lub finansowane przez strony trzecie, np. z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

Definicja bezpośrednich kosztów personelu nie jest powiązana z tym, czy koszty personelu mają formę pieniężną, czy nie. Dlatego też wolontariat w formie wkładu niepieniężnego można uwzględnić w kwocie bazowej do obliczenia stawek ryczałtowych, o ile spełnia on warunki kwalifikowalności wkładu rzeczowego, określone w art. 67 ust. 1 rozporządzenia ogólnego i Wytycznych kwalifikowalności. Kosztów podróży nie uznaje się jednak za koszty personelu, z wyjątkiem wydatków na dojazd do miejsca pracy, jeżeli w przepisach krajowych określono, że koszty te stanowią część kosztów zatrudnienia brutto. Podobnie wynagrodzenia lub dodatki (ang. allowances) wypłacane uczestnikom projektów EFS+ nie są uznawane za koszty personelu.

Wynagrodzenia i dodatki (ang. allowances - kwota wypłacona uczestnikom na pokrycie wydatków związanych z celem danego projektu) wypłacane uczestnikom projektu EFS Plus mogą być dodatkowymi kosztami kwalifikowalnymi, ale nieobjętymi stawką ryczałtową 40% bezpośrednich kosztów personelu (art. 56 ust. 1 i 2 rozporządzenia ogólnego).

Na przykład w przypadku projektu mającego na celu aktywizację zawodową poprzez subsydiowanie zatrudnienia, wydatki z tym związane nie są uznawane za „koszty personelu” w rozumieniu art. 56, ponieważ osoby te nie wykonują żadnego zadania związanego z realizacją projektu. Nie można ich zatem wliczać do podstawy stawki ryczałtowej określonej w art. 56 ust. 1.

Art. 56, jest wzorowany na brzmieniu art. 14 ust. 2 rozporządzenia w sprawie EFS 2014-2020 (przed zmianą wprowadzoną rozporządzeniem zbiorczym w 2018 r.). Kluczowa zmiana w porównaniu do rozporządzenia EFS polega na tym, że w pierwotnym brzmieniu art. 14 ust. 2 rozporządzenia nie pozwalał beneficjentom na deklarowanie wynagrodzeń i dodatków wypłacanych uczestnikom obok kosztów obliczanych na podstawie stawki ryczałtowej i bezpośrednich kosztów personelu. Dlatego brak było zachęty do stosowania takiej stawki ryczałtowej, ponieważ byłaby ona często niewystarczająca do pokrycia kosztów dodatków i wynagrodzeń wypłacanych uczestnikom. W związku z tym uproszczenie polega na tym, że wynagrodzenia i dodatki wypłacane uczestnikom mogą być uznawane za dodatkowe koszty kwalifikowalne nieuwzględnione w stawce ryczałtowej (art. 56 ust. 2 rozporządzenia ogólnego).

Stawka ryczałtowa stosowana do ustalenia bezpośrednich kosztów personelu

Art. 55 ust. 1 rozporządzenia ogólnego określa gotową stawkę ryczałtową dla bezpośrednich kosztów personelu w wysokości do 20 % kosztów bezpośrednich innych niż koszty personelu. Oznacza to, że bezpośrednie koszty personelu można obliczać według stawki

ryczałtowej (stosowanej do kosztów bezpośrednich innych niż koszty personelu) bez wymogu opracowania metodyki.

Możliwość zastosowania takiej gotowej stawki ryczałtowej jest ograniczona do projektów, w których koszty bezpośrednie nie obejmują zamówień publicznych na roboty budowlane, dostawy lub usługi, których wartość przekracza progi określone w art. 4 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/24/UE lub w art. 15 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/25/UE

Bezpośrednie koszty personelu określone w taki sposób mogą stanowić podstawę do zastosowania stawki ryczałtowej na podstawie art. 54 lit. b) rozporządzenia ogólnego (stawka ryczałtowa w wysokości do 15 % kwalifikowalnych bezpośrednich kosztów personelu dla kosztów pośrednich). Natomiast bezpośrednie koszty personelu obliczone na z zastosowaniem tej stawki ryczałtowej nie mogą służyć obliczeniu stawki ryczałtowej na podstawie art. 56 ust. 1 rozporządzenia ogólnego (stawka ryczałtowa do 40 % kwalifikowalnych bezpośrednich kosztów personelu dla pozostałych kosztów kwalifikowalnych). Możliwość taką wyłączo w art. 56 ust. 3 rozporządzenia ogólnego.

Artykuł 53 ust. 1 rozporządzenia ogólnego dopuszcza możliwość łączenia różnych form SCO w jednym projekcie (więcej informacji na ten temat znajduje się w sekcji 3.4 przewodnika). Niemniej opisane powyżej zasady warunkują prawidłowe łączenie różnych stawek ryczałtowych. Tabela poniżej przedstawia, za Wytycznymi KE, przykłady łączenia stawek ryczałtowych, niezgodnego z rozporządzeniem ogólnym:

Artykuł 56 i 55 ust.1	Artykuł 54 i 56
Stawki ryczałtowej do 40% kwalifikowalnych bezpośrednich kosztów personelu stosowanej do pokrycia pozostałych kosztów operacji (art. 56) nie można stosować do kosztów personelu obliczonych na podstawie stawki ryczałtowej w wysokości do 20% kosztów bezpośrednich innych niż bezpośrednie koszty personelu (art. 55 ust.1) Wyjaśnienie: łączenie niezgodne z art. 56 ust. 3, ponieważ ta sama kategoria kosztów (tj. koszty personelu) nie może stanowić podstawy obliczenia stawki ryczałtowej dla wszystkich pozostałych kosztów operacji i jednocześnie być obliczana jako stawka ryczałtowa na podstawie części kosztów zawartych w pozostałych kosztach operacji (tj. kosztach bezpośrednich).	Stawki ryczałtowej w wysokości do 7% kwalifikowalnych kosztów bezpośrednich lub do 15% kwalifikowalnych bezpośrednich kosztów personelu lub do 25% kwalifikowalnych kosztów bezpośrednich (art. 54) dla obliczenia kosztów pośrednich (art. 54) nie można łączyć ze stawką ryczałtową do 40% kwalifikowalnych bezpośrednich kosztów personelu stosowanej do pokrycia pozostałych kosztów operacji (art. 56) Wyjaśnienie: ta sama kategoria kosztów, tj. koszty pośrednie, zostałaaby uwzględniona dwukrotnie.

Stawka ryczałtowa stosowana do ustalenia innych kosztów operacji, niestanowiących bezpośrednich kosztów personelu

Art. 54 ust. 1 rozporządzenia ogólnego dopuszcza sytuację, w której bezpośrednio koszty personelu można wykorzystać do obliczenia wszystkich innych pozostałych kosztów kwalifikowalnych na podstawie stawki ryczałtowej w wysokości do 40 % kwalifikowalnych bezpośrednich kosztów personelu. „Wszystkie inne pozostałe koszty kwalifikowalne” operacji obejmują wszystkie inne kwalifikowalne koszty bezpośrednie (z wyjątkiem bezpośrednich kosztów personelu) oraz kosztów dodatków i wynagrodzeń uczestników nieobjętych stawką (ta ostatnia kategoria kosztów wyłączona na podstawie art. 52 ust. 2 rozporządzenia ogólnego).

Przepis ten pozwala IZ na stosowanie stawki ryczałtowej w wysokości do 40 % bez obowiązku opracowania metodyki. IZ może zatem stosować każdą stawkę nie wyższą niż 40 % bez jakiegokolwiek wymogu jej uzasadniania.

Przykład

Szacowane koszty szkolenia przedstawiają się następująco:

Koszty bezpośrednie ogółem 51 000 zł

Bezpośrednie koszty personelu 30 000 zł

Koszty pomieszczeń 4 000 zł

Koszty podróży 5 000 zł

Wyżywienie 2 000 zł

Dodatki wypłacane uczestnikom szkolenia 10 000 zł

IZ może podjąć decyzję o zastosowaniu przepisów art. 56 ust. 1 rozporządzenia ogólnego. W takim przypadku maksymalne przyznane środki wynosiłyby:

Bezpośrednie koszty personelu: 30 000 zł

Pozostałe koszty: $30\,000 \times 40\% = 12\,000$ zł

Dodatki wypłacane uczestnikowi szkolenia przez powiatowy urząd pracy można uwzględnić jako koszty kwalifikowalne nieobjęte stawką ryczałtową, a zatem koszty kwalifikowalne wynosiłyby:

Koszty ogółem: $30\,000 + 12\,000 + 10\,000 = 52\,000$ zł

W przypadku stawki ryczałtowej w wysokości do 40% w umowie o dofinansowanie należy wyraźnie wskazać kategorie kosztów, które są objęte stawką 40%.

Personel pracujący w niepełnym wymiarze czasu pracy na rzecz projektu

W przypadku gdy personel projektu pracuje w niepełnym wymiarze czasu pracy, lecz przez stały odsetek godzin miesięcznie, art. 55 ust. 5 rozporządzenia ogólnego umożliwia rozliczanie kosztów bez obowiązku rejestracji i weryfikacji liczby przepracowanych godzin. Pracodawca powinien jednak określić i poświadczyć, np. w umowie o pracę, stały odsetek godzin przepracowanych miesięcznie w projekcie. Ten odsetek może być wykorzystany do obliczenia kwalifikowalnych kosztów personelu. Na przykład jeżeli dana osoba poświęca 60% czasu pracy na pracę w projekcie, kwalifikowalne bezpośrednie koszty personelu można obliczyć mnożąc koszty zatrudnienia brutto brutto (rzeczywiste koszty albo stawka jednostkowa) przez 60%.

Przykład - projekty, w których kluczowym elementem są koszty personelu

Koszt jednostkowy w tym przypadku to stawka godzinowa zastosowana do godzin faktycznie przepracowanych przez pracowników. Ustala się ją z wyprzedzeniem w umowie o dofinansowanie, w której określa się maksymalną kwotę dofinansowania wyrażoną jako maksymalna liczba przepracowanych godzin x stawka godzinowa. Wysokość stawki godzinowej określono według wzoru:

stawka godzinowa kosztów personelu = roczne wynagrodzenie brutto brutto podzielone przez średnią, zgodną z prawem liczbę godzin pracy (przy uwzględnieniu urlopu rocznego)

tzn.,

stawka godzinowa kosztów personelu = 60 000 zł/(2 000 godzin – 208 godzin urlopu rocznego) = 60 000/1 792 = 33,48 zł/godz.

Dofinansowanie jest obliczone jako iloczyn stawki godzinowej i rzeczywistej liczby przepracowanych godzin. W tym celu beneficjent ma obowiązek zachowywać wszystkie dokumenty potwierdzające liczbę godzin przepracowanych przez personel w ramach projektu, a IZ musi zachowywać wszystkie dokumenty uzasadniające stawki godzinowe kosztów personelu. Zmniejszenie zweryfikowanej liczby przepracowanych godzin powoduje zmniejszenie ostatecznej kwoty do zapłaty.

Warto również porównać stawkę godzinową z zastosowaniem zasad określonych w art. 55 ust. 5 z metodą 1720 godzin (art. 55 ust. 2 rozporządzenia ogólnego):

Stawka godzinowa kosztów personelu = ostatnie udokumentowane roczne wynagrodzenie brutto brutto podzielone przez 1 720 godzin. W tym przypadku stawka godzinowa wyniesie: 60 000 zł/1 720 godzin = 60 000/1 720 = 34,88 zł/godz.

Rozporządzenie ogólne zawiera także gotowe stawki ryczałtowe dla działań w zakresie pomocy technicznej (art. 36 rozporządzenia ogólnego).

3.4. Kombinacja różnych SCO

Artykuł 53(1) rozporządzenia ogólnego daje możliwość wyboru spośród pięciu opcji finansowania projektu. **Aby zapobiegać podwójnemu finansowaniu tych samych kategorii wydatków** opcje te mogą być łączone jedynie w poniższych przypadkach (art. 53(1)(e):

- każda z form musi dotyczyć innej kategorii kosztów kwalifikowalnych lub
- muszą być one stosowane do odrębnych projektów stanowiących część tego samego typu projektu lub
- muszą być one stosowane do kolejnych etapów wdrażania typu projektu.

Poniższa tabela zawiera przegląd możliwych kombinacji SCO, określony w Wytycznych KE. Jednak nie można traktować tych propozycji jako gotowych przykładów prawidłowego łączenia SCO. Każdy przypadek, w którym miałyby być zastosowane łączenie SCO, wymaga analizy IZ. Łączenie SCO wymaga także od IZ jasnego zdefiniowania kategorii kosztów (bezpośrednie lub pośrednie) oraz zastosowania rozwiązań eliminujących ryzyko podwójnego finansowania.

(**T** – tak, możliwe, **N** – nie, niemożliwe)

Kombinacja	do 20% koszty personelu	do 7% koszty pośrednie	do 15% koszty pośrednie	do 15% koszty podróży*	Stawka godzinowa koszty personelu **	do 40% pozostałe koszty
do 20% koszty personelu		T	T	T	N	N
do 7% koszty pośrednie	T		N	T	T	N
do 15% koszty pośrednie	T	N		T	T	N
do 15% koszty podróży*	T	T	T		T	N
Stawka godzinowa - koszty personelu**	N	T	T	T		T
do 40% pozostałe koszty	N	N	N	N	T	

*Stawka określona w art 41 ust. 5 rozporządzenia Interreg

** Art. 55 ust. 2 rozporządzenia ogólnego, tj. metoda 1720h lub stawka godzinowa obliczona jako iloraz ostatniego udokumentowanego wynagrodzenia brutto i średniego miesięcznego czasu pracy na rzecz projektu.

Przykłady połączeń

Przykład 1: Finansowanie różnych projektów stanowiących część tego samego typu projektu

Projekt szkoleniowy dla młodych bezrobotnych oraz następujące po nim seminarium dla potencjalnych pracodawców z regionu: Koszty związane ze szkoleniem mogą zostać pokryte na podstawie stawek jednostkowych (na przykład 1 000 EUR/dzień szkolenia). Koszty seminarium mogą zostać opłacone na podstawie kwot ryczałtowych. Są to dwa różne projekty, więc nie ma ryzyka podwójnego finansowania - koszty każdego projektu są wyraźnie oddzielone.

Strona | 47

Przykład 2: Kolejne etapy wdrażania typu projektu

Przykład dotyczy wdrażanego już typu projektu finansowanego w oparciu o rzeczywiste poniesione wydatki. IZ chce dalej wdrażać ten typ projektu w oparciu o SCO. Konieczne będzie jasne zdefiniowanie dwóch etapów. W przypadku skorzystania z takiej możliwości powinna ona dotyczyć wszystkich beneficjentów znajdujących się w tej samej sytuacji (przejrzystość i równe traktowanie). Ma to na celu zapewnienie przejrzystej realizacji i monitorowania oraz ułatwienie kontroli.

Przykład 3: Różne kategorie kosztów kwalifikowalnych

Przykład projektu szkoleniowego łączącego:

stawkę jednostkową dla wynagrodzeń osób prowadzących szkolenie, np. 2000 zł na dzień, rzeczywiste koszty: wynajem pomieszczeń = 400 zł/dzień,

stawkę ryczałtową kosztów pośrednich, na przykład 25% kosztów bezpośrednich.

Po zakończeniu szkolenia, jeżeli udokumentowano 20 dni pracy osób prowadzących szkolenie, płatność zostanie zrealizowana na następującej podstawie:

Koszty bezpośrednie:

Stawka jednostkowa: wynagrodzenia osób prowadzących szkolenie $20 \text{ dni} \times 2000 \text{ zł} = 40\,000 \text{ zł}$

Faktycznie poniesione wydatki: pomieszczenia szkoleniowe: $20 \times 400 \text{ zł} = 8\,000 \text{ zł}$

Razem koszty bezpośrednie: 48 000 zł

Koszty pośrednie: $25\% \text{ kosztów bezpośrednich} = 25\% \times 48\,000 \text{ zł} = 12\,000 \text{ zł}$

Wydatki kwalifikowalne: 60 000 zł.

W tym przypadku uwzględniono różne kategorie kosztów: wynagrodzenia osób prowadzących szkolenie, koszty najmu pomieszczeń, koszty pośrednie. W celu weryfikacji, czy nie wystąpiło podwójne finansowanie IZ musi zapewnić, że stawka jednostkowa nie odnosiła się do żadnych kosztów związanych z najmem pomieszczeń lub kosztami pośrednimi. Analogicznie to samo dotyczy określenia kosztów pośrednich, które nie powinny się odnosić do kosztów objętych stawkami jednostkowymi ani do rzeczywistych kosztów

najmu pomieszczeń. Jeżeli istnieje ryzyko nakładania się kosztów lub niemożliwe jest wykazanie, że koszty nie pokrywają się, to w celu wyeliminowania ryzyka podwójnego finansowania należałoby zrezygnować z łączenia różnych form rozliczania wydatków.

3.5. Finansowanie niepowiązane z kosztami

Zgodnie z art. 51 wkład Unii może przyjąć także formę finansowania niepowiązanego z kosztami zgodnie z art. 95 i w oparciu o:

- spełnienie warunków; albo
- osiągnięcie rezultatów.

Oznacza to, że kiedy stosowane jest FNLC, określone z góry kwoty są refundowane jako wkład Unii po spełnieniu warunków lub osiągnięciu rezultatów (w obu przypadkach zdefiniowanych ex ante). Stosowanie finansowania niepowiązanego z kosztami może odbywać się na dwa sposoby:

- przez Państwo Członkowskie, na podstawie art. 95 ust. 1 rozporządzenia ogólnego, przedstawiające propozycję „szytą na miarę” wraz z programem współfinansowanym z EFS Plus albo z wnioskiem o jego zmianę; propozycja finansowania niepowiązanego z kosztami jest przedstawiona w formularzu, którego wzór został określony w Załączniku V, Aneksie 2, do rozporządzenia ogólnego. Po pozytywnej ocenie KE, finansowanie niepowiązane z kosztami jest zatwierdzane wraz z programem lub z wnioskiem o jego zmianę, albo
- przez zastosowanie gotowej formy opracowanej przez Komisję Europejską i określonej w akcie delegowanym.

Akt delegowany ustala FNLC dla wsparcia dotyczącego świadczenia usług na rzecz ofiar przemocy domowej oraz ich dzieci oraz osób w kryzysie bezdomności. Usługi muszą być świadczone w ramach pakietu usług:

- mieszkaniowych, takich jak zakwaterowanie zastępcze dla uczestników oraz
- innych niż mieszkaniowe, takich jak poradnictwo i interwencje poprzez pracę socjalną z uczestnikami.

Więcej informacji tutaj [akt delegowany](#)

Ponieważ ani rozporządzenie ogólne ani Wytyczne KE nie zawierają szczegółowych wskazówek, w jaki sposób należy opracować FNLC, jedyną wskazówką kierunkową są ogólne zasady dotyczące zarządzania finansowego:

- poszanowanie zasady należytego zarządzania finansowego, w tym w odniesieniu do adekwatności kwot powiązanych ze spełnieniem odpowiednich warunków lub osiągnięciem rezultatów, KE i Państwa Członkowskie powinny zapewnić, że zaangażowane zasoby są adekwatne do podejmowanej inwestycji (motyw 34 rozporządzenia ogólnego),
- zgodność z zasadami dotyczącymi współfinansowania i zakazem podwójnego finansowania.

W porównaniu z innymi uproszczeniami, FNLC jest relatywnie nową formą, wprowadzoną po raz pierwszy w perspektywie 2014-2020. Stąd praktycy EFS Plus, często zadają sobie pytanie na czym polega różnica między FNLC i SCO. Tabela poniżej przedstawia wstępną analizę podobieństw i różnic między tymi dwiema formami uproszczeń⁷.

SCO		FNLC
Definicja	SCO są kwotą lub odsetkiem, który przedstawia możliwie najlepsze przybliżenie kwalifikowalnych kosztów rzeczywiście poniesionych w trakcie realizacji działania	FNLC jest formą refundacji opartej na warunkach i rezultatach. Wysokość kwot określonych w FNLC nie jest definiowana jako możliwie najlepsze przybliżenie kwalifikowalnych kosztów rzeczywiście poniesionych, tzn. refundacja nie jest powiązana z kosztami.
Czas opracowania	Zarówno SCO, jak i FNLC muszą być opracowane ex ante, tzn. zanim działania objęte uproszczonymi metodami będą wdrażane.	
Podejście	SCO bazują na procesach, produktach lub rezultatach	FNLC bazuje tylko na warunkach lub rezultatach.
Metody	Rozporządzenie ogólne zawiera wiele metod szacowania metodyki SCO	Nie ma konkretnej metody opracowania FNLC z zastrzeżeniem zgodności z zasadą należytego zarządzania finansowego.
Gotowe opcje	Rozporządzenie ogólne i rozporządzenie KE zawiera wiele gotowych opcji.	Gotowe FNLC w akcie delegowanym określone w wąskim obszarze: ofiary przemocy domowej oraz osoby w kryzysie bezdomności
Obowiązek stosowania	Stosowanie SCO nie jest obowiązkowe. Wyjątkiem jest obowiązkowe stosowanie SCO w projekcie, którego łączny budżet nie przekracza 200 000 EUR.	Stosowanie FNLC jest zawsze opcjonalne.

⁷ Recommendation paper on Financing Not Linked to Costs ESF Transnational Cooperation Platform Community of Practice on Results-based Management, Luca Santin, czerwiec 2022, opracowanie i tłumaczenie na język polski MFIPR

Przyjęcie i ocena przez P. Cz.	SCO może być stosowane jako forma projektowa (art. 53) lub programowa (art.94). Przy czym uprzednia ocena przez Instytucję Audytową jest obowiązkowa.	FNLC może być stosowane przez Państwo Członkowskie na podstawie art. 95. Propozycje FNLC są oceniane przez KE (podobnie jak SCO opracowane na podstawie art. 94). Jednak uprzednia ocena FNLC przez Instytucję Audytową nie jest obowiązkowa, choć zalecana.
Kontrola zarządcza i audyt	W obu przypadkach (SCO i FNLC) weryfikacja zarządcza i audyt ograniczają się do sprawdzenia czy warunki lub rezultaty płatności zostały spełnione lub osiągnięte, bez weryfikacji poniesionych wydatków.	
Podstawa płatności	Zarówno SCO, jak i FNLC mogą być stosowane jako forma refundacji przez KE dla IZ oraz refundacji przez IZ na rzecz beneficjenta (jednak w przypadku FNLC refundacja na poziomie IZ-beneficjent jest możliwa jedynie w przypadku, gdy FNLC jest także formą refundacji na poziomie KE- IZ na podstawie art. 95)	

Dlaczego warto stosować tę formę?

Stosowanie FNLC ma wiele zalet, a niektóre z nich są wspólne z zaletami stosowania SCO⁸:

- zmniejszenie kosztów i obciążeń administracyjnych – motyw 34 rozporządzenia ogólnego wskazuje, że „jeśli w programie stosowane jest finansowanie niepowiązane z kosztami, to koszty związane z wdrażaniem tej formy nie powinny być przedmiotem jakiegokolwiek weryfikacji czy audytu. To znacznie zmniejsza koszty administracyjne dla IZ i obciążenia administracyjne dla beneficjentów”;
- wzmocnienie koncentracji na celach i rezultatach. Opracowanie schematu finansowania niepowiązanego z kosztami wymaga od IZ jasnego zdefiniowania co będzie finansowane, w jakim celu i pod jakimi konkretnymi warunkami;
- efektywniejsze opracowanie i wdrażanie polityk, choć ta zaleta ma zastosowanie raczej na poziomie programów krajowych. Dzięki FNLC możliwa jest koncentracja na spełnianiu warunków i osiąganiu rezultatów w obszarze odpowiednich polityk;
- niższy poziom błędów niż w przypadku finansowania na podstawie rzeczywiście poniesionych wydatków, podobnie jak w przypadku SCO, gdzie niższy poziom błędów został stwierdzony przez Europejski Trybunał Obrachunkowy; projekty, w których wydatki są rozliczane z zastosowaniem uproszczonych metod, są mniej podatne na błędy; może to sugerować, że szersze wykorzystanie finansowania niepowiązanego z kosztami miałoby pozytywny wpływ na poziom błędów;
- metodyka szacowania kosztów nie jest wymagana. Przyjmując, że finansowanie niepowiązane z kosztami nie musi prowadzić do możliwie najlepszego przybliżenia do

⁸ Recommendation paper on Financing Not Linked to Costs ESF Transnational Cooperation Platform Community of Practice on Results-based Management, Luca Santin, czerwiec 2022, tłumaczenie na język polski MFIPR

rzeczywistych kosztów, tak jak w przypadku SCO, IZ nie jest zobowiązana do opracowania metodyki szacowania kosztów w celu określenia wysokości kwot powiązanych z warunkami i rezultatami. Jedynym wymogiem jest w tym przypadku uzasadnienie kwot w zgodzie z zasadą należytego zarządzania finansowego.

Kiedy i gdzie stosować FNLC?

Chociaż w teorii FNLC ma zastosowanie do każdego typu wsparcia w EFS Plus, trzeba wziąć pod uwagę kilka kwestii analizując adekwatność FNLC do danego typu operacji:

- **„Rozmiar” typu operacji** (odsetek budżetu programu objętego tą formą). Rozporządzenie ogólne nie określa minimalnej kwoty dla typu operacji objętego propozycją FNLC przedłożoną na podstawie artykułu 95. Jednak opracowanie FNLC wymaga odpowiedniego nakładu pracy. IZ musi dostosować typ projektu do FNLC i przygotować propozycję składaną do KE, ta z kolei musi ocenić tę propozycję, podobnie jak Instytucja Audytowa (jej ocena jest zalecana przez KE, chociaż w tym przypadku nie jest ona obowiązkowa). Stąd zalecenie, aby propozycje FNLC przedkładane do oceny KE obejmowały znaczny odsetek budżetu programu.
- **FNLC to podejście w oparciu o polityki.** FNLC powinna być postrzegana jako forma finansowania w oparciu o polityki, podczas gdy SCO są bardziej postrzegane jako środek służący uproszczeniu finansowania projektów. Zakres FNLC (typ projektów objęty tą formą) powinien uwzględniać działania mające znaczny wpływ na osiągnięcie kluczowych celów polityk.
- **Możliwość zdefiniowania jasnych i mierzalnych warunków i rezultatów.** Opracowanie propozycji FNLC wiąże się z precyzyjnym określeniem z wyprzedzeniem standardów dla typu projektu objętego tą formą, warunków i rezultatów będących podstawą do płatności. Podobnie do SCO, grupa docelowa i konkretne warunki wypłaty środków powinny być określone z wyprzedzeniem. Aby ułatwić proces opracowania standardów oraz warunków i rezultatów do objęcia FNLC można wybrać typ projektu o charakterze powtarzalnym i stabilnym, tzn. finansowanym już w przeszłości pod warunkiem, że warunki realizacji nie zmieniły się znacznie od czasu jego wdrażania.

Skorzystanie z możliwości jakie daje FNLC wymaga zgłoszenia stosowania tej formy w momencie przedkładania programu lub wraz z wnioskiem o zmianę programu.

Program lub wniosek o zmianę programu powinien zawierać:

- wskazanie priorytetu i całkowitej kwoty objętej finansowaniem niepowiązanym z kosztami wraz z opisem rodzaju operacji objętych takim finansowaniem,
- opis warunków, które mają być spełnione, lub wyników, które mają być osiągnięte wraz z harmonogramem,
- harmonogram i kwoty płatności dokonywanych przez Komisję w powiązaniu z osiąganymi postępami w spełnianiu warunków lub osiągnięciu rezultatów,

- opis mechanizmów dokonywania ewentualnych korekt,
- opis mechanizmu weryfikacji spełnienia warunków oraz osiągnięcia założonych wyników,
- opis rozwiązań zapewniających wymaganą ścieżkę audytu,
- przewidziany mechanizm rozliczeń z beneficjentem lub beneficjentami w zakresie wydatków rozliczanych z Komisją w oparciu o finansowanie niepowiązane z kosztami.

Komisja wydając decyzję o zatwierdzeniu programu lub zmian w programie zatwierdza jednocześnie opis sposobu opracowania i wdrożenia FNLC.

Wypłata wkładu Unii jest w tym przypadku uzależniona od osiągnięcia postępu we wdrażaniu mierzonego za pomocą warunków (kamieni milowych) lub rezultatów (wskaźników) pośrednich i końcowych. Wartość płatności i ich terminy są określone z góry w załączniku do programu. Program zawiera też opis sposobu, w jaki weryfikowane będzie osiągnięcie określonych rezultatów lub spełnienie warunków.

Natomiast refundacja wydatków przez Instytucję Zarządzającą na rzecz beneficjenta lub beneficjentów może przyjąć jedną z form określonych w art. 53 rozporządzenia ogólnego (uproszczone metody projektowe), tzn.:

- refundacja na podstawie rzeczywiście poniesionych wydatków;
- stawki jednostkowe;
- kwoty ryczałtowe;
- stawki ryczałtowe;
- kombinacja powyższych form, pod warunkiem że każda z nich obejmuje inne kategorie kosztów lub w przypadku gdy są one stosowane do odrębnych projektów stanowiących część operacji lub do kolejnych faz operacji;
- finansowanie niepowiązane z kosztami.

FNLC jako forma rozliczenia na poziomie beneficjenta jest możliwa tylko wtedy gdy ta sama forma jest stosowana na poziomie refundacji KE- Instytucja Zarządzająca. Oznacza to, że finansowanie niepowiązane z kosztami nie może być stosowane jako niezależna metoda rozliczania wydatków przez beneficjenta, jeżeli nie ma odpowiedniego schematu uzgodnionego z KE załączonego do Programu.

W praktyce, w przypadku przyjęcia FNLC w Programie, najprostszą i najbardziej elastyczną formą finansowania na poziomie beneficjenta jest projekt rozliczany poprzez FNLC. Przy wyborze formy finansowania kluczowe jest bowiem na ile krajowy system realizacji projektów ułatwia zastosowanie tej formy, np. zgodność z zasadą, że w jednym projekcie powinien być stosowany jeden kurs euro lub możliwość wykorzystania rozwiązań

określonych w przepisach prawa, innych niż przepisy ustawy wdrożeniowej do dystrybucji środków do ostatecznych odbiorców.

Zaletą stosowania tej metody rozliczania wydatków jest bez wątpienia pewność prawa wynikająca z ustalenia i zatwierdzenia przez KE warunków rozliczania wydatków, w tym sposobu weryfikacji osiągnięcia wskaźników lub spełnienia warunków uruchamiających płatność KE. W przypadku FNLC audyt lub kontrola ma na celu jedynie zweryfikowanie czy warunki uruchomienia płatności KE zostały spełnione.

Niemniej **utrudnieniem w jej szerszym stosowaniu** jest ograniczony zakres, w jakim może ona być wdrożona. Zastosowanie tej formy wymaga tych samych procedur jak w przypadku zatwierdzania programu lub zmian w programie, co ogranicza elastyczność w jej stosowaniu. Zakres jej stosowania ogranicza także wymóg powiązania z politykami publicznymi, tzn. programami realizowanymi w państwie członkowskim. Jako bariera w zastosowaniu tej metody może być też postrzegany bezpośredni związek między osiągnięciem warunku lub rezultatu a uruchomieniem płatności KE. I w końcu nieliczne przykłady zastosowania w praktyce tej metody przez Państwa Członkowskie nie ułatwiają jej zastosowania na większą skalę.

Każda zmiana w założeniach finansowania niepowiązanego z kosztami (etapy wdrażania, harmonogram płatności, kwoty itd.) wymaga zmiany programu.

Ponieważ FNLC jest nową formą warto przytoczyć tu rekomendacje członków EFS Community of Practice Result Based Management (obecnie ESF Transnational Network on Simplification), dotyczące opracowania i stosowania tej formy. Są one następujące⁹:

- IZ powinna najpierw poddać analizie co ma być osiągnięte w programie EFS Plus (rezultaty i warunki). Wybór najbardziej odpowiedniej formy finansowania, np. finansowania niepowiązanego z kosztami, może nastąpić tylko wtedy, gdy zidentyfikowane zostały precyzyjne, odpowiednie i mierzalne rezultaty i warunki. To rezultaty i warunki powinny decydować o wyborze formy finansowania, a nie odwrotnie.
- chęć zmiany utartych schematów działania i sposobu myślenia jest kluczowym warunkiem wstępnym stosowania finansowania niepowiązanego z kosztami. Przejście od bardziej tradycyjnych form finansowania projektów, opartych lub powiązanych z kosztami do formy opartej na rezultatach lub warunkach wymaga diametralnej zmiany podejścia od władz i innych interesariuszy.
- FNLC ma pewne zalety w porównaniu do SCO: pozwala na większą elastyczność w ustalaniu kwot powiązanych z warunkami i rezultatami, zwiększa prawdopodobieństwo

⁹ Recommendation paper on Financing Not Linked to Costs ESF Transnational Cooperation Platform Community of Practice on Results-based Management, Luca Santin, czerwiec 2022., tłumaczenie na język polski MFIPR

osiągnięcia w programach EFS Plus rezultatów będących dotąd wyzwaniem. Ponieważ od IZ nie wymaga się opracowania metodyki, stosowanie finansowania niepowiązanego z kosztami mogłoby być lepszą opcją, np. w przypadku projektów innowacyjnych, w sytuacji braku wystarczających danych do oszacowania metodyki innych SCO.

- FNLC jest relatywnie nową formą stąd poziom praktycznej wiedzy nie jest wysoki. Oznacza to, że niektóre aspekty opracowania i wdrażania tej formy wymagają od KE indywidualnej analizy każdego przypadku przy ocenie propozycji złożonych na podstawie art. 95 rozporządzenia ogólnego. Robocze i odpowiednio wcześniej podjęte konsultacje z KE są rekomendowane jako środek ułatwiający szybką i bezproblemową akceptację tej formy finansowania.
- Przygotowanie FNLC może być postrzegane jako inwestycja. Wymaga ono czasu i zasobów, ale ma pozytywny wpływ na skuteczność i efektywność programów EFS Plus. W celu zwiększenia zwrotu z inwestycji, finansowanie niepowiązane z kosztami powinno być formą finansowania dla znacznego odsetka środków programu i dotyczyć wsparcia mającego znaczący wpływ na osiągnięcie kluczowych celów programu.
- Za opracowanie FNLC odpowiada IZ. Niemniej wszyscy interesariusze EFS Plus powinni być zaangażowani w jego opracowanie i wdrażanie: decydenci polityczni, Instytucje Pośredniczące, właściwe ministerstwa, Instytucja Audytowa, partnerzy społeczni, beneficjenci i Komisja Europejska.
- Propozycje FNLC, przygotowane na podstawie art. 95 rozporządzenia ogólnego, powinny równoważyć dokładność, kompletność i jasność informacji z elastycznością i trwałością programu lub typu projektu. Powinno unikać się praktyki nadmiarowego, niewymaganego przez regulacje unijne, wprowadzania procedur i zasad.

Rozporządzenie ogólne umożliwia stosowanie FNLC w przypadku działań w zakresie pomocy technicznej (wzmocnienie zdolności i efektywności instytucji i podmiotów publicznych, beneficjentów oraz odpowiednich partnerów). FNLC może być częścią programu lub przyjąć formę odrębnego programu (art. 37 rozporządzenia ogólnego).

Przykład FNLC

W obecnej perspektywie finansowej IZ FERS podjęła decyzję o wykorzystaniu metody finansowania niepowiązanego z kosztami do rozliczenia wsparcia w obszarze organizacji opieki nad dziećmi do lat 3 realizowanego w ramach programu krajowego MALUCH+ nadzorowanego przez Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej. Program MALUCH+ jest współfinansowany, m.in. ze środków FERS w ramach **jednego projektu niekonkurencyjnego FERS** wdrażanego w latach 2022 – 2029 przez Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej (zgodnie z art. 53 ust. 1 lit. f) rozporządzenia ogólnego).

Środki projektu Maluch+ są przede wszystkim przeznaczone na dofinansowanie tworzenia nowych miejsc opieki nad dziećmi do lat 3 oraz na funkcjonowanie ww. miejsc oraz miejsc tworzonych ze środków Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności przez łączny okres 36 miesięcy. Program będzie realizowany na podstawie ustawy z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz.U. z 2023 r. poz. 204 z późn. zm.).

Bezpośrednimi odbiorcami wsparcia i podmiotami uzyskującymi wsparcie będą podmioty odpowiedzialne za prowadzenie instytucji opieki nad dziećmi w wieku do lat 3. Miejsca opieki nad dziećmi do lat 3 nowotworzone i utrzymywane przez wymagany okres w ramach programu krajowego MALUCH+ są rezultatami stanowiącymi podstawę do rozliczeń z KE w ramach tzw. wyników pośrednich.

W FNLC przyjęto następujące rezultaty:

- a) rezultat nr 1: 102 577 funkcjonujących przez 12 miesięcy miejsc opieki nad dziećmi do lat 3 (nowoutworzonych zarówno ze środków EFS+ jak i z innych środków, w tym ze środków RRF w ramach KPO),
- b) rezultat nr 2: 102 577 miejsc opieki nad dziećmi do lat 3 utrzymanych przez kolejne 24 miesiące,

które zostały podzielone na łącznie 30 wartości pośrednich.

Potwierdzenie osiągnięcia wartości wskaźników będą dane generowane z systemu teleinformatycznego Rejestr Żłobków działającego na podstawie ustawy o opiece nad dziećmi do lat 3.

Z uwagi na fakt, że wartości pośrednie określone zostały w EUR jak również uwzględniając okres realizacji projektu (do końca 2029 r.) i liczbę wartości pośrednich (30) podjęto decyzję o przyjęciu do przeliczeń i rozliczeń z KE jednego sztywnego kursu EUR 4,4500 PLN. Kurs ten będzie stosowany przez cały okres programowania.

3.6. Podsumowanie

Podejście „Wybór domyślny” SCO

Rekomendowane dla IZ jest przyjęcie założenia, że SCO powinny być pierwszym wyborem finansowania projektów, tzw. „wyborem domyślnym”. Wybór w takiej formie oznacza, że kiedykolwiek planowany jest nowy nabór, IZ powinna dążyć do stosowania w nim SCO w celu finansowania wszystkich kosztów projektów oraz w odniesieniu do wszystkich beneficjentów w tym naborze. Rezygnacja ze stosowania SCO powinna dotyczyć tylko przypadków, w których ich stosowanie jest zbyt trudne lub wiąże się ze znacznymi obciążeniami administracyjnymi, co nie jest częstym przypadkiem. Ponadto powinniśmy wziąć pod uwagę, że, poza wiedzą i doświadczeniem, opracowanie SCO jest inwestycją wymagającą czasu i zdolności administracyjnych a zasoby nie są nieograniczone. Stąd w praktyce, IZ są zmuszone do wyboru i priorytetyzacji typów projektów, w których stosowanie SCO będzie możliwe, ponieważ równoczesne opracowanie metodyk SCO dla wszystkich typów projektu byłoby trudne.

Decyzja o zastosowaniu podejścia „Wybór domyślny” wymaga znajomości wszystkich dostępnych rodzajów SCO i metod ich opracowania. IZ może wybrać albo jeden rodzaj SCO albo kilka różnych rodzajów dla konkretnego typu projektu. To ostatnie wymaga wyeliminowania ryzyka podwójnego finansowania tych samych kosztów w różnych rodzajach SCO. Łączenie różnych rodzajów SCO w tym samym projekcie lub w trakcie opracowywania ex ante metodyki szacowania może być dobrym rozwiązaniem dla równoważenia zalet i wad poszczególnych rodzajów SCO. Za i przeciw dla każdego rodzaju SCO przedstawia tabela¹⁰

	Rodzaj SCO		
	Stawki ryczałtowe	Stawki jednostkowe	Kwoty ryczałtowe
Za	- dostępne gotowe metody (nie ma potrzeby opracowania metodyki) - zazwyczaj postrzegane jako łatwiejsze, mniej obciążające	- dostępnych kilka gotowych metod (np. europejskie) - pozwalają na wykorzystanie w pełni potencjału SCO (uproszczenia i efektywniejsze wdrażanie)	- pozwalają na uwzględnienie wszystkich kosztów projektu - pozwalają na przyjęcie różnych podejść, np. oparte na procesie lub na rezultacie
Przeciw	- wymaga od IZ precyzyjnego zdefiniowania kategorii kosztów, od których stawka ryczałtowa jest naliczana - stawki ryczałtowe nie pozwalają na uwzględnienie uproszczonego rozliczania dla wszystkich kosztów projektu - zmniejsza obciążenia administracyjne, ale nie pozwala na korzystanie ze wszystkich możliwości jakie dają SCO	ograniczone możliwości stosowania gotowych metod z uwagi nie nieuwzględnienie specyfik państw członkowskich	- nie istnieją gotowe uproszczone metody, IZ musi opracować metodykę - kwoty ryczałtowe są związane z ryzykiem niekwalifikowalności ze względu na binarny charakter rozliczenia

¹⁰ *Simplified Cost Options – a practitioners’ manual* ESF Transnational Cooperation Platform Community of Practice on Results-based Management, Luca Santin, November 2021, opracowanie i tłumaczenie na język polski MFIPR

W przypadku decyzji o wprowadzeniu SCO w konkretnym naborze, jej stosowanie powinno być obowiązkowe dla wszystkich beneficjentów.

Jak pokazuje doświadczenie członków ESF CoP RBM, umożliwienie finansowania na podstawie rzeczywiście poniesionych wydatków i na podstawie SCO w jednym naborze powoduje następujące problemy:

- większość beneficjentów wybiera, jako formę rozliczania, rzeczywiście poniesione wydatki, ponieważ korzyści ze stosowania SCO dla beneficjentów nie zostały wystarczająco wyeksponowane; nie są oni zainteresowani zmianą formy rozliczania, którą stosowali od lat;
- zarządzanie dwoma rozdzielnymi systemami zarządzania i kontroli, w tym dwoma ścieżkami audytu, tzn. oddzielnym dla rzeczywiście poniesionych wydatków i oddzielnym dla SCO, może okazać się bardzo skomplikowane, obciążające i podatne na błędy (czyli wprost przeciwnie do zalet ze stosowania SCO).

Definicja zakresu projektu (działania i koszty)

Niezależnie od wybranej metody określania SCO, pierwszy i najważniejszy krok to jasne zdefiniowanie kwalifikowalnych działań i kosztów projektu. Innymi słowy, w celu określenia SCO, po pierwsze musisz wiedzieć dokładnie co i jak chcesz finansować. Ten krok ma konkretne implikacje w zależności od rodzaju podejścia do opracowywania SCO:

- Gotowe stawki ryczałtowe: określenie kwalifikowalnych wydatków dla projektu jest kluczowe, aby uniknąć podwójnego finansowania tego samego wydatku w różnych kategoriach kosztów uwzględnionych w stawce ryczałtowej (Typ 1, 2 i, jeśli dotyczy, Typ 3);
- SCO z innych obszarów polityki UE lub z krajowych polityk: stosowanie tego typu SCO wymaga oceny czy typ projektu jest podobny do tego, dla którego SCO został opracowany w innych obszarach polityki UE lub krajowych politykach;
- SCO „szyte na miarę”: wszystkie kroki w opracowywaniu metodyki powinny być spójne z definicją zakresu projektu (działania i koszty); błędne podejście polega na tym, że próbuje się opracować metodykę bez jasnej wizji działań i kosztów co prowadzi nieuchronnie do porażki albo co najmniej do straty czasu i zasobów.

Określenie potencjalnych wskaźników

Wskaźniki SCO nie są co do zasady wskaźnikami programowymi (tymi, które zostały określone w zakresie monitoringu i ewaluacji programu). Są one warunkami uznania wydatków za kwalifikowalne (warunkami płatności). SCO mogą być powiązane z różnymi typami wskaźników.

Do dwóch głównych typów należą:

- oparte na procesie: SCO są powiązane z kosztami jednostkowymi, np. koszt godziny pracy trenera, koszt za godzinę szkolenia, koszt godziny szkolenia jednej osoby;
- oparte na rezultacie: szacowanie SCO w kontekście rezultatów osiągniętych w projekcie, np. koszt usług rynku pracy dla jednej osoby, która znalazła pracę, koszt szkolenia jednej osoby, która ukończyła szkolenie.

Trzeci typ dotyczący stawki ryczałtowej to:

- oparte na kosztach: określana w oparciu o kategorie kosztów, do których będzie mieć zastosowanie stawka ryczałtowa (Typ 1 kosztów). Na przykład bezpośrednie koszty personelu do obliczenia stawki ryczałtowej dla kosztów pośrednich lub dla wszystkich innych kwalifikowalnych kosztów projektu.

Trzy typy wskaźników mogą być używane w tym samym projekcie przy założeniu, że nie nakładają się ich zakresy. Podobnie jak w przypadku wyboru rodzaju SCO, łączenie różnych typów wskaźników może być dobrym rozwiązaniem dla równoważenia zalet i wad każdego z nich.

Określanie ścieżki audytu

System SCO powinien być prosty, ponieważ wszystkie warunki uruchomienia płatności dla beneficjenta będą weryfikowane przez IZ. Ścieżka audytu SCO obejmuje informacje i dokumenty potrzebne do potwierdzenia spełnienia warunków płatności. W związku z tym, ścieżka audytu:

- musi być wyczerpująca i obejmować wszystkie informacje i dokumenty potwierdzające osiągnięcie wartości docelowej wskaźników/ spełnienia warunków dla danej SCO

ale

- nie może być nadmierna i nie powinna obejmować niepotrzebnych, dodatkowych informacji, które nie są wymagane przez regulacje unijne i krajowe. Za niedobłą praktykę trzeba uznać tendencję do obejmowania ścieżką audytu niepotrzebnych dokumentów. Takie podejście we wdrażaniu SCO nie powinno występować, chyba że mamy do czynienia ze stawką ryczałtową naliczaną od rzeczywiście poniesionych wydatków. Nadmiarowe wymagania są często efektem zjawiska gold-platingu występującego w regulacjach krajowych lub praktykach administracyjnych.

System zarządzania i kontroli

Zadania związane z SCO nie kończą się wraz z jej opracowaniem. Po etapie opracowania, SCO musi być wdrożona a na końcu zweryfikowana. **Kluczowe słowo dla etapu wdrażania SCO to spójność.** Każdy dokument przyjęty przez IZ, lub każda informacja przekazywana przez IZ do beneficjentów, w zakresie wdrażania i kontroli projektu musi być spójna z decyzjami podjętymi w trakcie opracowywania SCO, tzn. z opisem działań i kosztów, wskaźnikami/

jednostkami pomiaru, kwotami, ścieżką audytu, metodami indeksacji jeśli zostały przewidziane. Spójność powinna być zapewniona na wielu poziomach, w tym przez przegląd i aktualizację procedur płatności, audytu i kontroli (zarówno na dokumentach, jak i na miejscu). Przegląd i aktualizacja powinny obejmować także dokumenty (regulaminy wyboru projektów, wytyczne, podręczniki dla wnioskodawców).

Rozdział 4 Zgodność uproszczonych metod rozliczania wydatków z innymi przepisami (kwestie horyzontalne)

4.1. Zgodność z zasadami dotyczącymi pomocy de minimis i pomocy publicznej

Stosowanie SCO i finansowania niepowiązanego z kosztami nie wyłącza stosowania ogólnych przepisów dotyczących finansowania projektów, w tym przepisów dotyczących pomocy publicznej lub pomocy de minimis. W związku z tym, jeśli finansowanie stanowi pomoc państwa w rozumieniu art. 107 TFUE¹¹ lub jest pomocą de minimis, trzeba stosować te zasady przy opracowywaniu i wdrażaniu SCO i finansowania niepowiązanego z kosztami. Oznacza to wymóg uwzględnienia nie tylko zasad kwalifikowalności wydatków obowiązujących w przypadku projektów EFS Plus, ale również zasad właściwych dla pomocy publicznej lub pomocy de minimis, np. wymóg maksymalnej intensywności pomocy publicznej określony w rozporządzeniu [GBER](#).

Zgodnie z zaleceniami KE (patrz pkt 86 w materiale KE „Q&A 2 document on SCO related to the 2021-2027 period”) weryfikacja zgodności uproszczonych metod rozliczania wydatków z zasadami pomocy publicznej lub pomocy de minimis powinna odbywać się w następujący sposób:

1. Na etapie opracowywania metodyki SCO

Ocena czy wsparcie planowane do rozliczenia na podstawie SCO jest objęte zasadami pomocy publicznej lub pomocy de minimis:

- a. w przypadku pomocy de minimis weryfikacja, czy na etapie wyboru projektów nie zostaną przekroczone limity pomocy de minimis;
- b. w przypadku pomocy publicznej:
 - i) weryfikacja zgodności z zasadami pomocy w obszarach określonych w GBER,
 - ii) sprawdzenie, czy koszty przewidziane w metodyce GBER są kwalifikowalne w obszarze określonym w GBER.

2. Na etapie wyboru projektów i na etapie ich realizacji:

¹¹ Więcej informacji na temat pojęcia pomocy państwa można znaleźć w zawiadomieniu Komisji w sprawie pojęcia pomocy państwa w rozumieniu art. 107 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, Dz.U. C 262 z 19.7.2016, s. 1

- a. sprawdzenie, czy wartość pomocy de minimis lub pomocy publicznej nie przekracza limitów lub jest zgodna z zasadami intensywności pomocy publicznej,
- b. sprawdzenie, czy beneficjent może być uznany za MŚP (jeśli wymagają tego przepisy dotyczące pomocy publicznej).

Analiza kwalifikowalności kosztów na podstawie rozporządzenia de minimis:

Pomoc, która stanowi pomoc de minimis, nie stanowi pomocy państwa w rozumieniu art. 107 Traktatu. Dlatego też w przypadku, gdy projekt EFS Plus wchodzi w zakres rozporządzenia [de minimis](#) nie ma potrzeby dokonywania oceny zgodności z zasadami pomocy państwa, a jedynie z zasadami dotyczącymi EFS Plus i warunkami uznania wsparcia za pomoc de minimis.

Aby projekt rozliczany na podstawie uproszczonych metod mógł być objęty pomocą de minimis, muszą być spełnione warunki określone w rozporządzeniu de minimis, tzn.:

- ✓ przyznana pomoc wchodzi w zakres art. 1;
- ✓ przyznana pomoc jest zgodna z pułapami określonymi w art. 3;
- ✓ przyznana pomoc jest zgodna z wymogami dotyczącymi obliczania ekwiwalentu dotacji brutto określonymi w art. 4 (jeśli dotyczy);
- ✓ przyznana pomoc jest zgodna z zasadami dotyczącymi kumulacji określonymi w art. 5;
- ✓ przyznana pomoc jest zgodna z wymogiem monitorowania określonym w art. 6.

Analiza kwalifikowalności kosztów na podstawie rozporządzenia GBER:

Na etapie opracowywania metodyki SCO, weryfikacja zgodności projektu z rozporządzeniem GBER powinna obejmować następujące kroki:

- ✓ weryfikacja warunków przyznania pomocy zgodnie z odpowiednią kategorią pomocy lub przepisem o wyłączeniu na podstawie rozporządzenia GBER;
- ✓ weryfikacja, czy w ramach tej kategorii pomocy, koszty przewidziane w metodyce są kwalifikowalne, w tym kwota wynikająca z metodyki jest zgodna z maksymalną intensywnością pomocy publicznej, zarówno na podstawie odpowiednich przepisów GBER oraz Wytocznych kwalifikowalności.

Przy opracowywaniu katalogu kosztów, które będą rozliczane na podstawie SCO, należy także zweryfikować kwestie związane z kosztami pośrednimi rozliczanymi w projektach EFS Plus na podstawie stawki ryczałtowej.

Jeśli koszty bezpośrednie, od których ryczałtowo naliczane są koszty pośrednie, stanowią pomoc publiczną, koszty pośrednie również będą podlegały

monitorowaniu jako pomoc publiczna albo pomoc de minimis, w zależności od możliwości poniesienia i rozliczenia kosztów pośrednich zgodnie z regulacjami w zakresie pomocy publicznej (patrz 14.8 w materiale MFIPR *Pytania i odpowiedzi dotyczące uproszczonych form rozliczania wydatków*).

Jeśli katalog wydatków kwalifikowalnych w rozporządzeniu GBER (np. w obszarze pomocy szkoleniowej) uwzględnia koszty operacyjne, to należy poddać analizie zakres kosztów objętych SCO oraz poziom udzielania pomocy publicznej. Jeśli beneficjent projektu miałby być jednocześnie podmiotem ubiegającym się o pomoc publiczną udzielaną, np. przez Instytucję Pośredniczącą, to uwzględnienie kosztów operacyjnych, np. określonych w art. 31 ust. 3 lit b) i d,) w katalogu kosztów objętych SCO mogłoby się wiązać z ryzykiem podwójnego finansowania wydatków. Zgodnie z definicją w art. 2 pkt 39 rozporządzenia GBER koszty operacyjne obejmują koszty personelu, materiałów, zakontraktowanych usług, komunikacji, energii, konserwacji, czynszu, administracji, lecz nie uwzględniają kosztów amortyzacji i kosztów finansowania, jeśli zostały one objęte zakresem pomocy inwestycyjnej. Z kolei koszty operacyjne dla pomocy szkoleniowej obejmują koszty personelu osób szkolonych i ogólne **koszty pośrednie** (koszty administracyjne, wynajem, koszty ogólne) poniesione za godziny, podczas których osoby szkolone biorą udział w szkoleniu (art. 39 ust. 3 lit d) rozporządzenia GBER).

W przypadku projektów objętych pomocą publiczną i SCO, kategorie kosztów objętych pomocą publiczną powinny być określone w metodyce. Instytucja Zarządzająca powinna zapewnić, aby w regulaminie naboru podlegającym zasadom pomocy publicznej (wyłączeniom blokowym), zostały określone kategorie kosztów kwalifikowalnych z EFS Plus i jednocześnie zgodnych z rozporządzeniem GBER.

Przykład zgodności uproszczonych form rozliczania wydatków z zasadami pomocy publicznej

IZ planuje ogłoszenie naboru konkurencyjnego na projekty realizowane w celu szczegółowym EFS Plus CP4.D - Wspieranie dostosowania pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian, wspieranie aktywnego i zdrowego starzenia się oraz zdrowego i dobrze dostosowanego środowiska pracy, które uwzględnia zagrożenia dla zdrowia, w typie projektu „Eliminowanie zdrowotnych czynników ryzyka w miejscu pracy, w tym przekwalifikowanie pracowników pracujących w warunkach negatywnie wpływających na zdrowie”.

Zgodnie z opisem typu projektu „Wsparcie obejmuje w szczególności działania służące przekwalifikowaniu osób narażonych na czynniki ryzyka dla zdrowia w miejscu pracy, czyli nabycie kompetencji, umiejętności lub kwalifikacji, umożliwiających kontynuowanie pracy na zmodernizowanym stanowisku lub rozpoczęcie pracy na innym stanowisku, które nie stanowi obciążenia dla zdrowia danego pracownika”.

Z uwagi na treść SZOP wskazującą na konieczność kierowania wsparcia w projektach do konkretnych przedsiębiorców, IZ proponuje KM przyjęcie kryteriów wyboru: projekt może być realizowany przez przedsiębiorców będących pracodawcami uczestników projektu a budżet projektu nie może przekroczyć 200 tysięcy euro. Mimo braku obowiązku stosowania SCO w projektach do 200 tysięcy euro objętych pomocą publiczną, dla tego naboru zostało przyjęte również kryterium, zgodnie z którym obowiązkową formą rozliczania wydatków są kwoty ryczałtowe. W uzasadnieniu do kryterium wskazano, że taka forma rozliczania wydatków zmniejszy obciążenia administracyjne po stronie przedsiębiorcy-beneficjenta na etapie realizacji rozliczania projektu. Z uwagi na ryzyko podwójnego finansowania, w naborze wyłączono możliwość kwalifikowania kosztów pośrednich rozliczanych stawką ryczałtową, na podstawie punktu 3.12.1 Wytycznych kwalifikowalności.

W tym przypadku można również zastosować punkt 3.12.9 Wytycznych kwalifikowalności: „Podstawa wyliczenia kosztów pośrednich rozliczanych stawką ryczałtową ulega pomniejszeniu (poprzez pomniejszenie kwoty kosztów bezpośrednich) o kwotę stawek jednostkowych i kwot ryczałtowych, jeśli uwzględniają koszty pośrednie”. Jednak wymagałoby to uwzględnienia w budżecie projektu kategorii wydatków nie objętych kwotami ryczałtowymi.

Na etapie przygotowywania regulaminu wyboru projektów IZ wykorzystuje dane historyczne z projektów realizowanych w programie operacyjnym 2014-2020 dotyczące analogicznego rodzaju szkolenia w województwie. Kategorie kosztów są następnie porównane z kosztami kwalifikowalnymi określonymi w art. 31 ust.3 rozporządzenia GBER.

Uwzględniając analizę danych historycznych oraz wymogi związane z udzielaniem pomocy publicznej na szkolenia, w regulaminie wskazano, m.in.:

- 1) kryteria wyboru projektu wskazujące na:
 - a) możliwość złożenia wniosku jedynie przez przedsiębiorcę będącego jednocześnie podmiotem wnioskującym o przyznanie pomocy publicznej;
 - b) maksymalny budżet projektu nieprzekraczający 200 000 EUR (kurs wymiany waluty stosowany przez KE, aktualny na dzień ogłoszenia naboru);
 - c) w celu uniknięcia podwójnego finansowania niekwalifikowalność kosztów pośrednich rozliczanych stawką ryczałtową;
 - d) obowiązek rozliczania wydatków projektu jedynie na podstawie kwot ryczałtowych w związku z wyłączeniem możliwości stosowania stawki ryczałtowej dla kosztów pośrednich EFS Plus;
 - e) projekty są objęte pomocą publiczną na szkolenie zgodnie z rozporządzeniem GBER;
- 2) maksymalne kwoty na poszczególne kategorie kosztów wynikające z katalogu kosztów kwalifikowalnych określonego w art. 31 ust. 3 rozporządzenia GBER, kwoty określone na podstawie analizy danych historycznych opisanej powyżej, stanowiły standardy cen i usług;

a) **Koszty bezpośrednie**

- i) osoby prowadzące szkolenie –100 zł/h brutto¹²
- ii) dojazd osób prowadzących szkolenia i szkolonych– 50 zł za jeden przejazd
- iii) zakwaterowanie osób prowadzących szkolenia i szkolonych –300 zł brutto doba hotelowa;

b) **Koszty operacyjne**

- i) koszty administracyjne (obsługa szkolenia) 200 zł za jedną osobą uczestniczącą w szkoleniu
 - ii) wynajem sal szkoleniowych 50 zł/h brutto
 - iii) koszty ogólne (związane z utrzymaniem i obsługą stanowisk pracy osób szkolonych) 10 zł/h
- 3) możliwość kwalifikowania kosztów wynagrodzenia osób szkolonych oraz wymóg wynikający z rozporządzenia MFiPR w sprawie udzielania pomocy de minimis oraz pomocy publicznej w ramach programów finansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego Plus (EFS Plus) na lata 2021–2027, zgodnie z którym wydatki na wynagrodzenia, o których mowa w art. 31 ust. 3 lit. d rozporządzenia nr 651/2014, nie mogą przekroczyć wysokości wkładu prywatnego przedsiębiorcy (§ 13 ust. 2);
 - 4) wymóg związany z wniesieniem wkładu prywatnego, zgodnie z intensywnością pomocy określoną w rozporządzeniu GBER;
 - 5) katalog kosztów kwalifikowalnych na podstawie art. 31 ust.3 rozporządzenia GBER oraz wyłączenie pomocy na szkolenia prowadzone przez przedsiębiorstwa w celu przestrzegania obowiązkowych norm krajowych w zakresie szkoleń;
 - 6) możliwość rozliczania kwot ryczałtowych na podstawie celów pośrednich.

W odpowiedzi na konkurs wniosek został złożony przez przedsiębiorcę posiadającego status małego przedsiębiorcy. Przedmiotem projektu jest przekwalifikowanie pracowników narażonych na czynniki ryzyka dla zdrowia w miejscu pracy poprzez nabycie kwalifikacji (uprawnień SEP), umożliwiających rozpoczęcie pracy na innym stanowisku. Szkoleniem ma być objętych 20 pracowników w 4 grupach po 5 osób. Szkolenie w każdej z grup będzie trwało 160 godzin (120 godzin zajęć praktycznych i 40 godzin zajęć teoretycznych). Wniosek przewiduje zaangażowanie 4 trenerów, w przypadku których finansowane mają być też koszty dojazdu do miejsca szkolenia oraz koszty zakwaterowania w trakcie szkolenia. Przedsiębiorca nie dysponuje salami szkoleniowymi, w związku z tym we wniosku przewidziano także koszt wynajmu sal szkoleniowych dla 4 grup oraz koszty amortyzacji narzędzi i wyposażenia będących własnością przedsiębiorcy.

Po ocenie projektu, w tym zgodności z zasadami dotyczącymi pomocy, uwzględniono następujące koszty:

- ✓ osoby prowadzące szkolenie – 64 000 zł (160 godzin x 100 zł/h brutto x 4 osoby)
- ✓ dojazd osób prowadzących szkolenia – 1600 zł (50 zł x 8 podróży x 4 osoby)
- ✓ zakwaterowanie osób prowadzących szkolenia – 24 000 zł (20 dni x 300 zł doba hotelowa x 4 osoby)

¹² Zgodnie z rozporządzeniem GBER, do celów obliczania intensywności pomocy i kosztów kwalifikowalnych stosuje się kwoty przed potrąceniem podatku lub innych opłat

- ✓ koszty administracyjne (obsługa szkolenia) 4000 zł (200 zł x 20 osób)
- ✓ wynajem sal szkoleniowych 32 000 zł (50 zł/h brutto x 160h x 4 sale)
- ✓ koszty ogólne (związane z utrzymaniem i obsługą stanowisk pracy osób szkolonych) 32 000 zł (10 zł x 160 h x 20 osób).

Poza kwotami określonymi na podstawie regulaminu wyboru projektów zweryfikowano i ustalono:

- ✓ koszt wynagrodzenia uczestników szkolenia – wynagrodzenie 34 zł/h brutto brutto x 160 godzin x 20 osób = 108 800 zł;
- ✓ amortyzacja narzędzi i wyposażenia w zakresie, w jakim będą wykorzystywane wyłącznie na potrzeby projektu szkoleniowego 4800 zł (2 zł x 120h x 20 zestawów).

Łączny koszt służący do wyliczenia kwoty ryczałtowej wyniósł 271 200 zł. Z uwagi na minimalizację ryzyka związanego z binarnym rozliczaniem kwot ryczałtowych, do umowy o dofinansowanie wprowadzono 4 kwoty po jednej dla każdej z grup szkoleniowych. Kwota ryczałtowa na jedną grupę szkoleniową wyniosła 67 800 zł. Jako podstawę rozliczenia kwoty przyjęto wskaźnik rezultatu – liczba osób, które uzyskały uprawnienia SEP: 4. Dokumentami potwierdzającymi osiągnięcie wskaźnika będą kopie certyfikatu potwierdzającego uprawnienia SEP. Na podstawie regulaminu wyboru projektów, w umowie wskazano także możliwość rozliczenia 50% kwoty ryczałtowej, jeśli wykonanie wskaźnika wyniesie co najmniej 2 osoby.

W umowie o dofinansowanie określono także intensywność pomocy, która zgodnie z rozporządzeniem GBER w przypadku małego przedsiębiorcy może wynieść do 60% kosztów kwalifikowalnych (art. 31 ust. 4 rozporządzenia GBER). Wkład prywatny przedsiębiorcy związany z wynagrodzeniem uczestników szkolenia wynosi w tym konkretnym przypadku 108 800 zł. W związku z tym, rzeczywista intensywność pomocy wyniesie także 60%. 162 400 pomoc publiczna z EFS Plus (60%) + 108 800 wkład prywatny(40%).

Po realizacji projektu koszt kwalifikowalny będzie oparty na rzeczywistej wartości wskaźnika w przypadku poszczególnych grup szkoleniowych. Założmy, że w przypadku dwóch grup liczba osób mających uprawnienia SEP wyniosła 4, a w przypadku dwóch pozostałych grup w jednej wskaźnik kwoty ryczałtowej wyniósł 2 a w drugiej 1. Koszty kwalifikowalne w podziale na poszczególne grupy będą kształtować się tak:

- ✓ 1 grupa 67 800 zł
- ✓ 2 grupa 67 800 zł
- ✓ 3 grupa 33 900 zł
- ✓ 4 grupa 0 zł.

Łączny koszt kwalifikowalny wyniesie 169 500 zł. Zgodnie z przepisami dotyczącymi intensywności pomocy, podział źródeł finansowania będzie wyglądać tak:

- finansowanie publiczne (z EFS Plus) 101 700 zł (60% intensywności pomocy państwa),
- finansowanie prywatne (wkład przedsiębiorcy) 67 800 zł.

Różnica między kwotą pomocy publicznej określoną w umowie o dofinansowanie a rzeczywistymi kosztami dofinansowania dla przedsiębiorcy wyniesie 60 700 zł.

4.2. Zamówienia publiczne a uproszczone metody rozliczania wydatków

W porównaniu do okresu programowania 2014-2020, regulacje dotyczące okresu 2021-2027 wprowadziły jedną kluczową zmianę w odniesieniu do zamówień publicznych w projektach rozliczanych na podstawie SCO:

SCO mogą być stosowane w projektach w całości realizowanych w drodze zamówienia publicznego.

W kontekście zamówień publicznych warto również pamiętać o wyłączeniu możliwości stosowania gotowej stawki ryczałtowej do 20% bezpośrednich kosztów personelu, w przypadku gdy projekt obejmuje koszty bezpośrednie objęte zamówieniami publicznymi na roboty budowlane, dostawy lub usługi, których wartość przekracza progi określone w art. 4 dyrektywy 2014/24/UE lub w art. 15 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/25/UE (50) (art. 55 ust. 1 CPR).

Warunek określony w art. 55 ust. 1 rozporządzenia ogólnego oznacza, że jeżeli koszty bezpośrednie są choćby częściowo objęte zamówieniami publicznymi o wartości przekraczającej progi określone w tych dyrektywach, zastosowanie 20 % stawki ryczałtowej jest nadal możliwe, ale będzie wymagało opracowania metodyki.

Zmiany wprowadzone w okresie 2021-2027 w odniesieniu do możliwości stosowania SCO w projektach objętych w całości zamówieniami publicznymi są uproszczeniem w porównaniu do zasad obowiązujących w tym zakresie w poprzedniej perspektywie finansowej. Wskazują one też, obok innych zmian związanych z SCO, na ogólną tendencję rozszerzania zakresu stosowania i wprowadzania ułatwień w stosowaniu takich metod rozliczania wydatków.

Jednak w przypadku projektów objętych w całości zamówieniami publicznymi warto ocenić czy SCO będą najbardziej racjonalną i efektywną formą wydatkowania środków publicznych. W praktyce, gdy większość lub całość projektu jest realizowana w drodze zamówień publicznych, gdyż do tego obligują beneficjenta obowiązujące przepisy, opracowanie SCO dla kategorii kosztów objętych zamówieniem może nie stanowić efektywnego wykorzystania zasobów.

Przykład

Beneficjent realizuje projekt szkoleniowy w całości w drodze zamówienia publicznego. W ogłoszeniu może wskazać wymóg składania ofert na jednego uczestnika szkolenia uzyskującego certyfikat po zakończeniu szkolenia. Warunki zamówienia mogą być zatem

następujące: jeden uczestnik szkolenia uzyskujący certyfikat = 10 000 zł. Jeżeli po zakończeniu szkolenia 10 uczestników uzyska certyfikat, beneficjent może zadeklarować IZ wydatki kwalifikowalne w wysokości 100 000 zł. Kwota 100 000 zł zostanie rozliczona w oparciu o rzeczywiście poniesione wydatki. Kontrola lub audyt tych wydatków będzie polegać na sprawdzeniu postępowania o udzielenie zamówienia publicznego i przestrzegania warunków zamówienia (w tym przykładzie będzie to sprawdzenie, czy istnieje dowód na to, że w odniesieniu do każdego zapłaconego kosztu jednostkowego jeden uczestnik szkolenia uzyskał certyfikat). Inne koszty szkolenia (wynajem pomieszczeń, koszty personelu itp.) nie będą sprawdzane, gdyż umowa z wykonawcą nie obejmuje tego typu kosztów. Jak pokazuje ten przykład, zastosowanie SCO w przypadku projektu objętego w całości zamówieniami publicznymi nie byłoby najbardziej efektywną i racjonalną formą rozliczania tego typu projektu.

Wydatki rozliczane za pomocą SCO oraz FNLC są wyłączone z obowiązku stosowania zasady konkurencyjności (pkt 3.2.1.1) lit. f Wytocznych kwalifikowalności)

4.3. Cross-financing a uproszczone metody rozliczania wydatków

Zastosowanie SCO w projektach uwzględniających cross-financing nie wyłącza wymogu zachowania limitu cross-financingu na poziomie priorytetu programu (w stosownych przypadkach według funduszu i kategorii regionu). Kwota wydatków objęta cross-financingiem powinna być monitorowana indywidualnie dla każdego projektu na podstawie danych wykorzystanych do określenia SCO.

Przykład cross-financingu przy stawkach jednostkowych lub kwotach ryczałtowych

W przypadku operacji w ramach EFS Plus, stawka jednostkowa wynosząca 6 zł za osobogodzinę obejmuje zakup infrastruktury za kwotę 0,50 zł/godz. kwalifikowalnej w ramach EFRR (cross-financing), kwota objęta cross-financingiem będzie stanowiła iloczyn 0,50 PLN i liczby zrealizowanych osobogodzin.

Ta sama zasada ma zastosowanie do kwot ryczałtowych. Jeżeli projekt budżetu uwzględnia wydatki objęte cross-financingiem, będą one rozliczane i monitorowane oddzielnie. Na przykład w ramach kwoty ryczałtowej 20 000 zł finansowanej z EFS Plus wydatki odnoszące się do EFRR (cross-financing) stanowią 5 000 zł. Kwota objęta cross-financingiem będzie kwotą określoną ex ante (5 000 zł z 20 000 zł). Jeżeli jednak nie zostanie osiągnięty określony ex-ante produkt lub rezultat przypisany do kwoty ryczałtowej, to część kwoty ryczałtowej objętej cross-financingiem również nie zostanie wypłacona. Binarność kwot ryczałtowych, jeśli nie zostanie ograniczona ustaleniem celów pośrednich, będzie mieć również zastosowanie do wydatków objętych cross-financingiem.

Przykład cross-financingu przy finansowaniu według stawek ryczałtowych

W przypadku stawki ryczałtowej dla kosztów pośrednich, kwota objęta cross-financingiem będzie kwotą „kosztów bezpośrednich objętych cross-financingiem” dodaną do kosztów pośrednich wyliczonych na podstawie stawki ryczałtowej. Na przykład w ramach projektu o wartości kosztów bezpośrednich 15 000 zł finansowanych z EFS Plus koszty bezpośrednie odnoszące się do EFRR (cross-financing) stanowią 3 000 zł, a koszty pośrednie są obliczane jako 10 % kosztów bezpośrednich (1 800 zł). Kwota finansowana w ramach cross-financingu w projekcie wyniesie zatem 3 300 zł (3 000 zł CF + 10% tj. 300 zł kosztów pośrednich).

4.4. Wymogi związane z rejestrowaniem, przechowywaniem i publikowaniem danych

Zgodnie z art. 72 ust. 1 lit. e) rozporządzenia ogólnego IZ ma obowiązek rejestrować i przechowywać w formie elektronicznej dane dotyczące każdej operacji niezbędne do monitorowania, oceny, zarządzania finansami, weryfikacji i audytów zgodnie z załącznikiem XVII do tego rozporządzenia.

W załączniku tym przewidziano pola dla refundacji wydatków z zastosowaniem uproszczonych form zarówno dla SCO projektowych (pola 86–96), jak i dla SCO programowych (pola 112–114).

Informacje w polach 23 i 24 dotyczące beneficjentów, ich beneficjentów rzeczywistych, umów i podwykonawców nie muszą być ewidencjonowane i przechowywane w przypadku kosztów pośrednich objętych stawką ryczałtową, jednostkową lub kwotą ryczałtową. Jeżeli SCO obejmuje zarówno koszty bezpośrednie, jak i koszty pośrednie, wymóg rejestrowania i przechowywania danych o beneficjentach, ich beneficjentach rzeczywistych, umowach i podwykonawcach dotyczy wyłącznie kosztów bezpośrednich.

4.5. SCO a okres kwalifikowalności

Drugi akapit art. 63 ust. 3 rozporządzenia ogólnego stanowi, że w przypadku stawek jednostkowych, kwot ryczałtowych i FNLC działania stanowiące podstawę refundacji przeprowadza się w okresie między dniem przedłożenia KE programu lub dniem 1 stycznia 2021 r., w zależności od tego, która z tych dat jest wcześniejsza, a dniem 31 grudnia 2029 r.

Oznacza to, że **dla okresu kwalifikowalności istotna** jest nie faktyczna data dokonania płatności przez beneficjenta, ale **działania stanowiące podstawę refundacji środków**.

Jeżeli chodzi o stawki ryczałtowe, jedynie kategorie kosztów, do których stosuje się stawkę ryczałtową (koszty bazowe), muszą zostać poniesione przez beneficjenta i opłacone w ramach realizacji operacji w okresie kwalifikowalności określonym w art. 63 ust. 2 akapit pierwszy rozporządzenia ogólnego. Przykładowo jeśli koszty pośrednie oblicza się w formie stawki ryczałtowej wynoszącej maksymalnie 25%, koszty bazowe do obliczenia stawki ryczałtowej (kwalifikowalne koszty bezpośrednie projektu) muszą zostać poniesione przez beneficjenta w okresie kwalifikowalności, tj. do 31 grudnia 2029 r.

Rozdział 5. Audyt i kontrola. Potrzeba wspólnego podejścia do audytu i kontroli

Audyt i kontrolę SCO przeprowadza się na dwóch poziomach:

- weryfikacji prawidłowego opracowania metodyki SCO oraz
- weryfikacji właściwego stosowania ustalonych stawek i kwot.

Strona | 68

5.1. Weryfikacja prawidłowego opracowania metodyki SCO i FNLC

SCO wymagają oszacowania kosztów ex ante, na przykład na podstawie danych historycznych lub statystycznych. Ze względu na to, że są to m.in. kwoty średnie albo mediany cechą SCO jest to, że mogą one w ograniczonym zakresie stanowić zawyżoną lub zaniżoną rekompensatę faktycznie poniesionych kosztów przez beneficjentów. Jest to jednak uznawane za akceptowalne, gdyż SCO uznaje się za wiarygodny wskaźnik zastępczy rzeczywistych kosztów. Zawyżona, w ograniczonym zakresie, rekompensata nie stanowi tym przypadku zysku. W przypadku stosowania SCO kontrola i audyt nie będzie weryfikować ex post wydatków beneficjentów. Standardowa weryfikacja ex post jest zastąpiona przez weryfikację ex ante zgodności metodyki SCO z przepisami oraz prawidłowego jej stosowania.

W Wytycznych KE podkreśla się wagę zachowania wspólnego podejścia instytucji krajowych do weryfikacji i kontroli SCO. Wspólne podejście ma zapewnić jednolite podejście do oceny legalności i prawidłowości opracowania oraz stosowania SCO.

Rola Instytucji Audytowej w opracowywaniu SCO

W przypadku SCO programowych rola Instytucji Audytowej w opracowaniu SCO została określona w rozporządzeniu ogólnym (art. 94 ust.2). Ocena ex ante Instytucji Audytowej jest w tym przypadku obligatoryjna w odróżnieniu od opcjonalnego charakteru oceny ex ante FNLC programowego. W przypadku SCO projektowych rozporządzenie ogólne nie wymaga ich oceny przez Instytucję Audytową. Jednak jest ona zalecana w Wytycznych KE:

„Zdecydowanie zaleca się, aby audytorzy krajowi przeprowadzili ocenę ex ante dotyczącą projektu SCO i przekazali rezultat tej oceny przed ich wdrożeniem. Za określenie metodyki uproszczonej formy rozliczania wydatków i jej parametrów odpowiada wyłącznie IZ. Jednak ocena ex ante i jej weryfikacja przez Instytucję Audytową, a następnie jej zatwierdzenie lub zaopiniowanie znacząco zwiększa jakość stosowanych SCO”.

Zgodnie z krajowymi regulacjami ocena Instytucji Audytowej jest obowiązkowa również w przypadku SCO projektowych (pkt 3.10.1.3 Wytycznych kwalifikowalności).

Udział Instytucji Audytowej nie może być oczywiście niezgodny z zasadą rozdzielności funkcji ustanowioną w art. 71 ust. 4 rozporządzenia ogólnego. Zgodnie z Wytycznymi KE, w takim przypadku audytorzy doradzają IZ, co nie stoi w sprzeczności

z koniecznością zachowania bezstronności przy kontroli wydatków zadeklarowanych w oparciu o SCO.

Jeżeli ocena ex ante przeprowadzana jest wystarczająco wnikliwie i na podstawie ściśle zdefiniowanych kryteriów, a Instytucja Audytowa pozytywnie ocenia metodyki SCO, to może ona na późniejszym etapie wykorzystać rezultat oceny do audytów. Efektem takiego rozwiązania jest zapewnienie pewności prawa i zmniejszenie ryzyka występowania błędów systemowych i korekt finansowych.

Podobną rolę odgrywa wymagane przez polskie regulacje obligatoryjne opiniowanie - dla interwencji z EFS Plus - metodyki SCO przez Instytucję Koordynującą UP EFS Plus (sekcja 3.10.1.3 Wytycznych kwalifikowalności), a w przypadku FNLC przez Instytucję Koordynującą UPEFS Plus oraz Instytucję Audytową (sekcja 3.11.2 Wytycznych kwalifikowalności).

Weryfikacja prawidłowego ustalenia metody obliczania uproszczonej formy rozliczania wydatków (ex ante)

Instytucja Audytowa sprawdza, czy SCO ustalono zgodnie z wymogami dotyczącymi metod obliczania określonymi w art. 53 ust. 3 rozporządzenia ogólnego oraz zgodnie z innymi obowiązującymi przepisami. Ocena, czy metodyka opracowana przez IZ wynikała z analizy przeprowadzonej z należytą starannością obejmuje w szczególności:

- ✓ sprawdzenie, czy informacja dotycząca metody obliczania jest należycie udokumentowana, łatwo identyfikowalna i konsekwentnie stosowana,
- ✓ sprawdzenie, czy koszty uwzględnione w obliczeniach są istotne i są kosztami kwalifikowalnymi,
- ✓ sprawdzenie wiarygodności i dokładności danych,
- ✓ sprawdzenie, czy wszystkie kategorie kosztów objęte SCO istnieją oraz
- ✓ ocenę szczegółowego opisu czynności wykonanych przy opracowaniu SCO.

Audyt dotyczący metody obliczania koncentruje się na weryfikacji, czy spełnione są warunki ustalenia metodyki, ale nie analizuje zasadności wyboru określonej metodyki. Za określenie metody odpowiada wyłącznie IZ, która powinna należycie udokumentować metody szacowania oraz przedstawić podstawę przyjęcia stawek ryczałtowych, stawek jednostkowych lub kwot ryczałtowych. Zapisy dokumentujące metodę obliczania podlegają wymogom dotyczącym dostępności dokumentów (art. 82 rozporządzenia ogólnego).

5.2. Kontrole zarządcze i podejście kontrolne do celów ustalania legalności i prawidłowości wydatków

Obok weryfikacji ex ante, również prawidłowe stosowanie SCO podlega weryfikacji przez KE, jak i w ramach krajowych audytów i kontroli. W art. 74 ust. 1 lit a) rozporządzenia ogólnego określono zakres weryfikacji przeprowadzanych przez IZ w odniesieniu do kosztów rozliczanych w oparciu o SCO. Zgodnie z tym artykułem, IZ weryfikuje, czy produkty i usługi zostały dostarczone, czy projekt spełnia obowiązujące przepisy prawa, wymagania programu

i warunki określone w umowie o dofinansowanie, w tym warunki uznania wydatków za kwalifikowalne.

Wymóg określony w tym artykule rozporządzenia ogólnego, nie oznacza, że w ramach kontroli lub audytu należy weryfikować koszty lub żądać udokumentowania poniesienia tych kosztów.

W przypadku programowych SCO zakres kontroli zarządczych i audytu zależy od ich rodzaju:

- w przypadku stawek jednostkowych i kwot ryczałtowych weryfikacja obejmuje zgodność z określonymi w Załączniku V warunkami refundacji przez Komisję, w tym kwalifikowalność projektu, beneficjentów (SCO programowe) oraz potwierdzenie dostarczenia produktów, osiągnięcia rezultatów lub kamieni milowych;
- w przypadku finansowania w oparciu o stawkę ryczałtową, kontroli i audytowi podlega kwalifikowalność wydatków stanowiących podstawę do wyliczenia stawki z uwagi na to, że ich kwalifikowalność ma bezpośredni wpływ na kwalifikowalność wydatków rozliczanych na podstawie stawki ryczałtowej (materiał KE: Q&A SCOs 2021-2027).

W obu przypadkach (SCO programowe i projektowe) kontrole zarządcze i audyt nie obejmują poszczególnych faktur ani też procedur udzielania zamówień publicznych leżących u podstaw wydatku refundowanego w oparciu o SCO. Dokumenty finansowe lub dokumenty dotyczące zamówienia związane z wydatkiem nie są wymagane do celów weryfikacji kwot (wydatków) poniesionych przez beneficjenta.

Dokumenty dotyczące udzielania zamówienia publicznego są weryfikowane przez kontrolę zarządczą i audyt jedynie w przypadku stawek ryczałtowych i dotyczą kosztów (rozliczanych na podstawie rzeczywiście poniesionych wydatków) będących podstawą do wyliczenia wysokości takiej stawki (materiał KE: Q&A SCOs 2021-2027).

Zakres audytu i kontroli dla gotowych SCO określonych w rozporządzeniu ogólnym lub w akcie delegowanym, w przypadku których nie jest wymagane opracowanie metodyki lub innych obliczeń, obejmuje definicję kategorii kosztów (np. koszt bezpośredni, koszt pośredni, bezpośredni koszt personelu). Nie istnieje podstawa prawna do żądania dokumentów, na podstawie których stosowane są gotowe SCO określone w rozporządzeniu ogólnym lub akcie delegowanym. Audytorzy nie mogą wymagać od beneficjentów przedstawienia faktur dokumentujących rzeczywiste koszty w celu sprawdzenia, czy beneficjent faktycznie poniósł, np. bezpośrednie koszty personelu w ramach 20% stawki ryczałtowej określonej w art. 55 ust. 1 rozporządzenia ogólnego. Przy czym weryfikacji mogą podlegać koszty bezpośrednie, inne niż koszty personelu, na podstawie których ustalono kwotę stawki ryczałtowej 20%.

W przypadku stosowania SCO nie ma konieczności uzasadniania rzeczywistych kosztów kategorii wydatków objętych tymi formami, w tym amortyzacji i wkładów rzeczowych.

Wkłady rzeczowe (art. 67 ust. 1 rozporządzenia ogólnego) można uwzględnić przy obliczaniu wartości stawki ryczałtowej, stawki jednostkowej lub kwoty ryczałtowej. Jeżeli jednak stosuje się SCO, nie ma potrzeby weryfikowania istnienia wkładów rzeczowych, a więc sprawdzania, czy przepisy art. 67 ust. 1 rozporządzenia ogólnego są przestrzegane.

Weryfikacja stosowania stawek ryczałtowych

Weryfikacja prawidłowego stosowania stawki ryczałtowej obejmuje weryfikację kategorii kosztów, do których zastosowano stawkę, tj. tzw. „kosztów bazowych” lub ich obliczenia w przypadku, gdy w celu ich ustalenia użyto innych SCO. Nie sprawdza się jednak kosztów rzeczywistych poniesionych przez beneficjenta ani dokumentów potwierdzających o charakterze finansowym dotyczących kwot refundowanych jako stawka ryczałtowej.

Regulacje krajowe powinny zawierać jasną i jednoznaczną definicję kategorii kosztów lub wcześniej ustalony wykaz wszystkich kategorii kosztów kwalifikowalnych, na podstawie których ustalono stawkę ryczałtową.

Podczas weryfikacji właściwego stosowania stawek ryczałtowych, zadaniem kontroli zarządczej i audytu jest:

- ✓ zbadanie zgodności stawki ryczałtowej z warunkami określonymi dla tej formy w dokumentach programowych, przepisach unijnych i krajowych oraz w umowach z beneficjentami; ma to na celu weryfikację, czy w stawce ryczałtowej uwzględniono właściwe kategorie kosztów, tj. czy dotyczy ona właściwej kategorii i wykorzystuje się w jej ramach właściwe kategorie kosztów kwalifikowalnych, na podstawie których ustalono stawkę ryczałtową,
- ✓ weryfikacja poprawności zastosowania odsetka stawki ryczałtowej,
- ✓ weryfikacja „kosztów bazowych”, np. wydatków rzeczywistych, na podstawie których zastosowano stawkę ryczałtową oraz czy w „kosztach bazowych” nie zawarto żadnych wydatków niekwalifikowalnych, nie doszło do podwójnego finansowania tej samej pozycji kosztu, np. kosztów administracyjnych objętych stawką ryczałtową dla kosztów pośrednich,
- ✓ weryfikacja czy kwota obliczona w oparciu o stawkę ryczałtową została poprawnie skorygowana, jeżeli wartość kosztów bazowych zmieniła się.

Każde zmniejszenie kwoty kwalifikowanej „kosztów bazowych” w następstwie weryfikacji ich kwalifikowalności, np. korekty finansowej, proporcjonalnie wpłynie na kwotę stawki ryczałtowej.

Weryfikacja stosowania stawek jednostkowych

Weryfikacja właściwego stosowania stawek jednostkowych obejmuje ocenę, czy spełnione są warunki kwalifikowalności stawki określone w odniesieniu do procesu, produktów lub rezultatów. Kontrola zarządcza lub audyt ma na celu m.in. sprawdzenie czy:

- ✓ udokumentowano realizację jednostki w postaci ujętych ilościowo nakładów, produktów lub rezultatów objętych stawką jednostkową,
- ✓ jednostki są weryfikowalne i czy faktycznie je dostarczono oraz
- ✓ zadeklarowana kwota jest równa ustalonej stawce jednostkowej pomnożonej przez jednostki rzeczywiście zrealizowane,
- ✓ spełnione zostały inne warunki określone w umowie o dofinansowanie (jeśli dotyczy).

Natomiast beneficjent ma obowiązek udokumentowania jedynie liczby dostarczonych jednostek, a nie kosztów rzeczywistych.

Audytorzy i kontrolerzy nie powinni akceptować stawek jednostkowych, które zostały z wyprzedzeniem wypłacone i zadeklarowane Komisji, bez uprzedniej realizacji odpowiedniej części projektu.

Przykład

Stawka jednostkowa wynosząca 5 000 zł jest wypłacana za każdą osobę, która ukończy szkolenie. Szkolenie rozpoczyna się w styczniu, a kończy w czerwcu. Udział w nim weźmie 20 osób. Kwota przewidywanych wydatków kwalifikowalnych wynosi $20 \times 5\,000\text{ zł} = 100\,000\text{ zł}$. Co miesiąc podmiot realizujący szkolenie przesyła do beneficjenta fakturę na kwotę odpowiadającą 10% dotacji: 10 000 zł na koniec stycznia, 10 000 zł na koniec lutego itd. Ponieważ jednak żaden uczestnik nie ukończył szkolenia przed końcem czerwca, wszystkie te płatności są uznawane za zaliczki i nie można ich ująć we wniosku o płatność. Dopiero po wykazaniu, że 20 osób ukończyło szkolenie, można rozliczyć tę kwotę: 20 osób ukończyło szkolenie $20 \times 5\,000\text{ zł} = 100\,000\text{ zł}$. Jeśli szkolenie ukończyłoby, np. 15 osób, to kwota ujęta we wniosku o płatność wyniosłaby $15 \times 5\,000\text{ zł} = 75\,000\text{ zł}$.

Weryfikacja stosowania kwot ryczałtowych

W przypadku kwot ryczałtowych kluczowe znaczenie dla uruchomienia wypłaty ma realizacja projektu. W związku z tym należy koniecznie upewnić się, że zadeklarowane produkty lub rezultaty są rzeczywiście zrealizowane. Kontrola i audyt polega zatem na sprawdzeniu, czy uzgodnione etapy lub cele pośrednie projektu zostały w pełni zrealizowane oraz czy produkty lub rezultaty dostarczono zgodnie z warunkami określonymi w umowie o

dofinansowanie. Produkty lub rezultaty muszą być udokumentowane. Nie sprawdza się natomiast rzeczywistych kosztów poniesionych przez beneficjenta w związku ze zrealizowanymi produktami lub rezultatami.

Weryfikacja występowania ryzyka podwójnego finansowania

Obowiązek zapewnienia braku podwójnego finansowania dotyczy także przypadków, gdy do rozliczania poniesionych wydatków stosuje się SCO.

Strona | 73

W przypadku łączenia uproszczonych form oprócz weryfikacji wymaganej w odniesieniu do poszczególnych rodzajów SCO opisanych powyżej, w ramach audytu i kontroli należy potwierdzić, że wszystkie koszty projektu zadeklarowano tylko raz. Obejmuje to sprawdzenie, czy stosowane metody zapewniają, aby żaden wydatek nie mógł być rozliczany w ramach więcej niż jednego rodzaju uproszczonej formy oraz w ramach uproszczonej formy i w ramach kosztów rozliczanych na podstawie rzeczywiście poniesionych wydatków.

Celem weryfikacji jest także sprawdzenie, czy nie występuje podwójna deklaracja tej samej kategorii kosztów, tj. czy „koszty bazowe” lub inne koszty nie obejmują żadnej kategorii kosztów, która została uwzględniona, np. w stawce ryczałtowej.

Obowiązkiem IZ jest wdrożenie niezbędnych środków pozwalających uniknąć podwójnego finansowania, w tym w przypadku rozliczania wydatków w projektach przy użyciu SCO . Audyty Komisji będą skupiać się na weryfikacji wdrożenia takich środków przez IZ.

5.3. Błędy lub nieprawidłowości związane ze stosowaniem uproszczonych form rozliczania wydatków

W Wytycznych KE wskazano poniższe błędy lub nieprawidłowości w opracowaniu i stosowaniu SCO:

- ✓ metodyka stosowana do obliczania uproszczonych form kosztów nie spełnia warunków określonych w art. 53 ust. 3 rozporządzenia ogólnego,
- ✓ przy ustalaniu i stosowaniu stawek nie przestrzegano wyników szacowania,
- ✓ beneficjent nie przestrzegał wyznaczonych stawek lub zadeklarował koszty niekwalifikowalne nieuwjęte w kategoriach kosztów kwalifikowalnych,
- ✓ podwójne deklarowanie tej samej pozycji kosztu: jako kosztu „bazowego” oraz jako kosztu „obliczonego” (ujętego w stawce ryczałtowej),
- ✓ „koszty bazowe” zostały zmniejszone bez proporcjonalnego zmniejszenia „obliczonych” kosztów kwalifikowalnych (ujętych w stawce ryczałtowej),
- ✓ brak dokumentów potwierdzających realizację produktów lub rezultatów,
- ✓ tylko częściowe udokumentowanie realizacji produktów lub rezultatów, ale płatność wypłacona w całości.

Zdecydowanie więcej błędów w opracowaniu SCO zostało zidentyfikowanych przez praktyków EFS, współpracujących w ramach ESF Community of Practice Result Based Management.¹³

Źródło	Komentarz na temat błędów
KE	Na temat metod szacowania - źródeł • brak potwierdzenia ważności uproszczonych form stosowanych w rozwiązaniach krajowych, które IZ chce wykorzystać w programie EFS, uproszczona forma nie jest już stosowana na poziomie krajowym od 2015 r, a IZ nie przedstawia dowodów, że taka forma (kwoty, warunki) są nadal odpowiednie do szacowanych obecnych kosztów • weryfikowalność danych i źródeł: odesłanie do stron internetowych nie jest akceptowalne, np. linki do stron internetowych nie działają, strony lub informacje nie są już dostępne, odesłanie do danych i informacji, których wiarygodność nie jest potwierdzona. • metodyki uwzględniają kwoty z wniosków o dofinansowanie a nie z certyfikowanych wydatków, np. stosując metodę danych historycznych z poprzednich projektów EFS, metodyka powinna opierać się na danych zweryfikowanych/wydatkach certyfikowanych przez IZ • nie są używane najbardziej aktualne i odpowiednie dane, np. uproszczona forma rozliczania wydatków stosowana w 2018 jest oparta na danych z 2012 r., brakuje też uzasadnienia, poprzez użycie danych zbieranych z wiarygodnych źródeł, że koszty uwzględnione w uproszczonej formie nie podlegały znaczącym zmianom od tego czasu. Na temat przejrzystości metody szacowania kosztów • niejasna lub niekompletna definicja kategorii kosztów, np. IZ planuje stosowanie stawki ryczałtowej kosztów pośrednich, ale nie przekazuje jasnej i jednoznacznej definicji wszystkich kategorii kosztów, które będą rozliczane za pomocą tej stawki; takie podejście może uniemożliwić Instytucji Audytowej weryfikację rozdzielnosci między kategoriami kosztów (np. między kosztami bezpośrednimi i kosztami pośrednimi); nie pozwala to na wyeliminowanie ryzyka podwójnego finansowania • brak kompletności: koszty uwzględnione w uproszczonej formie, której metodyka została opracowana na podstawie danych historycznych, nie uwzględniają wszystkich danych, np. IZ nie przedstawia informacji na temat sposobu, w jakim dane historyczne zostały poddane obróbce w celu oszacowania kosztów, w konsekwencji Instytucja Audytowa nie jest w stanie odtworzyć i zweryfikować sposobu kalkulacji

¹³ *Ex ante assessment of Simplified Cost Options and partnerships between managing authorities and audit authorities – How to do it? ESF Transnational Cooperation Platform Community of Practice on Results-based Management*, Luca Santin, , November 2021, tłumaczenie na język polski MFIPR

- niewyjaśnione różnice w stosunku do danych źródłowych
- używanie założeń: stwierdzenia bez argumentacji np. R1 - rezultaty nie są istotne lub R2 - oczekuje się, że będzie zgodność z rezultatami z R0
- wykorzystanie danych dotyczących jednego rodzaju szkoleń w odniesieniu do innych typów szkoleń uznawanych za droższe, np. akredytowane vs nieakredytowane
- spójne wykorzystanie uwarunkowań historycznych: liczebność grupy jako warunek zgodny z danymi historycznymi; oszacowanie stawek dla różnych typów organizacji i wielkości projektów, oparte na analizach z niewystarczającymi danymi na temat wszystkich typów organizacji i wielkości projektu, bez dostarczenia dowodów, że w przypadku tego konkretnego typu projektu zmiany w typach organizacji lub wielkości projektu nie powodują zmiany kosztów
- szacowane kwoty oparte jedynie na części danych, przy braku uzasadnienia dlaczego inne dane nie zostały uwzględnione
- niezrozumiały opis metody (założeń/obliczeń)

Na temat ścieżki audytu – rezultaty (warunek płatności)

- weryfikowane dokumenty są niekompletne lub niewystarczająco szczegółowe
- warunki (kamienie milowe) są niejasne lub pozwalają na nieproporcjonalne wypłaty, np. 90% płatności wypłacanych na początku zadania (pierwszy kamień milowy) kiedy jeszcze usługi (szkolenie) nie zostały zrealizowane.
- proces lub narzędzia do zbierania danych w celu weryfikacji zarządczej nie zostały określone lub są nieodpowiednie do gromadzenia kompletnych, spójnych i wiarygodnych danych
- wymaganie niepotrzebnych warunków lub dokumentów, np. wymaganie kart czasu pracy obok certyfikatu (warunku płatności)

Na temat ryzyka (nadużyć)

- w przypadku wsparcia szkoleniowego stawka jednostkowa na osobę prowadzi do tworzenia większych grup szkoleniowych, np. IZ planuje zastosowanie stawki jednostkowej za godzinę szkolenia jednej osoby; stawka uwzględnia wszystkie kwalifikowalne koszty, jednak nie ustalono limitu osób w jednej grupie szkoleniowej; może to potencjalnie prowadzić do nieproporcjonalnego zwrotu wydatków w stosunku do tych rzeczywiście poniesionych przez beneficjenta
- proponowane działania służące minimalizacji ryzyka wydają się niejasne lub nieskuteczne, np. IZ planuje ustalenie stawki jednostkowej opartej na rezultacie: uczestnik szkolenia zatrudniony po zakończeniu szkolenia; metodyka nie zawiera informacji, w jaki sposób minimalizowane będzie ryzyko creamingu

**Instytucje
Zarządzające
i Instytucje
Audytowe**

- definicja kwalifikowalnej grupy docelowej/ uczestników lub kryteria i warunki weryfikowania są niejasne lub niekompletne, np. IZ ustala stawkę jednostkową dla szkolenia młodych bezrobotnych bez uszczegółowienia kryteriów i warunków weryfikacji kwalifikowalności uczestników (np. wiek, poziom wykształcenia)
- brak informacji na temat spełnienia zasady równego traktowania w przypadku gdy mają lub nie mają być stosowane różne kwoty lub stawki dla różnych grup docelowych, np. 10% stawka ryczałtowa kosztów pośrednich jest ustalona dla szkół wyższych, podczas gdy dla prywatnych przedsiębiorstw stawka kosztów pośrednich wynosi 14%, brakuje uzasadnienia stosowania różnych stawek
- niejasne lub niepełne definicje rezultatów lub procesów, które mają być wdrożone w projekcie (warunki i kryteria weryfikacji), np. szkolenia dla małych grup bez podania maksymalnej liczby uczestników w grupie, ustalenie dla szkolenia uwzględniającego zajęcia indywidualne i grupowe stawki jednostkowej rozliczanej na podstawie rezultatu „pomyślne ukończenie szkolenia” bez podania definicji i kryteriów uznania ukończenia szkolenia za pomyślne, podziału(%) szkolenia na zajęcia indywidualne i grupowe
- kompletność i poprawność danych źródłowych, np. metodyka uproszczonych form rozliczania wydatków, dotycząca projektów wdrażanych na poziomie krajowym w państwie o znaczącym zróżnicowaniu terytorialnym, została oparta na danych nieobejmujących wystarczającego obszaru geograficznego, typ projektów, w których ma być stosowana uproszczona forma nie jest podobny do działań, z którego pochodzą dane źródłowe
- nieuwzględnianie wskazówek Instytucji Audytowej w metodyce szacowania uproszczonej formy, np. w przypadku gdy IZ wybiera inne rozwiązanie, niż to zaproponowane przez Instytucję Audytową, powinna ona co najmniej uzasadnić swoją decyzję, co ułatwi uzgodnienie w ramach oceny ex ante
- dokumenty uzasadniające obliczenia są niekompletne albo w ogóle ich nie ma
- metodyka, a co ważniejsze jej rezultaty (kwoty, warunki) są zbyt skomplikowane i niejasne/trudne do zrozumienia w szczególności dla beneficjentów, np. jest to często przypadek kiedy IZ nie zdefiniowała jasno fundamentalnych kwestii dla wyboru operacji (uzasadnienie, cele, działania, target(y), oczekiwane rezultaty itd.); wtedy kiedy próbuje się osiągać doskonałe oszacowanie rzeczywistych kosztów w każdych możliwych warunkach
- wybór miary statystycznej (średnia, mediana, dominanta) nie jest uzasadniony przez obiektywne założenia/powody, np. średnia nie powinna być stosowana wtedy gdy dane zawierają wiele wartości skrajnych/ rozkład danych jest zaburzony
- włączenie albo wyłączenie wartości skrajnych w trakcie procesu obróbki danych nie jest uwzględnione/uzasadnione (oparte na obiektywnych założeniach jakościowych lub solidnej analizie statystycznej)

- brak kryteriów definiowania kamieni milowych, używanych na przykład w przypadku kwot ryczałtowych albo są niejasne, np. 25% kwoty ryczałtowej jest uznane za kwalifikowalne kiedy zakończone jest wstępne doradztwo dla osób poszukujących pracy, bez uszczegółowienia kiedy/na jakich warunkach uznaje się, że jest ono zakończone
- nie ma kryteriów dostosowania lub aktualizacji metodyki albo są niejasne, nie jest wiadomo w jaki sposób i kiedy powinny być stosowane, np. automatyczne dostosowanie metodyki do regulacji krajowych lub wskaźników makroekonomicznych nie jest określone w metodyce
- nieustalone albo niejasne minimalne lub standardowe wymagania co do personelu/ekspertów zaangażowanych w realizację projektu, np. stawka jednostkowa dla pokrycia kosztów starszych ekspertów bez ustalenia warunków oceny/weryfikacji kogo uznaje się za starszego eksperta (lata wymaganego odpowiedniego doświadczenia itd.)
- stawki jednostkowe określone w przepisach krajowych nie zostały prawidłowo przeniesione do metodyki, np. stosowanie odmiennych definicji i warunków, stawka jednostkowa stosowana na podstawie przepisów krajowych dotyczy długotrwale bezrobotnych a miałyby być zastosowana w projektach o innej grupie docelowej, wymagającej innego typu wsparcia

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Ministerstwo Funduszy
i Polityki Regionalnej

Załącznik nr 1 Gotowe stawki jednostkowe określone w akcie delegowanym

Stawka jednostkowa							
Typ kosztów /projektu	Zakres lub grupa docelowa	Warunki i standardy	Zakres kosztów	Wskaźnik	Definicja	Uchodźcy	Stawki regionalne
Kształcenie formalne	od wczesnej edukacji do kształcenia na poziomie wyższym, w tym formalne kształcenie zawodowe	Kursy mogą odbywać się na miejscu, online lub w formacie hybrydowym, przy czym zawsze muszą być realizowane w obecności zarówno instruktora, jak i uczestników. Kwoty dotyczą uczestnictwa w pełnym wymiarze godzin w roku szkolnym lub akademickim. W przypadku uczestnictwa w niepełnym wymiarze godzin lub kurs trwa krócej niż jeden pełny rok szkolny lub	Wszystkie kwalifikowalne koszty bezpośrednio związane z kształceniem formalnym, w tym czesne, wpisowe, opłaty egzaminacyjne, wycieczki szkolne, koszty stołówki. Inne kategorie kosztów, które mogą być niezbędne do realizacji operacji mogą stanowić dodatkowe koszty kwalifikowalne Sposób wypłaty: W przypadku państw, których systemy krajowe przewidują zbieranie informacji tylko dwa razy do roku, lub w przypadku kursów trwających krócej niż jeden pełny rok szkolny lub akademicki, zwrot wyniesie 50	Uczestnik kształcenia formalnego przez jeden rok szkolny	Liczba uczestników, w przypadku których zweryfikowano status uczestnictwa w ciągu jednego roku szkolnego/akademickiego w kształceniu formalnym, zróżnicowanym według klasyfikacji ISCED Zweryfikowane uczestnictwo oznacza, że potwierdzenie uczestnictwa ucznia/studenta w kształceniu formalnym lub szkoleniu jest weryfikowane przez organy krajowe dwa lub trzy razy w ciągu roku szkolnego/akademickiego, zgodnie z normalnymi praktykami i procedurami	TAK	TAK

		akademicki, kwotę ustala się proporcjonalnie.	% za pierwsze potwierdzenie uczestnictwa i 50 % za drugie		każdego państwa członkowskiego.		
Stawka jednostkowa							
Typ kosztów /projektu	Zakres lub grupa docelowa	Warunki i standardy	Zakres kosztów	Wskaźnik	Definicja	Uchodźcy	Stawki regionalne
Szkolenia dla osób bez pracy	bezrobotni, osoby poszukujące pracy lub bierne zawodowo	Szkolenia mogą mieć charakter głównie instytucjonalny albo głównie w miejscu pracy, jednak pewna ich część musi odbywać się w kontekście instytucjonalnym. W przypadku szkoleń instytucjonalnych kursy mogą odbywać się na miejscu, online lub w formacie hybrydowym, przy czym zawsze muszą być realizowane w obecności zarówno instruktora, jak i uczestników. Szkolenia w miejscu pracy muszą zawsze odbywać się na miejscu.	Wszystkie kwalifikowalne koszty bezpośrednio związane z prowadzeniem szkoleń. Inne kategorie kosztów, które mogą być niezbędne do realizacji operacji, takie jak dodatki wypłacane uczestnikom, koszty transportu, zakwaterowania nie są pokrywane w ramach stawki jednostkowej, a zatem mogą stanowić dodatkowe koszty kwalifikowalne.	Liczba uczestników, którzy pomyślnie ukończyli szkolenie	Szkolenie jest uznawane za »pomyślnie ukończone«, jeżeli wydany zostanie dokument potwierdzający ukończenie zgodnie z krajowymi przepisami lub praktykami. Dokumentem tym może być np. certyfikat wystawiony przez organizatora szkoleń lub równoważny dokument akceptowany zgodnie z krajowymi przepisami lub praktykami. Warunek pomyślnego ukończenia szkolenia nie zostanie uznany za spełniony, jeżeli uczestnik ukończy tylko niektóre z modułów szkolenia.	Tak	Tak

Stawka jednostkowa							
Typ kosztów/ projektu	Zakres lub grupa docelowa	Warunki i standardy	Zakres kosztów	Wskaźnik	Definicja	Uchodźcy	Stawka regionalna
Szkolenia dla osób pracujących	pracownicy zatrudnieni na podstawie umowy o pracę	szkolenia mające na celu uzyskanie nowych kompetencji lub rozwój i poprawa istniejących kompetencji, finan. przynajmniej częściowo przez przedsiębiorstwa i skierowane do ich pracowników. Praktyki zawodowe lub umowy szkoleniowe są wyłączone. Szkolenia mogą odbywać się na miejscu, online lub w formacie hybrydowym, przy czym zawsze muszą być realizowane w obecności zarówno instruktora, jak i uczestników.	wszystkie kwalifikowalne koszty, w tym: 1)opłaty i płatności za szkolenie, podróże i dodatki wypłacane uczestnikom, 2)koszty pracy wewnętrznych instruktorów związane ze szkoleniami (koszty bezpośrednie i pośrednie), 3)koszty ośrodka szkoleniowego, sal szkoleniowych i materiałów dydaktycznych. Czas spędzony na szkoleniach odnosi się do płatnego czasu pracy (w godzinach); obejmuje tylko rzeczywisty czas szkolenia i tylko czas spędzony w ramach płatnego czasu pracy.	1)Stawka godzinowa w przypadku szkolenia osób zatrudnionych 2) Stawka godzinowa wynagrodzenia wypłacanego pracownikowi za czas przeznaczony na szkolenie	1)Liczba ukończonych godzin szkolenia osób zatrudnionych w przeliczeniu na uczestnika 2) Liczba godzin, za które wypłaca się pracownikowi wynagrodzenie za czas przeznaczony na szkolenie. Liczbę godzin należy wykazać zgodnie z przyjętymi standardowymi praktykami krajowymi Jeśli wynagrodzenie pracownika za czas szkolenia nie jest kosztem kwalifikowalnym, to refundowana jest tylko stawka jednostkowa 1). Jeśli wynagrodzenie pracownika za czas szkolenia jest uznawane za koszt kwalifikowalny, refundowana jest łączna kwota stawek 1) i 2).	TAK	TAK

Stawka jednostkowa							
Typ kosztów /projektu	Zakres lub grupa docelowa	Warunki i standardy	Zakres kosztów	Wskaźnik	Definicja	Uchodźcy	Stawki regionalne
Usługi poradnictwa zawodowego	bezrobotni, osoby poszukujące pracy lub osoby bierne zawodowo	Poradnictwo może być zapewnianie w bezpośrednim kontakcie z beneficjentem lub grupowo. Poradnictwo obejmuje wszelkie usługi i działania publicznych służb zatrudnienia oraz usługi innych agencji publicznych lub wszelkich innych organów finan. ze środków publicznych, ułatwiające integrację na rynku pracy lub które pomagają pracodawcom w poszukiwaniu i doborze pracowników.	Kwoty obejmują wszystkie kwalifikowalne koszty operacji (tj. bezpośrednie koszty personelu + stawka ryczałtowa w wysokości 40 % na pokrycie wszystkich innych kosztów kwalifikowalnych), z wyjątkiem dodatków wypłacanych uczestnikom, które mogą w związku z tym stanowić dodatkowe koszty kwalifikowalne. Szczegółowe kryteria kwalifikowalności i ścieżkę audytu należy ustalić zgodnie z określonymi krajowymi definicjami, zasadami i praktykami.	1) Stawka godzinowa za usługi w zakresie poradnictwa 2) Stawka miesięczna za usługi w zakresie poradnictwa 3) Stawka roczna za usługi w zakresie poradnictwa Stawka jednostkowa obejmuje świadczenie usług niezależnie od liczby osób korzystających z usługi.	1) Liczba godzin świadczenia usług w zakresie poradnictwa. 2) Liczba miesięcy świadczenia usług w zakresie poradnictwa. 3) Liczba lat świadczenia usług w zakresie poradnictwa. Liczbę godzin należy wykazać za pomocą systemu zarządzania czasem. Liczbę miesięcy lub lat należy wykazać zgodnie ze zwykłymi krajowymi praktykami administracyjnymi. W przypadku świadczenia usług w niepełnym wymiarze czasu pracy, stawki są ustalane proporcjonalnie	TAK	TAK

Stawka jednostkowa							
Typ kosztów /projektu	Zakres lub grupa docelowa	Warunki i standardy	Zakres kosztów	Wskaźnik	Definicja	Uchodźcy	Stawki regionalne
Usługi opieki w domu*	osoby starsze, osoby dorosłe z niepełnospr. ruchową i intelektual., dzieci z niepełnospr. ruchową	Obowiązek zapewnienia co najmniej działań, z lit. a), b) i c) łącznie, aby móc ubiegać się o zwrot kosztów: a) pomoc osobista w domu; b) usługi z zakresu higieny osobistej; c) domowa opieka wytchnieniowa; d) domowe usługi terapeutyczne i rehabilitacyjne (tylko niepełnosprawność ruchowa); e) domowa opieka pielęgnarska zapewniająca wsparcie w samodzielnym życiu (z wyłączeniem zakupu sprzętu); f) usługi w zakresie rehabilitacji społecznej.	Kwoty obejmują wszystkie kwalifikowalne koszty Więcej informacji tutaj: badanie DG Emp Dokumenty realizację działań i osiągnięcie produktów zgodnie ze standardowymi praktykami i procedurami krajowymi. Instytucje zarządzające muszą jasno określić ścieżkę audytu. <u>Przykłady dokumentów uzasadniających</u> 1)umowa z opiekunem, ewidencja prowadzona przez opiekunów; ocena opiekuna przeprowadzona przez lekarza POZ osoby korzystającej z usług lub przez lokalne instytucje opieki społecznej lub równoważna dokumentacja; 2)karty czasu pracy opiekunów (przy stawce godzinowej) lub inne ewidencje zarządzania czasem.	1) Świadczenie usług opieki w domu	1)Świadczenie usług opieki w domu a) liczba godzin (stawka godzinowa) b) liczba dni (stawka dzienna 8 godzin) c) liczba miesięcy (stawka miesięczna 160 godzin) d) liczba lat (stawka roczna 1720 godzin) uczestnictwa dla wszystkich uczestników korzystających z usług opieki w domu	NIE	NIE

Stawka jednostkowa							
Typ kosztów /projektu	Zakres lub grupa docelowa	Warunki i standardy	Zakres kosztów	Wskaźnik	Definicja	Uchodźcy	Stawka regionalna
Usługi środowisk. opieki dziennej**	osoby starsze, osoby dorosłe z niepełnospr. ruchową i intelektual., dzieci z niepełnospr. ruchową	Jako warunek kwalifikowalności obowiązek zapewnienia całego zestawu działań określonych poniżej: 1) opieka pielęgniarstwa; 2) opieka wytnieniowa; 3) usługi rozwoju zdolności funkcjonowania i umiejętności społecznych; 4) zajęcia grupowe w tym stymulacja intelektualna, ćwiczenia grupowe i programy poprawy kondycji psychicznej i fizycznej.	Kwoty obejmują wszystkie kwalifikowalne koszty Więcej informacji tutaj: badanie DG Emp Dokumenty potwierdzające realizację działań i osiągnięcie produktów zgodnie ze standardowymi praktykami i procedurami krajowymi. Instytucje zarządzające muszą jasno określić ścieżkę audytu. <u>Przykłady dokumentów uzasadniających:</u> 1) rejestry zapisów i obecności uczestników; 2) karty czasu pracy (przy stawce godzinowej) lub inne ewidencje zarządzania czasem.	2) Świadczenie usług środowiskowej opieki dziennej	2) Świadczenie usług środowiskowej opieki dziennej a) liczba godzin (stawka godzinowa) b) liczba dni (stawka dzienna 8 godzin) c) liczba miesięcy (stawka miesięczna 160 godzin) d) liczba lat (stawka roczna 1720 godzin) uczestnictwa dla wszystkich uczestników korzystających z usług środowiskowej opieki dziennej	NIE	NIE

* Usługi opieki w domu to usługi świadczone w domu osoby korzystającej z usług opieki w celu zapewnienia pomocy osobom, wymagającym wsparcia z powodu obiektywnych okoliczności, w zakresie podstawowych czynności życia codziennego, takich jak mycie się, ubieranie się i jedzenie, lub w zakresie złożonych czynności życia

codziennego, takich jak przygotowywanie posiłków, zarządzanie pieniędzmi czy zakupy artykułów spożywczych lub osobistych. Usługi opieki w domu obejmują również mobilną opiekę pielęgniarską i domowe usługi terapeutyczne (definicja aktu delegowanego)

** Usługi środowiskowej opieki dziennej są najczęściej świadczone w ośrodkach opieki dziennej – instytucjach zapewniających opiekę społeczną i usługi rehabilitacji społecznej w ciągu dnia. Ośrodki opieki dziennej są otwartymi placówkami zapewniającymi opiekę i przyjmującymi osoby wymagające wsparcia i zazwyczaj cierpiące na choroby przewlekłe. Ośrodki te umożliwiają podopiecznym nawiązywanie kontaktów towarzyskich i uczestniczenie w zaplanowanych zajęciach grupowych, a jednocześnie zapewniają opiekę w zorganizowanym środowisku w godzinach dziennych (definicja aktu delegowanego).